

CEIP 25

(Presentació de l'estudi)

Em deies que teniu un programa d'absentisme?

Sí, aquí el tema de l'absentisme, per exemple, tenim una persona que cada matí surt al barri per portar els nens al centre. És a dir, quins nens són els que porten? Doncs aquells nens que les famílies entenem que estan molt desestructurades. És a dir, hi ha nens que no es desperten perquè els pares no es desperten, aleshores el nen o la nena no té la culpa. I com que aquestes famílies estan molt localitzades, doncs el monitor és el que hi ha, els desperta, pràcticament els vesteix i els porta a la classe.

I aquesta persona a on està ubicada institucionalment?

És un monitor d'aquests de migdia.

De l'escola?

Sí, fa menjador, el que passa és que és del barri i té una acceptació per part de tota la comunitat, és a dir, què entenem nosaltres per acceptació? Doncs que pot trucar a qualsevol porta. Doncs sí, la millor opció és aquesta.

I aquesta persona amb qui té relació laboral, amb l'escola?

Sí, està contractada com a monitor del temps del migdia, i a més a més té un altre contracte per fer aquesta tasca. Abans, fins l'any passat, ho feia l'administradora del centre, que és una persona que ja portava aquí vint anys i que ara s'ha jubilat. I hem recuperat aquesta figura amb el monitor.

I això ho teniu des d'aquest any. Bé, abans ho feia l'administradora. Sempre ho heu fet?

Sí, sempre ho hem tingut. Clar, és que és una dualitat, perquè després sempre hi ha nens que arriben tard doncs perquè els pares volen, vull dir per comoditat, no? Aquests són els que no deixem entrar, diguéssim que com a càstig, si un dia arribes tard doncs no entres. Però és que aquí ens coneixem tots, vull dir que saps el que té problemes i el que no en té, que té molta cara.

Bé, en tot cas això ho parlem després a partir de les dades, que serà la manera més fàcil d'omplir això. Vosaltres què enteneu per absentista?

Doncs mira, és una pregunta que nosaltres no hem definit. Nosaltres, des de fa quatre o cinc anys, des de que portem aquests estudis, un programa específic d'absentisme de l'escola, doncs el vam definir com aquell nen o nena que faltava més d'un 20% a l'escola, és a dir, el que dels cinc dies de la setmana faltava un dia estava a la ratlla, i el que faltava més d'un dia ja era absentisme. O sigui, segons el nostre criteri, el que supera el 20% és absentista.

Amb independència que aquesta absència estigui justificada o no?

No, evidentment que no. O sigui, hi ha... si un nen es trenca la cama, per exemple, com s'han donat casos aquí, que s'ha fet mal i ha estat dos mesos a casa, doncs el professor o la professora han anat a casa seva, li ha preparat treballs i tot això, però aquest nen no és absentista. O si un nen, per exemple, ha hagut de marxar per problemes

del barri, perquè aquí hi ha famílies que tenen problemes entre ells, i aleshores han de marxar dos o tres mesos del barri perquè sinó, si es quedés, tindria més problemes, no? I això tampoc considerem que sigui absentisme. L'absentista és aquell que podent venir no ve. El que té elements subjectius, diguéssim, que dius no, és que ni aquí ni a un altre lloc aniria, en aquesta situació, doncs aquest no considerem que sigui absentista.

I aquest pla suposo que neix com a resultat d'una necessitat important de l'escola de treballar aquest tema?

Home, a veure, aquest pla sorgeix en el moment en que aquí cada any s'ha anat degradant cada vegada una miqueta més el barri.

Sí?

Doncs sí, la droga està pràcticament en totes les famílies, a totes les cases.

Sí?

Sí. Doncs aleshores és clar, vam detectar que qui pagava les conseqüències d'això? Doncs bé, ho pagaven els nens o les nenes, que precisament són les persones que menys culpa tenen de tot això. I aleshores detectàvem que nens i nenes que no venien, que ja no només era perquè s'havien de quedar cuidant als petits o perquè havien de fer altres coses com anar a vendre, no. No es tractava d'això, es tractava que la família havien estat tota la nit de "juerga" o no sé què, i no havien despertat els nens, i no venien a l'escola. Doncs és clar, aquí sí que el problema és una mica greu, perquè qui hi perd és el nen o la nena. I aquí sí que el nen o la nena està totalment indefens, no? Aleshores vam dir que home, que parlar amb institucions, amb els Serveis Socials, amb l'Ajuntament, amb inspecció i tot això... Doncs que havíem de fer alguna cosa, algun programa una mica a part del que es pugui donar en altres centres. Per què? Perquè si t'hi fixes, aquí el barri està ficat a l'escola, és a dir que tota la població la tenim en 40 o 50 metres.

Tota la població que teniu és la d'aquí?

És la d'aquí, sí.

Quantes famílies hi deu haver, aquí?

132 o 133.

Deu ni do, no ho sembla.

Sí. Home, ara han acabat de tirar el barri vell, però a nosaltres pràcticament no ens ha afectat, en teníem molt poquets de nens, hi havia quatre o cinc nens només.

Llavors això es queda totalment tancat, oi? Perquè...

Sí. A més, pensa que als patis d'aquí s'han fet el que es diuen els "cuartillos", que la gent viu en 30 metres quadrats, ... una família complerta, però bé, aquí nosaltres no podem dir res. Administració ja ho sap, per això. I el tema de l'absentisme va néixer d'això, vèiem que nens que no estaven malament en el centre sinó que quan venien es relacionaven molt bé, treballaven força bé, tenien una bona relació amb els mestres i amb els seus companys i tot això, i que tenien

absències llargues en el temps però per negligència dels seus pares. Doncs aquí què? Denuncies als Serveis Socials? No fan res. Doncs mira, aquí tenim aquesta opció, doncs anem nosaltres a despertar...

I el vostre pla en què consisteix?

Doncs cada dia, cada matí, el monitor passa per les aules, parla amb els tutors o les tutores i li diu qui falta. Doncs tu ja saps, segons qui falti, doncs si és un nen que normalment se l'ha d'anar a buscar, si és un nen que se l'ha d'anar a buscar excepcionalment... I aleshores, quan té el llistat de tots els nens que falten a les aules, doncs fa el recorregut pel barri, i després dóna explicacions als tutors, i amb mi concretament cada setmana fem una valoració, i potser decidim "mira, és que aquest s'ha d'anar a despertar tots els dies", "doncs el dilluns aquest el deixes sense i li fem bronca", no? Sempre estàs jugant a aquesta realitat, però bé, és el que hi ha.

I funciona?

Fins ara sí. pensa que nosaltres teníem un absentisme... O sigui, aquestes dades són molt últimes, perquè nosaltres estàvem al voltant d'un 70% o així, aquí fins setè tens un 88% d'assistència d'una classe l'any passat, vull dir. O un 86%. Aquesta està "justeta", el tercer B, però clar, aquesta està "justeta" perquè tens un nen que ha vingut un 32%...

Vols dir que es dispara...

Però en general l'assistència individual és força alta. Si et fixes amb les dades totes passen del 80, a nivell de classe, eh? Perquè aquesta és a nivell de classe.

I el total de mesos. Perquè també hi deu haver uns temps més... Oi que sí?

Sí, precisament aquest.

Aquest mes de Juny és un mal mes?

Sí, Maig - Juny, quan ve... Aquí nosaltres juguem amb les estratègies, és quan tenim les sortides que més atrauen als alumnes, és quan anem a la platja, l'any passat van anar a Port Aventura, aquest any hem anat al Tibidabo... I una mica jugues amb això, no? Si falteu més de dos dies no podreu fer la sortida." Després, també com a estratègies, els nens de tercer fins a sisè estan apuntats a una lliga on hi participen pràcticament totes... moltes escoles de la ciutat de Barcelona.

Ah, sí?

Sí. Al Consell de l'Escola de Barcelona, el CEB. Aleshores què passa? Que els nens i nenes estan molt motivats per poder-hi participar aquí als dissabtes. aleshores es fan un mínim de normes internes: aquell que falti dos dies a la setmana sense justificar doncs no pot jugar. I aleshores vénen amb les mares "és que he anat al metge", i no només t'ho diuen, sinó que vénen amb el paper del metge. "És que he d'anar a comprar unes sabates", "doncs no, vas a comprar les sabates a les cinc, perquè si no vens a l'escola perquè has d'anar a buscar les sabates, el dissabte no jugaràs." Una mica aquesta...

Teniu associació de pares, en aquesta escola?

A veure, oficialment no en tenim, ja ens ha costat molt muntar el Consell Escolar i que hi participin els cinc pares. El que passa és que aquí, quan hi ha problemes puntuals, fem assemblees de barri, aquest any n'hem fet un parell. Vull dir que no és l'associació de pares institucionalment, com mana la normativa, però els pares responen quan tenim algun tipus de problema, perquè sinó... És que el tracte aquí és molt personalitzat, pensa que els tutors parlen amb els pares pràcticament.

Sí?

Sí, perquè els petits... A veure, les mares i els pares porten als petits al centre, entren a dintre, aquest quart d'hora els tutors estan parlant amb la mama, i tots els petits normalment, el 90%, tenen germans grans, vull dir que si has de dir alguna cosa als pares t'és molt fàcil.

I en aquestes assemblees de barri hi ha algun interlocutor que pugueu utilitzar? No sé, en alguns barris la figura del patriarca a vegades...

No, aquí normalment n'hi ha quatre que més o menys són els que estan al Consell Escolar. Aquest any hi hem introduït una dona.

Ah, sí?

Sí, ... però ve amb el seu marit, eh? Encara que no és del Consell Escolar, ve amb el marit, però bé.

Perquè això és un altre tema, no?

Sí. No hi ha una persona... Depèn de quin tema sigui, perquè si per exemple has de parlar sobre un problema d'una família en concret, potser l'interlocutor val pel 70% dels problemes que hi puguin haver, amb aquesta família en concret doncs no hi porta una bona relació. Doncs és el pitjor interlocutor, te n'has de buscar un altre. això una mica t'ho dóna l'experiència, de saber la relació que hi ha entre famílies...

Això vol dir que heu de conèixer molt bé tot això, tot l'entrellat.

Sí, és que costa, i els que ja portem anys aquí doncs més o menys...

Perquè les famílies són força estables?

Sí, sí, les famílies són d'aquí de tota la vida.

Per tant, dels que en tens el control diari són aquests que em comentaves, i la integració també és molt immediata.

Sí, sí.

I aquest registre fa molt temps que el teniu?

Sí, des de sempre.

Des de que feu el pla?

Sí. Això sempre, és que aquí el tema de l'absentisme ha estat incorporat al pla de centre.

Ja. I tenir aquest registre us és útil?

Home, sí, perquè per exemple veus... Dius home, és que fa sis anys teníem un absentisme de... què sé jo, t'estic parlant potser del 65-70% d'assistència, o abans de la Reforma fins i tot una mica més elevat.

Però clar, són dades que s'han analitzat: abans teníem els setès i vuitès, i hi havia moltes nenes que aquestes sí que es dedicaven a la casa.

Sí? Perquè ja tenen una certa edat...

Clar, estàvem parlant ja d'edats de 13 o 14 anys, que sí que es dediquen a la casa. Doncs aquí es disparava l'absentisme. I clar, des de que només tenim primària i des de que abans l'administradora i ara el monitor fan aquesta intervenció directa i mediata al barri, doncs... Doncs estem al voltant d'assistència que mira: una classe d'un 88... Aquesta l'hem fet per mesos, més que menys el de sempre, un 79, però no sé, la mitjana està molt bé, un 80'4. Aquesta no. Els més petitons... veus? això és un P4. Però això és més justificable, perquè aquí els nens estan més malalts, estan... Veus, aquí? això és una nena que ha estat tres mesos fora, i no se li ha contat, és a dir que és justificable, igual que aquesta. Però aquesta sí, aquesta falta un mes i aquí té un 54 i un 41, doncs ...

També es dona el cas que per les condicions sanitàries i d'habitatge aquests nanos petits tenen més risc de malalties i de...?

Sí, és això. Per exemple, l'any passat aquí... no, l'any passat no, fa un parell d'anys aquí hi va haver d'intervenir el Departament de Sanitat de l'Ajuntament de Barcelona.

Sí?

Home, vam començar, i ara un altra vegada comencem, a veure què és. Que els nens tenien granets i els hi picava tot el cos, no? Doncs què passava? Vam veure que no només eren els nens, sinó que també eren els adults. Aleshores va intervenir aquí aquest departament, i es van donar 62 casos d'esclerosis(?).

Què és això?

La sarna, una espècie de sarna. Doncs aleshores clar, vam haver de prendre mesures. Vam mirar casa per casa, van venir tot un equip de metges especialistes en medicina tropical i tot això, perquè clar, tampoc sabíem ben bé què era, no?

Doncs això molt exòtic em sembla que no deu ser, és bastant...

No, però... deien esclerosis però tampoc semblava que fos esclerosis del tot, eh? El fet és que aquí hi estava tot el barri implicat, però bé.

Per tant, la variació de l'absentisme dedueixo que ha anat disminuint.

Sí, sí, cada vegada...

I un dels elements d'aquesta disminució seria la mateixa reforma?

No.

En tant que setè i vuitè ara no hi són.

Sí, però aquí nosaltres vam ser ja els pioners.

Ah sí?

Sí, des de l'any 90-91 ja no teníem setès i vuitès. Vam passar a l'institut.

L'escola de secundària que hi ha aquí. Què està, a la Zona, l'institut?

No, està aquí al costat, al final del carrer del port. Suposo que tu has vingut per aquí, per Mare de Déu de Port.

No, jo he vingut per la Ronda Litoral, entrant des de Ciutat Vella, diguem-ne.

Sí, has sortit per la sortida del cementiri, has donat la volta per tot el port...

Exactament.

Doncs això és la carretera del port. Aleshores, enlloc de tirar cap a la dreta per entrar al barri, si tires recte vas a parar al institut. Estem parlant de 80-100 metres, eh? Vull dir que no està lluny d'aquí.

L'escola Bressol...

Està a la dreta. Quan has sortit del cinturó a mà dreta, és la única zona que no està derruïda. No t'has adonat que està ple de runes, de les cases que hi havia allà? A l'entrada.

Aquí a l'entrada, sí.

Doncs deu metres més abans, en un carrer que entrava al cementiri, doncs allà estava... bé, està l'escola bressol.

Això no té res a veure, però la iniciativa és posar el nom en caló, no?

Sí.

Perquè el nom del Ceip que vol dir?.

Vol dir "venid muchachos", l'escola bessol vol dir "niños pequeños", de bressol, i el nom de l'institut vol dir "chico-chica" - I aquesta iniciativa per què...?

Jo des de sempre... aquí vam posar noms caló... quan vaig venir aquí fa onze anys ja estava així. I quan es va fer l'escola de secundària, diguéssim, doncs també li vam posar un nom caló. Quin nom? Doncs com que es buscaven el no sexisme, el no... doncs "chico-chica".

Parlem una mica de les estratègies internes de prevenció: explica'm una mica les mesures generals d'acollida, tot el tema més del lligam amb la família, tot això que abans m'estaves comentant... Com va? Comencen l'escolarització a P3?

Sí. De P3 fins als dotze anys, a sisè.

No hi ha una certa tendència a tenir els nanos fins als sis anys a casa?

No.

Però s'escolaritzen a tres anys?

Sí, fins i tot abans, als mesos, a l'escola bressol.

Sí?

Sí. Pràcticament estem parlant de gairebé el 90% de la població.

Deu n'hi do.

Home, les famílies normalment van a vendre, sobretot les dones. Van als mercats a vendre i tot això. Doncs és clar, no poden anar amb el nen, ja prou problemes tenen quan els hi retiren el gènere...

Han de córrer més. Com us ho munteu quan el nano comença P3? Posar-vos en contacte amb la família... Bé, la família ve, fa el procés de pre-inscripció... Com funciona això?

És que ni ens ho plantegem.

No?

No. A veure, ni ens ho plantegem perquè els coneixem a tots. Bé perquè han estat a l'escola o bé perquè els coneixem perquè ja és la germana de no sé qui, o ja porta el gran aquí... O sigui, no hi ha cap família que no coneguis. Que no la coneguis pel fet d'estar inscrit al centre, sinó que la coneixes de fa anys, d'aquí. És que no sé si te n'estàs adonant que això són quatre barraques.

Sí, ho he vist. M'ha estranyat fins i tot perquè es veu molt poc espai, poques vivendes. Poca superfície, "vaja". És que ho hem d'adaptar una mica, eh? Perquè la vostra realitat també és diferent que la d'altres escoles.

Home, tot i això fem el procés d'adaptació amb els nens que entren nous, de tres anys. És a dir... doncs que entren i surten una miqueta abans, que els nens que per exemple estan molt emmarats, o que no sé què, doncs potser aquests vénen unes horetetes. I altres, que les famílies tenen una mica de desconfiança, avisem a la mare que vegi, per exemple a l'hora de menjador, sense que el nen la vegi, el tracte que se li dóna, com mengen... tot això. Que agafin confiança el pare, la mare i el nen, no? Fem una miqueta el que fan totes les escoles, el que és l'adaptació del nen al centre. Perquè malgrat que el puguis conèixer, malgrat que coneguis a la família, al nen li suposa una situació nova. Ara per exemple, que ens n'anem a la platja, doncs els nens que vindran l'any que ve aquí, vindran amb els nostres nens de P3, els que tenim ara. Cada any fem una sortida conjunta, la última que fem, amb els nens que han de venir i amb els nens que actualment estan fent el P3. I aquí es comença una miqueta a tenir la relació institucional nen - escola, mare i pare-escola.

I els vostres nens són els que després fonamentalment van a l'institut?

Sí.

Hi ha alguna família que tiri cap a la Zona 2?

Es va fer una experiència, aquí, que van marxar nou nens. Però l'important d'aquesta experiència és que d'aquests nou, sis eren nenes.

Me'n va parlar, ahir vaig estar... On van anar, al Ceip 12?

Sí.

És que ahir vaig estar amb el director del Ceip 12, i em va parlar que sis nenes van anar cap allà. D'això fa un any, de fet, em va explicar.

Sí. És que a veure, això és com tot. Si no dones les eines o no dones els mitjans per facilitar els problemes que tinguin, en poder desenvolupar aquesta activitat docent, aquesta activitat educativa, doncs tenen l'excusa perfecta per deixar-ho. Vam començar amb el tema de les beques, es va resoldre. Vam començar amb el tema que qui acompanyava... perquè clar, sis nenes, i tenim dos quilòmetres d'aquí fins al Ceip 12.

Sí, està lluny.

Clar, deien: "doncs que els acompanyin els pares." Però bé, és que si van allà no és perquè els pares vulguin, és perquè les nenes volen, perquè aquestes edats...

Volien sortir...?

Estaven més motivades, havien fet una bona integració allà... Penso que el que havien vist els hi era atractiu, l'equip de mestres era nou, començava el centre... Sempre quan comença un centre la gent està més motivada i tot això. Es donaven les condicions idònies per començar a fer una integració d'aquests nens i nenes cap a una secundària una mica fora del que és l'entorn d'aquí. Al final no va poder ser i van tornar aquí, però bé.

I perquè no va poder ser?

Perquè les nenes van trobar l'excusa... Doncs perquè mira, a una nena li van agafar tota la família pel tema de drogues i es va quedar ella amb els petits. Aleshores clar, això... A més la nena enviant cartes i trucant a la seva tutora, intentant-li explicar el que li havia passat, però no li deia així, no? Doncs clar, que fa aquesta nena? aquesta nena deixa d'anar a l'escola. Després perd tres o quatre mesos, i després ja l'ha perdut tot. L'altra que si el pare no el porta, l'altre que si plou i que "si no hi va no sé qui jo tampoc hi vaig"... Clar, són temes...

I també suposo que allà a l'escola la realitat de la família quedava molt llunyana, no?

Clar,... I aleshores doncs va passar això. Ara, què és el que si que és cert de tot això? Que els nens i nenes que més o menys fan una escolarització seguida, tant aquí com al institut, doncs els que segueixen fan cursos de Formació Ocupacional, o anaven a una escola-taller... i tot això, però són els que acaben treballant. Ara he parlat amb un i diu "mira, d'aquí a quinze dies se m'acaba el contracte però ja m'han dit que al Setembre igual m'agafen", doncs porta nou mesos treballant. I ja veus un altre tarannà dels alumnes

que havíem tingut aquí i que han sortit d'allà, perquè els veus amb dinou- vint anys i que encara no estan casats... No és que sigui ni bo ni dolent...

No, però que tenen un procés d'integració, no?

Clar, aquí el casar-se vol dir... Tenim casos de catorze- quinze anys que ja estan casats i amb criatures als setze - disset anys. i que malauradament aquests són els que estan enganxats, tenen problemes de drogues... O sigui, són els més desestructurats. Què vol dir? Doncs que tinguin més o menys una formació reglada o no reglada després allà, doncs tenen un altre tarannà, es plantegen les coses d'una altra manera. Són els que per exemple estan buscant un pis de lloguer per sortir del barri, i si es casen van a viure fora del barri i aquestes coses.

Teniu relació amb l'escola bressol? Totes tres teniu la mateixa dependència administrativa, oi?

Si, però no tenim gaire relació.

No? Perquè de fet us deriveu els nanos, no?

Sí. Home, fem el traspàs amb els tutors d'allà, fem una entrevista personalitzada...

Bé, pots explicar-me això?.

Sí, això sí. No fem només el document de traspàs de papers, sinó que ens trobem, i ens diuen "alerta amb aquest, aquest té problemes..." Això també ho vam fer amb el Domènech i Muntaner, vam anar a parlar personalment amb els tutors. Una informació oral, perquè a vegades el que poses en un escrit d'aquests... i hi ha coses que tampoc es poden escriure en un paper.

No, és clar. El percentatge de "repesca" ...

Quants casos de crònics hi ha? Aquells que són difícils de reconduir cap a l'escola.

Entre un 7 i un 10%.

Parla'm una mica de què feu amb els cas dels no crònics i en el cas dels crònics. En el cas dels no crònics teniu el monitor, que abans era l'administradora del centre?.

Sí.

La figura de l'administradora del centre vosaltres la heu tinguda sempre?

Sí, les escoles com la nostres tenen una administradora.

Ja, això suposa funcions de gestió que en altres escoles fa direcció?

No, l'administradora s'encarrega de tot el tema de menjador, del tema de papers, que si has de fer un informe... tot el que és molt reiteratiu: fer un informe, coses d'aquestes.

Te una funció administrativa?, diguem-ne?.

Sí, exacte. És secretaria - administradora.

I per tant, amb els absentistes, abans era ella i ara un monitor qui intervenia?.

Sí.

Amb els absentistes no crònics?.

Amb els no crònics, diguéssim, el propi centre resol el problema, bé sigui amb la figura del monitor, que nosaltres li diem "monitor despertador" Bé, hi ha tres àmbits d'actuació: primer és el monitor, després és el tutor o tutora, com si diguéssim ja si no hi ha resposta d'aquesta família doncs sinó ja arribem al director. Aleshores diem que no pot ser, que no se que...

El director què fa, representa la figura de l'autoritat davant la família?

Exacte, perquè clar...

I el tutor?.

És l'autoritat del nen i de relació amb la família. Si això queda superat intervenc jo.

O sigui que el monitor seria el primer esgló, el tutor el lligam amb la família, i el director la figura de l'autoritat?.

Sí, que sempre és "si no fas això et passarà allò altre", i sempre amb mà esquerra, perquè a vegades has de dir coses que saps que no faràs mai, però bé.

I això per tot tipus d'absentisme?

Això per als no crònics, i per als crònics, ja una vegada arribat a mi, doncs aleshores derivem als Serveis Socials, i amb Serveis Socials utilitzem eines com... per exemple, les famílies que cobren un PIRMI, doncs aquestes estan més caçades, perquè aleshores és l'assistenta social que li fa presentar un informe de la direcció del centre conforme el seu nen ve al centre, sinó li retiren el PIRMI (que després no li retiren), però ja són aquestes amenaces que dius... I clar, quan tu ja parles amb aquesta família dius "que m'han trucat dels Serveis Socials, que jo he de passar aquest informe, eh? Tu mateix, a mi no em vinguis amb rotllos ni res, jo he de passar l'informe i tu mateix, ja ho saps." I així, d'aquest 10% s'arregla un 5%, i després hi ha els que no cobren PIRMI, que n'hi ha, que aleshores ja una mica és la relació personal que tu tinguis amb el pare o la mare, que segons com l'agafis et diu "pues ya lo traeré", ja no sé què. I són aquests, per exemple, que estan amb el pare, doncs aquests sí que se'n van a buscar deixalles i tot això, i van amb el pare tot el dia. I l'altre... doncs que la mare no se sap ben bé on està, i el nen està pel carrer tot el dia, no? Però clar, fins aquí hem arribat nosaltres, hi ha altres institucions que haurien d'intervenir.

Com quines?

Home, doncs jo no soc qui per dir-ho, però...

EAIA...?

Sí, però és que és difícil.

Perquè clar, d'aquest prototip del 5% difícils de recuperar, aquests són casos en els quals Serveis Socials pot pressionar i pressiona, però bé, és la història de sempre. Si la família passa...

I quines altres institucions haurien d'intervenir aquí? Que intervenen o no intervenen...

Home, els Serveis Socials és Ajuntament, vull dir... Doncs el següent pas què seria? Qui té les competències en aquest tema? Les administracions locals, doncs hauria d'intervenir la Guàrdia Urbana i tot això, però bé, jo aquí ho veig difícil.

M'havien parlat que abans, almenys a la Zona 2 hi havia una parella de la Guàrdia Urbana que de tant en tant anava "repescant" nanos... Aquí mai hi ha intervingut?

No.

I com és això? Perquè a més a més és una zona mot fàcil de controlar, no? Vull dir...

Sí, però... no ho sé... La por... és humà, no?, suposo.

Per tant, amb aquests crònics?

Hi ha poca intervenció per part de les administracions. Estem parlant de...

D'aquest 5%?

Estem parlant només de dos o tres casos, eh? I d'una família molt concreta, vull dir...

La situació econòmica de les famílies és molt límit, o hi ha de tot?

A veure... A l'informe que nosaltres teníem dels Serveis Socials, de fa dos anys, pràcticament hi havia la gent que vivia de les PIRMI (ara estem parlant aquí igual de cinquanta i pico famílies que estan vivint de PIRMI), la venda ambulat i un 30% que ni se sap.

Ja, que són altres canals, diguem-ne.

I de treball en empreses ..., potser estem parlant de sis o set persones.

Que siguin contractades?

Sí. De persones adultes, eh? Ara, amb la gent jove que està fent contractes d'aquests de formació i tot això, doncs n'hi ha més, però aquests no tenen família per...

Vosaltres sou un CAEP, un Centre d'Atenció Educativa Preferent. què us suposa això en quan a recursos econòmics i personals?

Ens suposa el que ja teníem sense ser Centre d'Atenció Educativa Preferent. És com abans. Nosaltres tenim, per exemple, el que és el pressupost ordinari de centre, doncs tenim el doble de pressupost que una altra escola municipal. Després... abans, per exemple, el tema de

sortides pedagògiques, el tema de piscina, estaven subvencionades per la Federació Gitana i la Unió Romaní. Quan es va canviar de govern i va entrar el PP, ja van dir que les gestions no tindrien subvenció, i això és una carambola. Aquesta gent rebia les subvencions de Madrid, i quan rebien les subvencions de Madrid ens les passaven a nosaltres per projectes i programes que fèiem i els hi presentàvem. Què va passar? Que quan hi va haver el canvi de govern ja els hi van dir que no rebrien subvencions, i si ells no rebien les subvencions pels programes, nosaltres tampoc. Aleshores vàrem estar sis mesos sense fer pràcticament cap sortida, vam exposar el problema a l'Ajuntament, al Districte i a l'Institut d'Educació, i al final va ser l'IMEB el que va assumir dotar d'una partida pressupostària extraordinària per poder fer aquestes sortides i per poder fer l'activitat de piscina, per exemple.

(...)

L'IMEB va assumir les partides tan de piscina com de sortides pedagògiques. i a més a més aquest any vam fer un projecte de casal i també l'ha assumit l'IMEB.

I el feu aquí a l'escola?

Sí. Nosaltres dèiem, a veure, l'entorn aquí cada vegada està més degradat, els nens quan surten d'aquí a la tarda l'únic que troben són xeringues aquí tirades, els drogaaddictes ... per aquí, i és l'únic entorn que tenen en aquest barri. aleshores vam dir home, l'escola té unes infraestructures que es podrien utilitzar a les tardes. què calia? Doncs un monitoratge, un programa... i això es concretava en fer un casal dins de l'escola, fent servir els recursos i els espais que hi ha al centre. Vam tardar dos o tres mesos, des del Setembre, i al Febrer ho van aprovar. Ho van aprovar, i ara hi ha set monitors i hi ha al voltant de cent nens que estan apuntats. Fan el casal des de P3 fins a sisè.

I quin horari fan?

Dues hores. La intenció era fer-lo tres hores, però clar, aquí quan parles de ... són pressupostos de diners, no? I aleshores hi havia un pressupost molt determinat, i ho vam reduir a dues hores, fan de cinc a set. Sí, dues hores.

I què fan, unes activitats...?

Són activitats programades, sí, hi ha un programa. Hi ha l'empresa "Xauxa" que presenta un programa d'activitats, i aleshores fan activitats diferenciades des dels nens de P3 fins als nens de sisè. Estan repartits per grups d'edat, i aleshores cada grup té una sèrie d'activitats.

Són unes activitats lúdiques, no tenen res a veure amb l'escola?

No, el que és un casal. El que passa és que l'escola es transforma en casal.

La qüestió de beques de menjador, de llibres i tot això com està?

A veure, el tema de llibres... nosaltres treballem pràcticament amb fitxes elaborades pels mestres. Fem servir material propi, ..., i material de llibres que mirem i que adaptem: una cosa d'aquí, una cosa d'allà, i queda... Els llibres ens ho fem relativament nosaltres.

Però què passa? Que per comprar material nou, estem parlant d'una despesa important, o també hem pensat que els nens, en determinades matèries, sí que podríem començar... Per exemple, amb experiències i tot això, doncs no és el mateix que comencis a explicar un tema, per exemple el cicle de l'aigua o no sé què, i facis els dibuixos a la pissarra o amb una fotocòpia en blanc i negre, a que vegin colors i més atractiu i tot això, no? Doncs en determinades àrees hem intentat que cada nen tingui el seu llibre, i amb això hi ha una ... pressupostària també, que fins ara l'IMEB fa dos anys que ho va donant per compra de llibres. Perquè abans ho donava Compensatòria, però ja fa dos o tres anys que no...

Tampoc?

No.

**Vosaltres quin tipus de recursos teniu del Departament d'Ensenyament?
Cap ni un?**

L'EAP, una persona de l'EAP que ve una vegada a la setmana.

Només?

Sí.

I de Compensatòria no hi ha ningú?

No.

I com és això?

Pregunta-li a la persona de Compensatòria. Jo puc donar-te les raons, però no...

Que hi va haver un problema?

Suposo que problemes entre l'Ajuntament i la Generalitat, o la persona de la Generalitat de Compensatòria i la persona de l'Ajuntament... No ho sé, el fet és que va dir: "doncs tu et quedes amb els teus problemes i jo em quedo amb els meus". No ho sé, ho suposo, eh? Allò que sí que sé és que nosaltres abans podíem comptar amb recursos de Compensatòria i ara no, però bé.

I quin tipus de suport teníeu de Compensatòria?

Doncs venia una persona, ens donava assessorament sobre determinats temes, buscava informació, materials, si els tutors tenien algun tipus de problema buscaven material i tot això, i després recursos econòmics, per exemple per comprar llibres.

I la persona de l'EAP quina intervenció fa?

La persona de l'EAP... aquest any el que fem és un programa a mida per nosaltres. És a dir, nosaltres tenim unes necessitats molt específiques, doncs aleshores a començament de curs vam veure les nostres necessitats, vam veure els recursos que es podien oferir, es van plantejar una sèrie d'objectius, i aquest dilluns, per exemple, en farem l'avaluació. S'han anat corregint coses al llarg d'aquests mesos i tot això, però la metodologia ha estat aquesta: a l'inici l'escola té uns plantejaments, unes necessitats que vénen canalitzades per la persona d'educació especial després de parlar amb els tutors dels nens

i nenes que tenen. Es fa un programa de centre i diu "mira, nosaltres tenim aquestes necessitats, aquestes ... del centre, i d'aquí estem molt coixos, necessitaríem ajuda i no sé què. Ens pots ajudar en això i en què?"

Unes necessitats sempre pedagògiques o no necessàriament?

De tot. Normalment són d'orientació, de diagnòstic en determinats casos... i després, per exemple, un tema que estem portant nosaltres i que suposo que donarem a conèixer a la resta de centres si ho acabem de fer. Nosaltres, per exemple, detectàvem doncs que "ostres, a aquest nen o a aquesta nena li passa alguna cosa. Té problemes de claredat, té problemes de visió, té un comportament estrany?", però mai feies el diagnòstic. Aleshores quan derivàvem un nen al CAPIP o tot això, triga molt a que et donin hora, després la continuïtat de les famílies, s'ha de fer un diagnòstic previ i tot això, no? home, doncs podríem fer... no sé, un pre-diagnòstic una mica acurat, no?

Ostres, però és que jo no sóc especialista en audició i llenguatge, o jo no sóc especialista en... jo què sé, qualsevol història d'aquestes. Doncs bé, aleshores vam veure: quins problemes podem detectar? Doncs des de maltractaments físics, psíquics, hiper activitat, problemes de visió, problemes de sordesa, problemes de comportament, maduratiu... Hi ha estudis fets, i tens ... les fitxes que fan servir els professionals. Doncs què podem fer? Home, si tu tens un nen o una nena que veus que no rutlla el que deuria, doncs el tutor o la tutora tindrà uns documents, unes pautes d'observació, uns instruments, podrà fer una observació sistemàtica, i podrà fer un pre-diagnòstic amb moltes possibilitats que vagi ben encaminat. I estem elaborant aquest document de cara al tutor, que el tutor o tutora pugui tenir una eina. És a dir, a veure, "ostres, és que això pot ser problemes de visió", doncs ...li dius a la persona d'educació especial, aquesta la pot derivar a l'EAP, aquesta al CAPIP o al oculista... o no sé a on. Doncs ostres, perquè molts problemes segur que si es detecten a temps...

Es podrien corregir?.

Clar.

Per tant, això vol dir acotar tot el circuit, no?

Sí.

Llavors, del tutor o la tutora passaria ja directament...

Exacte, hi ha un pre-diagnòstic perquè... O sigui, hi ha uns items que estan consensuats, que són els que fan servir els professionals, i amb com l'has de valorar, com has de fer les pautes d'observació, parlar amb la família, com ho has de parlar, com ho has de valorar...

Això vol dir com donar una altra dimensió al perfil docent, o no?

A veure, per a tu docent què és? Què és la funció tutorial, per exemple? Clar, és que... Nosaltres aquí sempre ho hem dit, treballem molt a prevenció, perquè quan tractem el tema hi ha vegades que ja no ho podem ni resoldre, no? Doncs això què, perquè ha sorgit això? Home, perquè nosaltres vèiem, amb la persona de l'EAP, que quan tenies un nen o una nena amb problemes, doncs igual et tiraves un any i mig perquè et donessin hora, diagnòstic i no sé què...

Sí?

Clar, perquè el CAPIP en i aquest centre... Són centres que estan molt sol·licitats. amb el problema afegit, a més a més, que els nens aquests... Aquests són centres que hi ha d'anar el pare, la mare...

La demanda ha de ser de la família, no? Si la família no demanda doncs...

Clar. A veure, tu com expliques aquí que clar, que un pare o una mare que el seu fill sigui una mica així, que tingui un problema de retard, doncs ells el que volen és que estigui ben "arregladet" i que sigui ben presentable per casar-lo bé. I el demés els importa un "pepino". A veure, com els expliques que això li pot anar bé... Nosaltres tenim un cas, per exemple, d'un nen que venia... bé, amb problemes, que havíem anat al CAPIP i tot això per internar-lo en un centre d'educació especial. Ara ves tu darrera d'ell. Clar, què li passava? Doncs que el pare i la mare no reconeixien, no volien reconèixer que tenien un fill d'aquestes característiques, el tractament sempre era a crits... En el moment en el que el pare i la mare van canviar d'actitud, van reconèixer el problema... Però això es va diagnosticar des del centre i es va parlar amb la família, perquè vèiem que la solució del CAPIP no... Llavors es va diagnosticar que el problema podia anar per autoestima, per problemes de relació amb el pare i la mare...

Problemes conductuals?.

Clar, quan vam parlar amb el pare i la mare i tot això... El nen ara ja... ves darrera d'ell! El que no havien aconseguit en quatre anys ho han aconseguit en sis mesos. Aquest nen, pel CAPIP, era un nen d'escolarització especial.

A on el teniu el CAPIP, aquí?

Està aquí, per Colón, em sembla, per la zona d'allà. I després hi ha un altre centre...

Què és aquest altre centre?

És el centre aquest que està al costat del centre de salut mental... que diagnostica patologies i tot això. Però això ho tenim perquè la persona de l'EAP està relacionada amb aquesta gent, i clar...

El lligam és l'EAP?

Sí. I de la persona de l'EAP que hem tingut aquest any, perquè clar...

Que van canviant?

Home, cada persona és diferent, clar.
... que la família faci la demanda, i després a la cua de la llista d'espera que hi deu haver...

Sí. Però cursos per què?

Fonamentalment per necessitats dels alumnes.

Home, actuacions molt puntuals. Per exemple, ara estem amb el tema de la vacunació, això de la triple vírica, que ha arribat un paper a totes les escoles dient que a partir de l'any que ve els nens de cinquè no faran la vacunació des del districte, i que han de portar un paper del metge, del seu pediatra, conforme que estan vacunats des de P4. Avancen la vacunació, la responsabilitat ja no és del districte,

que venia a les escoles a vacunar, sinó que la responsabilitat és dels pares i les mares, que han de venir amb el paper del pediatra conforme els seus fills han estat vacunats. Jo si fes això no tindria cap vacunat. Segur, perquè ja els hi puc dir als pares, que no... O es punxen aquí o no...

Ja.

Doncs bé, aleshores hem parlat amb el CAP d'aquí, amb el Centre d'Atenció Primària, i ara estan mirant perquè l'any que ve vinguin aquí dues doctores o dos doctors, i en dos o tres dies fer tota la vacunació. Aquest sistema ... sí que el tenim. I després poca cosa més. Molta comprensió per part del professorat, i això que es diu: "oh, que difícil que és treballar allà" i això, però res més.

Un copet a l'esquena, no?

I ja està.

Heu tingut algun cas d'EAIA o de DEGAI?

A veure, n'hem tingut un però que no ens afecta directament. En aquests dies, eh? Una família que la mare està a la presó, l'àvia que també té fills de la mateixa edat que els néts i que també està a la presó, el pare és drogaaddicta i tenen una criatura que està en un centre d'acollida. Doncs bé, ningú ha donat la resposta d'això. Es van assabentar que una de les monitores que treballava aquí era la tieta, i la tieta tampoc sabia res, es pensava que la tenia la mare en custòdia. És l'únic que hem tingut...

I de DEGAI no?

No.

No, perquè això tocaria més secundària. Com valoren l'eficàcia del suport educatiu que teniu? I d'altra banda, afegeix les demandes que faríeu pel que fa a l'administració educativa, i en aquest cas fonamentalment pel que fa a l'administració local. M'explico?

No.

Anem per parts. De l'EAP, valorar-ne una mica l'eficàcia del servei, i quines demandes afegiríeu. Del CAPIP ídem, el mateix. De Serveis Socials... Quin tipus de servei rebeu, la seva eficàcia, com el valoreu, i quines demandes et sembla que no estan suficientment cobertes.

Sí, però això és una mica... Jo puc dir, per exemple, les demandes que penso que s'haurien de cobrir en aquest centre, i que potser no han de venir de l'EAP o del CAPIP o de... M'entens? Sempre estem parlant del mateix, de recursos humans i de recursos econòmics. Clar, perquè mira, per exemple, aquí quan parles de ràtios aquí tenim una ràtio d'onze o dotze nens per aula. Et vénen, miren el número de nens i diuen "oh, és que s'ha de reduir un professor, s'ha de reduir no sé què i patatim patatam", doncs molt bé. A veure, nosaltres abans, amb disset- divuit nens un professor hi treballava bé, ara potser amb onze o dotze nens un professor no treballa bé. Per què? Perquè home, portem ja des de l'any 92 fent el re- allotjament del Barri Vell, que ara s'ha acabat, totes les famílies del barri han marxat. Això què vol dir? Doncs això vol dir que les famílies que han marxat d'aquí són les famílies més "estructurades." Què vol dir? Doncs que tu abans, en una classe de

disset - divuit nens tenies un percentatge elevat de famílies que podies parlar amb ells, i que quan es creava un problema a l'aula tenies el suport de la resta de la família, que diguéssim que pal·liava i no deixava que els comportaments dolents o de negligència i tot això fossin la tònica d'aquest grup. Ara no, les famílies més estructurades són les que han marxat, i ens està quedant allò més desestructurat i marginal... I llavors és el que dius tu, jo prefereixo divuit d'aquells que no onze d'aquests. I aleshores clar, davant de tot això... A veure, nosaltres aquest any ens hem trobat, per exemple, un pare que salta la balla, va a una professora i li dona una bufetada. Què fas? Clar...

Què feu en aquests casos?

Doncs mira, doncs vaig expulsar al nen i al pare quinze dies del barri. No per nosaltres, sinó pel propi barri. És allò que et comentava...

Vau fer aquesta assemblea col·lectiva?

Clar, i la decisió la van prendre ells. Clar, però la mare va venir a Dir-me que el que li passes al seu marit em passaria a mi. En fi, que si el barri li fotia, doncs... Però són aquelles coses que dius... Home, però sinó què fas? Clar, la Inspecció diu que això és de denúncia, però clar, si denúncies pots tenir problemes, ...i és el mateix. Doncs bé, què fas? I de coses d'aquestes n'hem tingut unes quantes, vull dir... Això abans no passava.

No? Aquest tipus d'amenaques i de recels no...

No. Podies tenir el comportament agressiu d'un nen, però és que el comportament agressiu d'un nen el tens en una escola d'aquí com en una escola de primària, normal, vull dir que això no és problema, no? Doncs això és el que penso jo: sobretot recursos humans i recursos materials per l'escola, és el de sempre.

I els recursos humans parlant del professorat, no?

Clar, més professorat per poder desdoblar determinats grups, per poder treballar individualment determinats comportaments, professorat especialista... Per exemple, nosaltres necessitaríem un personal específic en audició i llenguatge.

Sí?

Clar, i un altre que sigui específic doncs... en psicologia i maltractaments físics i psíquics i tot això, perquè aquí tenim casos que no sé com els nens i les nenes vénen al centre. Però clar, tampoc ho pots denunciar, perquè...

És el que t'anava a dir, perquè també perilla la vostra integritat física, no?

Sí, però és que són dades que les tenen a Serveis Socials, vull dir... És que a veure, si no actuen ells...

I per què Serveis Socials no actua en aquests casos que són tan evidents?

Doncs no sé com va el seu mecanisme, jo no estic treballant allà...

No, ja, volia saber la teva opinió.

Doncs no sé...

Vosaltres, el professorat, també sou funcionaris de l'administració local?

Sí.

Vull dir que la vostra relació contractual és amb l'administració local?

Sí, som funcionaris de l'Ajuntament de Barcelona adscrits a l'IMEB, l'Institut Municipal d'Educació.

Sí, això ho sé, és el que ens encarrega l'estudi. I la composició de la plantilla en una escola municipal segueix més o menys els mateixos criteris que en el cas del Departament d'Ensenyament o hi ha criteris diferents?

Sí, sí, els mateixos.

Per exemple a l'hora de poder perfilar una plantilla més específica a la realitat de l'escola i del territori.

Els mateixos. L'únic, per exemple, és que nosaltres... Doncs si la Generalitat per exemple admet en una escola catorze mestres, nosaltres en tenim quinze.

Ja, teniu una mica més de recurs.

Sí, però és que no és suficient.

I de possibilitats de l'escola de poder... no sé, doncs donar el seu parer a l'hora de fer la demanda d'això que feies: necessitat d'una psicòloga especialista en maltractaments, necessitat d'una persona especialista en trastorns del llenguatge... quina és l'autonomia de l'escola en aquest sentit?

No hi és.

Com funciona el tema de la composició de les plantilles a l'escola?

Igual que en qualsevol administració pública: hi ha uns llistats i aleshores la gent es presenta en aquests llistats segons l'especialitat i segons les seves capacitats. Aleshores estan ... estan en una llista pública. Aleshores, el centre què diu? Doncs mira, "necessito una persona d'educació infantil", o "necessito una d'educació especial", o "necessito una persona d'educació física"... Doncs van a les llistes... És funció pública.

Ja. Això és un problema o no?

Mira, nosaltres hem tingut la sort que... Primer, que el nucli de gent d'aquí, del centre, ja portem molts anys treballant, i això de la comunicació no verbal és molt important, no? Que a vegades amb un cop d'ull d'un company ja saps que allà hi ha un marro que... o que has d'intervenir... Ja ens coneixen des de fa molt de temps. El problema on ve? Doncs a les persones que s'integren, normal, com a qualsevol centre, el que passa és que aquí és més agreujat, i has de tenir molta

cura. Però normalment aquí es mira molt això. Per exemple, quan entra una persona nova sempre hi ha algú de l'equip directiu o dels antics que està amb ella els dos primers dies, vull dir que no... La gent s'integra perfectament.

Teniu problemes d'autoritat del mestre amb els nanos?

A veure, el tutor se l'ha de guanyar. O sigui, un tutor pot no tenir problemes a la seva aula, però al tutor del costat potser li costa, però això és normal, vull dir...

Ja.

Però en general no en tenim.

Vols afegir alguna cosa?

Home, jo penso que l'administració local deu n'hi do el que està fent. Malauradament sempre demanes més i aquestes coses, però hem de ser objectius. O sigui, ens estan finançant tot el que són les sortides pedagògiques, l'activitat de piscina, ens estan finançant un casal que està al voltant dels cent milions de pessetes... Doncs en aquest sentit no ens podem queixar. Ara, allò altre... doncs en el tema de plantilles, és el de sempre. Com que el decret d'educació especial encara no s'ha desenvolupat, com que la Generalitat no ha dit el què i això, doncs aquí el que sembla ser és que no serem pioners en fer el que la Generalitat encara no ha desenvolupat.

Estem una mica entre dues aigües, no?

Clar, perquè... Perquè d'una banda, relativament la teva dependència sempre és de l'administració local, però en el marc normatiu i legal de les competències de la Generalitat. Clar, perquè a més estem parlant d'un consorci entre l'Ajuntament i la Generalitat. Està signat a la Carta de Barcelona, està aprovat, ara ha d'anar al Parlament, ha d'anar a Madrid i tot això. O sigui que no sé com acabarem nosaltres, si integrats dins de la xarxa pública de la Generalitat, o si faran un consorci per Barcelona, que hi hagi dues administracions que gestionin el mapa i els recursos de Barcelona... Això no ho sabem. El que sí que sabem és que l'IMEB no farà molt més del que faci la Generalitat, però bé, sempre podem demanar el trasllat, no?

Quina estabilitat té la plantilla que treballeu? Sou catorze professors?

Quinze. Ara som setze... però a veure, som setze però som quinze, perquè n'hi ha una que fa mitja jornada.

I el nivell d'antiguitat de la plantilla?

Tots som de la mateixa, fa onze anys que hi som, més o menys.

Són també els anys que té l'escola?

No, l'escola porta més, hi som des de l'any 74. Ara farà vint-i-cinc anys aquesta escola. Estabilitat de la plantilla n'hi ha, el que passa és que hi ha molta gent que és interina, molta gent. Són interins que fa anys que estan aquí, però són interins.

Perquè no surt a concurs.

No, no crec que surtin a concurs aquestes places, perquè aquest és un barri que s'està extingint, ha de desaparèixer. I aleshores clar, l'IMEB no crearà una plaça que possiblement després no es necessiti.

I quan de temps porten aquí d'interinatge?

Home, la que més estem parlant de set o vuit anys. El que passa és que si aquí algú demana un trasllat, per exemple per la criatura, perquè viu al costat d'una altra escola on hi porta la criatura i tot això... O altres que han marxat per temes de titulació, perquè teníem especialista de plàstica ... Doncs si han marxat dues persones, aquestes dues persones no... Clar, les has de substituir, però no per funcionaris, o... aleshores clar...

Quin percentatge hi ha d'interinatge?

Doncs estem parlant... a veure... set persones.

Que és un 40% o una cosa així.

Un 50%, gairebé la meitat.

Vols comentar algun requisit o algun aspecte que et sembla que ajudaria a pal·liar el tema de l'absentisme?

Aquí?

Sí.

No, jo penso que més no es pot fer. En tot cas... jo què sé, en aquests casos que són crònics, doncs alguna carteta d'algú de l'administració que els hi digui que... "li recordem que l'escolaritat és obligatòria..." i aquestes coses que es diuen, no?

Una carta directa a la família?

Sí, directa a la família.

I Inspecció quin paper hi juga aquí?

Inspecció?

Vosaltres teniu inspectors del Departament d'Ensenyament.

Sí.

I quin paper hi juga?

A aquest sempre li hem comentat que el problema de l'absentisme que es desenvolupa aquí no crec que es desenvolupi en qualsevol altre centre, o sigui... Aleshores no crec que puguin dir res per millorar el que estem fent.

Ah, no ho deia en aquest sentit, ho deia en el sentit del tipus d'intervenció que hi pugui fer. Per exemple, aquesta carta que ara mateix em comentaves.

Home, més que Inspecció jo penso que ha de ser qui li correspon, el tema de l'absentisme són els ajuntaments. Serveis Socials, o jo què sé. A vegades hem contactat des d'aquí a Saragossa, de famílies que no

han portat els nens a escola i han perdut la pàtria i protestat del nen.

Ah, sí?

A Saragossa ho fan, i a Andalusia en algunes zones també. Home, és que és un dret fonamental, article 27 de la Constitució.

Ja, sí, punt 1: l'educació és obligatòria i gratuïta.

Clar, aleshores el tema de l'absentisme i tot això està regulat que ho portin les corporacions locals, els ajuntaments. "Vetllarà" diu la normativa. Es que això ha de ser així. I el que té l'autoritat, la Guàrdia Urbana i tot això... Per exemple, aquí no ho fan així, però quan tu... per exemple, tu imagina't que hi ha una família que no ve a buscar el nen a l'hora de sortir. Doncs què has de fer? Has d'anar a l'autoritat. I qui és l'autoritat? La Guàrdia Urbana.

Però em deies que aquí la Guàrdia Urbana gairebé no hi entra.

No. El que es faria en una situació normal, diguéssim.

Però també és bastant inconcebible que la Guàrdia Urbana no entri, no? justament on es requeriria una certa presència.

Home mira, aquí quan diem que hi ha gossos i demanem que vingui la gossera per emportar-se els gossos... L'última vegada van venir dos cotxes de la Guàrdia Urbana i només es van emportar dos o tres gossos.

I aquesta por respon a la realitat?

Home, jo aquí he vist tirs i he vist de tot, aquí hi ha moltes coses que farien por.

Sí?

I morts, cada any uns quants.

Què dius!

Sí.

Per droga?

Per droga, per trets i per moltes coses.

I el professorat com treballa en aquestes condicions?

Amb una pell que ja et fas d'elefant, d'aquestes que...

Perquè deu n'hi do, no?

Home, la gent que ve nova es queda aquí una mica...

La gent que ve nova ja sap on va?

Sí, suposo que sí, i sinó el fem adonar ràpidament. Però bé, en això no hem tingut problemes, la veritat. El que passa és que de tant en tant n'hi ha un de retruc que dius "ostres!"

Va ser la setmana passada, no, que hi va haver un cert control policial per tot el barri?

Això no era res, el que passa és que ara hi ha eleccions i això surt a la premsa, però aquí hem tingut mesos de... que ja està bé, perquè...

Aquesta zona té algun tipus d'actuació preferent? Ja no dic a nivell escolar, em refereixo a altres nivells.

Home, doncs per exemple, la gent que ha marxat de l'altre barri, doncs l'Ajuntament de Barcelona ha posat al seu abast uns tècnics perquè els hi busquin pis de segona mà o del Patronat de l'Habitatge, per tramitar una subvenció de diners i per tramitar la hipoteca. És a dir que han sortit d'aquells pisos amb hipoteques d'un quilo o d'un milió i mig o així. En aquest sentit sí, els han ajudat.

Ja, però més aviat la tendència és que el barri es difumini, desapareixi.

No, la tendència és que això ha de desaparèixer.

Això és el que vull dir, sí.

Això està en zona verda, em sembla. I ara quan vingui la remodelació del port i que vulguin ampliar i tot això, doncs suposo que serà diferent.

Anirà desapareixent.

Suposo que sí. A nosaltres des de l'Ajuntament sempre ens han dit això, des de que estem aquí, que això és un barri a desaparèixer.

Vosaltres porteu onze anys i l'escola vint-i-cinc.

Sí. El que passa... perquè clar, t'estic parlant... El tema del re allotjament del Barri Vell, que és aquell d'allà, va començar al 91 i ha acabat ara. Això què vol dir, que aquest trigarà el mateix? Doncs potser no, potser vénen interessos econòmics molt forts.

El Barri Vell seria on està l'institut?

No, l'institut està al barri paio, que en diem.

És que costa fins i tot conèixer els barris, no?

No, ja ho veuràs, ara quan surtis per aquí, al carrer del Port, si pugues al cinturó, si vas a la dreta veuràs unes cases amb dos bars i allò és el barri paio, que queda allà, i allà hi ha l'institut.

Anant cap al cinturó, no cap a la Zona Franca.

Exacte, enlloc de tirar cap al cinturó...

Tirant a mà dreta. Si tires a mà esquerra, que és el que has fet tu... Tu has sortit a la dreta, però si vas cap allà hauràs de tirar a l'esquerra. Veuràs les runes de les vivendes allà, i allò era el Barri Vell. I aleshores clar, vuit anys per tirar aquelles cases... Doncs jo no crec que això trigui vuit anys, però bé, suposo que hi haurà interessos econòmics, i això fa molt.

El tòpic o aquesta idea que l'absentisme és particularment rellevant entre el col·lectiu gitano és certa, tu que fa tants anys que treballes...?

Que els gitanos són absentistes?

Sí, que si les situacions d'absentisme són més freqüents entre els gitanos?.

Sí... No és que vagin lligades però és freqüent, és més factible. O sigui, mentre que per exemple per una família paia anar-se a comprar unes sabates no és motiu per deixar d'anar a l'escola, o per exemple, que si et trobes malament et quedes a casa, i trobar-se malament vol dir que em quedo a veure la televisió... Doncs això sí, però a veure... Jo no sé, no tinc dades d'altres centres, aquí estem parlant d'un 20% o d'un 25%.

Bé, per acabar, passem a aquesta part de la caracterització del centre. Si m'haguessis d'explicar quins són els tres o quatre trets que caracteritzen el centre des del punt de vista pedagògic, què em diries?

Doncs...

Allò que us confereix la especificitat, diguem-ne.

Doncs no sabia què dir-te, perquè això no es pot dir amb quatre paraules.

No?

Només per fer-te una idea d'on estem, de l'estil de treball, que es treballa sobretot de cara... a nivell intern és el treball en equip, o sigui, els problemes no es poden... Ja en tenim prou amb la realitat que tenim aquí, que... El treball en equip, la coherència...

De criteris.

De criteris, clar, perquè aquí te les agafen totes, tu no pots dir una cosa i l'altre... No sé, suposo que la comprensió, la ... Perquè clar, treballar aquí no només significa ser un professional de l'ensenyament, sinó que has de tenir... No ho sé, a vegades diuen "sou més assistencials que professionals de l'ensenyament", i dius és que per poder exercir la docència has de resoldre els problemes que tens aquí, no?

Ja. Problemes de mal nutrició i coses d'aquestes?

No, perquè aquí l'Ajuntament... No funcionem com la Generalitat amb beques de menjador, sinó que aquí el menjador és de l'Ajuntament i ho subvenciona tot.

I els nanos generalment es queden al menjador?

Sí, tots. No es detecten problemes...

Aquesta idea que el menjador també és un recurs per pal·liar l'absentisme és certa?

Sí, sí, això segur.

I d'alguna manera en el cas de l'absentisme, suposo que el tenir un reglament molt quadrat tampoc no ajuda gaire, no?

No.

Més aviat és la negociació amb la família...

Sí, és que... Nosaltres el reglament... En aquest cas, si anéssim per reglament, doncs...

Malament.

O no sé, mai es pot dir, però fins ara tampoc ens ha anat tant malament.

Ja. En relació amb aquests trets que em comentaves, del treball en equip i tal, el nivell d'implicació del professorat?

Home, és que això si que ha d'estar clar.
És que sinó... Aquí són vint-i-quatre hores de treball ... del professor. N'hem tingut d'aquests casos.

Home, nosaltres aquí tenim gent d'interins que els hi toca venir aquí i prefereixen no treballar que venir aquí.

Sí?

Sí. No sé, les idees que es fan, no ho sé, és que això jo no ho puc valorar. Però que ha passat sí.

De fet, la impressió que es té des de fora és que realment l'escola està aïllada, no?

Sí, però jo per exemple dic a veure, els nens són nens, aquí, que a Guadalajara que a Zona Franca. I aquests, a diferència dels altres, són llibres oberts, te'ls veus venir de cara, i als pares igual. A altres llocs els pares vénen per darrere i els nens tenen més mala llet! Que se les saben totes, no? Aquí tenen l'impuls, la immediatesa, l'espontaneïtat... Si tu tens una mica de cintura i no hi ha problema perquè aquí: "hijo puta", o "maricón", o no sé què, doncs és habitual i has de pensar: "no sap el que està dient i ja se li passarà i no sé què", i després l'agafes i li dius que això no es diu patatim patatam. Doncs bé, reconduïx una situació. Ara, si et diuen un taco d'aquests i dius "doncs castigat" i no sé què, doncs el següent dia t'ho diran, no? Perquè són nens que estan acostumats a funcionar amb agressivitat a les seves cases: el pal, el càstig, el maltractament i tot això. Doncs el que està clar és que això aquí menys, has de reconduïr conductes a través de la comprensió, l'amabilitat, el compromís... Que veuran altres ítems, altres comportaments que no veuen a casa.

I en una realitat com aquesta suposo que el perfil del professorat ha de ser d'un nivell de motivació personal molt alt, perquè el desgast personal també deu ser alt, no?

Sí. Nosaltres hem demanat l'any que ve formació en tractaments psicològics ..., però bé, també va a temporades.

Ja.

Sí, però parles amb altres centres i tampoc estan millor que nosaltres, vull dir... Estats anímics... també passen coses.

Ja que dius això, de formació col·lectiva n'heu tingut alguna experiència?

Sí. Nosaltres tota la formació la fem col·lectiva. O sigui, hi ha uns criteris. Per exemple, detecten i es diu a veure... Per exemple, quan hem desenvolupat el segon nivell de concreció, doncs hem tingut formació a nivell de coneixement del medi natural, a nivell de matemàtiques i a nivell de llenguatge. Doncs això no és que a un li interessi, és que interessa a l'escola, i demanem la formació en aquest sentit.

I aquest tipus de formació que em comentaves que heu demanat de cara a l'any vinent...

Sí, aquest any sí, s'ha demanat que... Hem passat un any una mica dur.

Sí?

Sí, i també hi ha més gent interina que...

I teniu moltes baixes?

No.

Les habituals.

No, no tenim baixes... Les baixes que tenim, doncs perquè una professora en unes colònies s'ha trencat la cama...

Em pots donar algun exemple de com doneu resposta a la diversitat? Tot i que aquí la diversitat no és una situació minoritària sinó que és majoritària, no?

Sí, el món gitano és molt present. A veure, a nivell acadèmic, per exemple, fa molt de temps que nosaltres fem els grups flexibles, sobretot en matèries instrumentals. És a dir, els nens en aquestes àrees es reparteixen no per grups d'edat, sinó per grups de motivació, de coneixements, d'inquietuds... O sigui, que a vegades poses no poses al mateix sac el nen que més sap, sinó el nen que estigui més motivat o menys motivat i que tu pensis que potser en aquest grup estiren d'ell i tot això. Doncs aleshores, en aquest sentit intentem donar... Ja t'he comentat al principi que el treball el preparem nosaltres. Doncs moltes vegades hi ha una gradació de coneixements i de continguts, moltes vegades el tutor no prepara el mateix treball pel grup classe, uns van a un ritme i uns altres van a un altre, això dins de l'aula. I fora de l'aula també s'interrelaciona, per cicles, en grups flexibles, sobretot en llenguatge. Aquestes són les dues principals eines que fem servir: els grups flexibles i el treball individualitzat amb l'alumne. No té sentit, per exemple, que un nen que encara no té coneixement de les eines bàsiques de les matemàtiques el posis a fer problemes una mica complexos, no? Si encara no té assumit això de la multiplicació, perquè es fa servir i tot això. Però tampoc té sentit que un nen que sí que ho té assumit no pugui avançar per allà. Doncs aleshores tu en una mateixa classe pots veure treballar dos o tres nivells diferents, sobretot amb els més grans, que ja tenen més autonomia. Nens que puguin presentar problemes maduratsius o de logopèdia, o problemes que es puguin resoldre en una aula d'educació especial: doncs tenim una persona d'educació especial

que fa intervencions a dos nivells. O sigui, a veure si m'explico bé: la persona d'educació especial té tres funcions principals. Primera, tenir una sèrie de materials a l'abast de tot el professorat, classificat, ressenyat... És a dir, saber per què serveix cada cosa. Què vol dir això? Doncs tu imagina't que ets una tutora de segon i dius "escolta, he detectat que aquest nen té problemes amb aquesta matèria", o no sé què, doncs ella et diu "mira, hi ha aquest material, te l'agafes, ... i després em dius com t'ha anat", o sigui de suport en quan a recursos. Una altra d'intervenció directa amb els alumnes, sempre parlat amb els cicles i amb els tutors. A vegades fa la intervenció dins de l'aula, i a vegades fa la intervenció fora de l'aula. I després, un tercer nivell de desenvolupar les línies directrius del que és l'educació especial i compensada... en el centre, perquè és la que més relació té amb tots els tutors, i és la que detecta totes les mancances de tots els cicles. En aquest sentit... Això per una banda. A nivell de cicles els grups flexibles, i a nivell tutorial és allò, a veure, el tractament individualitzat, l'avaluació contínua que es fa, l'avaluació formativa... És a dir, tu saps a quin nivell està un alumne. Pots consultar el dossier de la informació del tutor, o sigui, la carpeta que fem de l'alumne. És a dir, que es fa un seguiment acurat dels alumnes.

Què teniu, com una fitxa...? No només de rendiment, suposo, sinó també d'altres elements.

Sí, per exemple historial familiar, metge... Per exemple, que si a un nen li posen una vacuna o ha tingut un accident, això ho tenim nosaltres aquí.

Sí?

Sí, i documents interns que... Per exemple, de cara a la relació familiar amb aquest nen, doncs potser parla amb l'àvia, perquè el pare té aquest problema, la mare té això, i la que canalitza aquests problemes és l'àvia, o sigui...

Suposo que ...això és documentació d'ús intern?.

Sí, això és documentació d'ús intern, igual que les malalties: aquest nen té problemes amb aquest medicament, ha patit això, l'han operat de no sé què... Doncs això és una informació, un fitxer que cada tutor el té per any, es va passant d'any en any.

Això que m'estàs explicant en un altre tipus d'escola és molt impensable, o no?

En un altre tipus d'escola jo suposo que també ho tindran, el que passa és que nosaltres, un tutor va a la carpeta del seu any i li surten reflectits els seus alumnes i sap tots els incidents que ha tingut aquest alumne a nivell pedagògic i ...

I a nivell més social...

Clar. I després, per exemple, fem un full de seguiment molt senzilla que et diu: aquest nen ha entrat a P3 l'any tal, el seu tutor ha estat aquest, i si ha tingut, per exemple, intervencions externes de l'EAP, del CAPIP, o de no sé què, o si ha tingut intervencions internes de la persona d'educació especial. Una mica quatre ítems per fer-te'n una idea: ostres, doncs aquest ha tingut reforç durant dos anys, aquest ha repetit, aquest no sé què. En un foli, en una gràfica d'aquestes hi tenim tots els nens...

Com una graella?.

Com una graella. P3: tutora tal, reforç sí o no i quantes hores. I després, per exemple, el que també fem... no sé si ho tenim aquí, ho deu tenir el cap d'estudis. Per exemple, les hores que tens un especialista, el tutor doncs... El tutor té una disposició del centre que el que fan... a vegades també el propi tutor agafa alumnes d'un altre tutor per reforçar: "escolta, que estem desenvolupant aquest tema i aquest no m'arriba, necessitaria canya en aquest tema", doncs vingui, aquestes hores les dediquem a això, no? Aleshores es munten uns criteris, es diu a veure, doncs dedicarem aquestes hores a matemàtiques, a llenguatge, a coneixement del medi o el que sigui. Trimestralment al cap d'estudis se li passen les hores que tinc disponibles, les hores que he fet servir i a què les he dedicat, els alumnes que has agafat... I ell fa les gràfiques i diu doncs mira, s'han dedicat més a matemàtiques, més a llenguatge... Per treure conclusions després. O mira, de les hores que tenia només n'he fet servir un 50%. Per què? Doncs perquè he tingut aquest incident... Sempre tens informació objectiva, no? Doncs el tractament de la diversitat és això, no sé si t'he respost.

Home, jo crec que sí, no?

No, no se... a altres escoles no sé... Jo crec que les escoles tenen aquesta informació, el que passa és que nosaltres enloc de... El tutor té la informació de l'alumne, per exemple al despatx, molt a l'abast. Si necessita veure el seu expedient no és que ha d'anar al secretari, no, va allà i s'ho mira. Si té un incident no és el secretari que... no, és el tutor qui s'ho apunta.

Vosaltres aquesta idea de treballar per projectes...?

No.

Això no ho feu?.

No. El que es treballa es treballa per centre d'interès, i treballar per projectes no. Agafem el currículum de mínims de la Generalitat i doncs va, a desenvolupar els temes, que tinguin coherència, és a dir, per exemple, que tu no pots estar fent un nivell d'experiències, un altre nivell en matemàtiques i un altre nivell en llenguatge. El que sí que es fa moltes vegades, per exemple, és que hi ha temes que s'inter-relacionen. Això és treballar per projectes?

Home, es podria dir, no?.

Sí, però nosaltres no diem "fem el projecte tal."

Sí, però vol dir treballar d'una manera transversal?.

Sí. Però és que hi ha matèries que sí que es presten a fer això. Per exemple, si estem treballant un tema de ... socials, doncs potser farem una sortida al Montseny no sé quan, no? Ostres, doncs haurem d'anar amb un calçat especial, doncs dius "quantas sabates necessiteu d'aquestes i quin peu feu, perquè s'han de demanar unes sabates especials, que les hem de llogar":

"jo gasto el 36", jo no sé què no sé quants. Doncs ara d'aquí en farem una gràfica per saber quanta gent... Clar, estàs treballant les matemàtiques, estàs treballant no sé què, després treballen el llenguatge i la comprensió, perquè fas fitxes d'observació sistemàtica

que després... Quines fulles has vist, i quines no sé què? I això clar, treballar...

...Això és treballar per projectes?

Hi ha gent que diu que sí, però nosaltres no diem projecte de tel, eh? Treballem moltes coses transversalment, però no diem "treballem per projectes."

La qüestió del pla d'acció tutorial i com treballem la tutoria ja m'ho has anat explicant bastant a nivell de seguiment individualitzat que teniu de l'alumnat. I després suposo que teniu un espai de temps per treballar...?

Sí, cada setmana els cicles es reuneixen per parlar de les coses de cicle.

I el tutor amb el seu grup - classe també té un espai a primària?

Sí, normalment té un dia a la setmana una hora.

Per treballar alguns temes?

Sí, per treballar alguns temes, per parlar d'alguns temes... el que es diu acció tutorial.

Sí, exacte, el pla d'acció tutorial.

I com respon a la dinàmica de coneixements, a la dinàmica de classe... Si s'enganxen... en principi quan més grandets es fan més ritme de treball assumeixen, més autonomia... Això és com tot, quantes més coses van aprenent... Quan agafes autonomia agafes ja la comprensió lectora, ... ara ja estic bé, està més motivat. Quan més grans, per una banda tens més problemes, els problemes són més greus, però per altra banda tenen més autonomia de treball, treballen d'una altra manera.

I quan més petits suposo que treballem més els hàbits i comportaments.

Hàbits, comportament, atenció... Tot això, perquè alguns semblen saltimbanquis, són hiper actius.

Ja. I vosaltres com a perfil sou mestres, i la formació específica és a partir de l'experiència.

Sí, sí. És la capacitat de la persona d'adaptar-se.

D'adaptar-se al medi i sobreviure. Em sembla que això és tot.

Comentem en tot cas aquesta informació. A veure, necessitaria saber quants nanos teniu per curs.

Abans d'això, una pregunta que no t'he fet: quants nanos de dictamen teniu?

Mira és un problema, mira, el dictamen que diu la normativa és una cosa. El dictamen ens l'inventem nosaltres, eh?

Sí?

Sí, nosaltres en tenim quatre o cinc que creiem que són de dictamen. Però la normativa què et diu? Perquè considerin que aquest nen és de dictamen ha d'entrar a P3 amb el dictamen fet.

I si no ja no té dictamen?

Si no ja no fan dictamen.

I això és la normativa?

Sí. És a dir, quan tu dius que aquest nen és d'atenció educativa preferent... Però clar, això no ho pots fer tu, això t'ha de venir amb el dictamen. Nens amb dictamen: què vol dir això? Que algú li ha de fer el dictamen. quan fan el dictamen? Abans d'entrar.

I a primària ja no es pot fer dictamen?

No, mira. Tu saps que quan fas el període de pre-inscripció sempre deixen una o dues places per a nens d'aquestes característiques, quan fan la pre-inscripció a P3. Què vol dir això? Doncs que quan entren als tres anys han de tenir el dictamen. Qui fa els dictàmens? Els EAP. I quines característiques han de tenir aquests nens perquè li facin el dictamen? Que estiguin a casa seva? No, que estiguin en una guarderia, en una escola bressol. Aleshores clar, aquestes places que guarden per nens de dictamen, d'atenció educativa preferent, que sempre són una o dues places, doncs ha de venir signat per l'EAP. Aquí ja t'he dit, aquí si un nen gran diu "jo no vull el meu nen o la meva nena sigui tonto", doncs aquí ningú fa dictamen.

Perquè dictàmens per nanos d'alt risc social, de problemes conductuals i tot això...

A veure, la LOGSE ...l'articulat diu que els que tinguin problemes... I la LOPECE també. Aquí hi són tots. Maltractaments físics i psíquics... Aquí tot. L'entorn social desfavorable... tots serien de dictamen. El que passa és que aquí hi va haver una controvèrsia amb la gent de l'EAP, i va arribar a Inspecció i tot, eh? I l'acord que es va quedar és que la pròpia direcció del centre amb les especialistes d'educació especial fessin el dictamen.

I en què us beneficieu amb això?

En res.

Ni més ràtios ni...

No, en res. Nosaltres tenim la ràtio que tenim perquè aquí no hi ha més nens, aquí no vénen... Si et vénen deu nens és perquè hi ha deu nens d'aquesta edat en aquest barri, no ve ningú de fora.

Mira, veus? És que està molt petit, però posa discapacitats psíquiques, visuals, d'audició, motrius, autistes, personalitat i conducta, sobreeducació intel·lectuals i altres.

Doncs això quan fem la carpeta verda, que és a l'inici, posem quatre o cinc nens que tenim perquè nosaltres considerem que són... O sigui, dins de la diversitat que tenim diem "ostres, és que aquests són de dictamen."

Ja. Però el que és in versemblant és que no hi pugui haver dictamen a primària, perquè clar, això, els nanos que no estiguin escolaritzats en una escola bressol...

Clar, tu pregunta...

O nanos que la necessitat es detecta un cop ja començat el seu procés d'escolarització, no?

Però per exemple sí que et faran un dictamen si un nen, per exemple, té una malaltia: "és que aquest nen no hi veu", o... Llavors vale, però si dius "escolta'm, aquest nen té problemes socials, té problemes d'integració", a veure quants dictàmens trobes tu d'això. Això és un tema que va sortir a Inspecció, eh? Vull dir que es va parlar amb els directors que home, jo em trobo amb aquests problemes, aquests nens, i l'EAP no em fa els dictàmens.

També perquè potser el criteri inicial era més restrictiu, no?

Home, però és el que dèiem els directors, és que aquí hi ha una llei ordinària, ...hem de parlar d'aquests nens amb aquestes característiques que són d'atenció educativa preferent, però l'EAP es nega: "És que sinó...serien tots!"

Tindrien molta feina?.

Clar, suposo. Et poses en un barri com aquest, de cases barates, al barri de Zona Franca... i dius...

Per tant, aquí seria saber... Això com vols que fem, Albert, vols que t'ho deixi o vols que ho omplim ara?

Home, ho podem fer d'aquí, eh?

Sí? Tu tens el total de nanos?

Mira, sí, el tinc allà al despatx...
(...)

CEIP 26

(Breu Presentació de l'estudi)

D'absentisme no tenim gaire. Últimament, s'ha donat un cas d'una nena que té cinc anys, i està aquí matriculada. M'ho va explicar la tutora que feia moltes faltes i que no assistia amb regularitat i vaig trucar a l'assistenta social, era de la Mina, i me va dir passaré jo, miraré per què fa temps que no venen per aquí, estaven controlats, tenien seguiment dels Serveis socials, la família però ja feia temps que no anaven per l'assistenta social. I la realitat és que ha deixat de venir. No ha contestat res, i nosaltres pensem que pot ser arrel de la intervenció aquesta. També... l'any passat també ens va passar un cas així molt semblant, molt semblant, i va trucar i que, bueno, ... d'alguna manera se'ls va "apretar" per a que vingués a l'escola, i va venir. En aquell moment era un nen de primària, ja era obligatòria. I ha vingut. Penso que més que res Aquest nen havia deixat de venir per les dificultats de la mare. Però va tornat a faltar. Hem sabut ara, aquest curs, que l'any passat va deixar d'anar a l'escola, simplement. Així que han vingut a signar demanar matricula després d'haver signat la baixa, i nosaltres, perfecte, cap problema. Però el nen no va assistir durant el Curs passat. Ho sabem perquè després al setembre han vingut aquí a demanar una altra vegada l'alta.

Ah sí?

Sí. Són casos molt rars però que es donen de tant en tant... efectivament, i, bueno... De fet a vingut a repetir. Estava a segon i ara continua.

I quina justificació varen donar?

Justificació cap. El problema, aquests problemes són molt greus. El nen aquest si està amb "l'abuela", amb la iaia, doncs aleshores... perfectament assisteix a classe, que és el que està fent ara. Però si intervé la mare, la mare és una drogaaddicte, i a més a més és en estat avançat de malaltia. Jo exactament no ho puc dir, el que te ella, jo la última vegada penso que la vaig veure estava ja en unes condicions físiques increïbles de mal, i arrel de l'assistenta social, que tenim comunicació, perquè clar, per a que vingui el nen hem de mirar la beca del menjador, i no paguen ni la part que han de cobrir les famílies, una mínima part. I bé, hem parlat amb l'assistenta social i me diu que la mare pràcticament està al llit, que ja no s'aixeca del llit i la iaia ara, no sé les raons, no vol ni signar, o sigui, no vol ni passar per serveis socials per cobrar els diners que deuen al menjador, precisament, això és un cas molt rar. En general són aquests. Després tenim una altra tipologia D'absentisme ...de gent que... "aquestes famílies, que no li donen massa importància a l'escola". I, a vegades, simplement pel fet de, no sé, de obligar-les a que han de venir amb puntualitat, eh?, doncs mira, doncs que va no venen, no porten al nen i donen la tarda al nen. O al contrari, hi ha famílies que venen al matí i després, com que el nen va a dinar a casa, doncs es queden, i ja no ve a la tarda. Això, bueno, si de totes les famílies podem dir, són molt poquets casos, la veritat, eh?. Podem dir que en el cas primer ja t'explico que són, que jo conec un de l'any passat, aquest últim que ara està amb la iaia i per tant el nen ve i es queda al menjador, i l'altra que ha passat aquest curs i que ha deixat de venir. O sigui, després ja de l'altra, podríem dir que també entre totes les famílies, doncs tenim així com tres casos, d'aquests tranquils, tranquils... que no li donen la importància.

Aquests tres casos?

Si.

Em pots dir: D'aquests tres casos són nens? Hi ha alguna nena?

A veure, sí, hi ha una nena.

I quin tipus d'absentisme és?

Seria un absentisme, diguem-ne, més lligat a problemes de negligència familiar. Seria per manca d'interès, això que et comentava. Hi ha dos nens hi una nena.

Que pertanyen a algun col·lectiu o a una minoria ètnica aquests nens, aquests tres casos?

Viuen a la Mina, que això jo penso que no, que no, al menys l'aspecte no és d'aquesta tipologia. Pensa que nosaltres aquí tenim famílies gitanes a lo millor, no sé, quinze, divuit, possiblement, i no es nota. O sea, bueno hay algunas en el P3 d'aquest curs que sí que l'any passat ens van entrar quatre o cinc famílies que es noten físicament, però la resta són païos, i jo d'aquestes no ho se...

No ho saps?

No. Penso que no, penso que no ho són.

El procediment, quan detecteu un cas quin és?

La tutora passa llista diària, passa llista.

Quant passa llista?

Dues vegades, al matí i a la tarda.

I quan intervé? Quan considera que es troba davant un cas d'absentisme?

Home, això depèn de, normalment de la relació amb les famílies en seguida. En seguida la tutora se n'adona de si... ha falta molt. Clar. I de si pot esperar, normalment les famílies, quan un nen falta, tenim en d'organització d'escola previst de que elles a l'agenda anoten "El meu fill, per exemple, no ha vingut o no anirà o tal". I si s'ha ficat malalt, doncs el dia que torna "El meu fill ha estat malalt durant aquests dies i tal". I a vegades inclòs truquen per telèfon. O sigui, que estan controladíssims. Per tant, la tutora, en principi... és quan és molt evident... perquè si saben aquestes normes, si "cumplen" les famílies aquestes normes, doncs la tutora, perfecte, no passa res. En cas contrari ja és quan la tutora ja ho comunica a direcció, quan es donen casos de que les famílies no es justifiquen i, bueno, passa una vegada, demana la justificació i no hi ha manera. Doncs és quan la tutora ja diu, doncs Mira: "Ja sap que ha de justificar i si no... a direcció. Doncs ja és quan entra en funcionament, ja ho comunica a la direcció i la direcció, que sóc jo, ho passa ja a l'assistència social.

Directament?

Directament. I inclòs a vegades també ho comuniquem a Ensenyament, quan són famílies que, bueno, que d'alguna manera deixen d'assistir i no ens consta de que poden estar matriculades en un altre lloc. Casos molt puntuals.

Teniu algun tipus de registre? Algun protocol en el qual recollir els casos d'absentisme per a informació interna vostra?

Nosaltres normalment no tenim, o sigui, la tutora sí, però sol les tutores. Després ja nosaltres ...

Les tutores ho guarden?

Sí. I lògicament, la intervenció, doncs, ja quan actua assistència social, ja sí que, però el registre queda entre lo que és les pròpies tutories i assistència social. Jo soc intermediària, no?

Però els conec perquè... els conec perfectament, i si el registre no es queda aquí, està dalt a l'aula, però, lògicament, com que han de passar per mi doncs queden, estan registrats.

Perquè l'administració no us demana aquestes dades?

A veure, l'administració educativa no demana, però sí que diu que si tenim casos d'aquests ... d'absentisme que... s'han de comunicar, o sigui que és així, entra dins de, home ja et dic... si hi ha casos de que te trobes de que l'assistenta social, per exemple, no? i a l'ajuntament també, tenim l'obligació de dir-li a l'ajuntament, el que passa és que a vegades per a ser més ràpids, vas directament, truques a serveis socials, que ja sabem que depèn de l'ajuntament, i des del districte ja ho comuniquen. A vegades també ho fem d'aquesta manera.

Canviant de tema, aquesta escola té vint-i-cinc anys, no?

Vint-i-set ara ja.

I a direcció tu quan temps fa que estàs?

Jo a la direcció estic fa nou, nou anys.

T'ho dic perquè m'agradaria... si poguessis que m'expliquis la teva perspectiva de com ha anat variant l'absentisme des de l'aplicació de la reforma, com creus tu que ha variat en termes numèrics l'absentisme?, A tu et sembla que hagi disminuït, que hagi augmentat, o que estigui igual?

Jo penso que... nosaltres, o sigui, no, igual, no l'ha afectat la reforma a l'absentisme, en primària, t'estic parlant. Una altra cosa m'imagino que serà secundària, però a primària no.

I en aquests nou anys que tu portes a la direcció de l'escola com creus que ha anat canviant les respostes a l'absentisme?

Jo, mira, te parlo, ja no de nou anys que estic de direcció, sinó de vint-i-sis que estic de mestra,

En aquesta escola?

Sí. Aquí, a la mateixa escola. O sigui que jo penso que no. Que sempre són... que cada any hi ha dos casos, tres. Més que res, aquesta gent que no li dóna la importància que cal i que per comoditat, perquè mira, no sé, inclús a vegades arribes a pensar que és que, o sigui, alteren... fan canviar els valors, per a ells no són els valors de l'educació els que haurien de ser, i pensen, doncs mira, que en donar-li al fill una altra, una joguina o lo que sigui, doncs queden millor.

Penso que això no ha canviat gaire.

I les possibles actuacions o intervencions al respecte? Et sembla que han canviat, des d'aquesta perspectiva tan llarga que tu tens?

Respecte de l'absentisme?

Sí. Doncs jo no ho se. Clar, tu pensa que estàs parlant amb una escola que l'absentisme és mínim, perquè la veritat és que, i jo penso que ni abans ni ara. Lògicament, se't dóna un cas, i tu intentes solucionar-lo amb els mitjans que l'administració et dóna i ja està.

Ara passaré a formular una sèrie de preguntes sobre algunes característiques de la vostra escola: " Quins recursos utilitzeu... Em pots explicar breument quines mesures generals teniu quan comença... quan es produeix la primera incorporació... la escolarització d'un nen o una nena, a educació infantil i després a primària, o quan teniu nens d'incorporació tardana... si és el cas... explica'm una mica què feu?

Això sí que ha canviat. Des de, no sé, des de, inclòs en aquests nou anys que joestic a la direcció ha canviat. Bueno, en principi abans no teníem P3, i ara els tenim, i això ha fet, doncs, canviar força, al arribar els nens aquests petits a l'escola. Nosaltres quan comencen les... a l'hora de La matrícula, quan venen a matricular-se ja, doncs les famílies porten una carta amb una citació per a una reunió, per a un dia determinat, i expliquem... d'aquesta manera s'explica en la reunió que està representada per tots els sectors de l'escola, de pares, de professors, de direcció. Des d'aquesta se l'informa tot el funcionament de l'escola i, a més a més, en aquesta reunió es dóna un sobre amb documents que contempnen d'alguna manera aquesta explicació oral. El tema, les funcions del Consell escolar, les activitats que s'ofereixen extraescolarment, se li orienta després de... se l'informa del funcionament de l'escola, se li dóna per escrit, i després també la coordinadora d'educació infantil també parla i l'explica el funcionament de l'educació infantil, i se li entrega una fitxa, que es, como..., és una mena de entrevista però que l'han d'omplir ells mateixos.

Què és com una petita enquesta?

Sí, molt senzilla, molt senzilla. I que les tutores després ja la recullen.

Per tenir coneixement de les característiques de la família?

Sí, una mica les característiques de la família, inclòs dels nens que rebran. Perquè al setembre, abans aquesta entrevista era molt més àmplia i a nivell personal.

Sí?

Però ara és un dels canvis que hem vist que "merecia" la pena de que aquesta entrevista, a nivell personal, fos una mica després de conèixer als nens. Allà pel desembre, que ja coneixes als nens i ja li pots parlar, inclòs orientar i tal doncs, inclús comentar l'evolució del nen. Pensa que és molt més profitosa. I aquí simplement és l'entrevista aquesta que han de tornar per escrit i se li explica a les famílies que un dia en el mes de juny, a la tarda, rebran a les famílies de tots els nens que entren nous al parvulari, principalment són els de P3, són les cinquanta famílies noves. I amb aquestes

famílies es fa una mena de petit acolliment, als nens se li ensenya les classes, les joguines, coneixen a la senyoreta i, bueno, ja és una mica "d'entablar" conversa per a ja que els pares observen el estil doncs, puguin parlar o anar parlant de tant en tant de l'escola nova, de la senyoreta, de com funciona tot, de l'escola, de la gent, de no sé què i de no sé quants. Això tots pensem que beneficia molta setembre quan entren els nens.

A primària els nens que entren, la major part són nanos que ja estan escolaritzats a educació infantil?

Clar que sí. Normalment sí.

I nens d'incorporació tardana a primària, que en teniu?

Jo penso que no, que no, entren ara ja. A primària sense haver passat algun curs per educació infantil és molt difícil que entrin. I després, doncs, ja al setembre, com la jornada, la primera setmana, és jornada intensiva, i pensem que és molt fort per a aquests nens que no han estat escolaritzats mai i que són de tres anys. Per això demanem a la delegada territorial que la jornada d'aquests nens sigui partida, que nosaltres diem, és dir, mitja classe. Si en una classe hi ha vint-i-cinc, doncs de nou a onze que en vindrien dotze o tretze, i després d'onze a una l'altra meitat. I durant aquesta setmana se van habituant, i tal, i pensem que és molt interessant. Sí, i d'aquesta manera doncs, clar que s'incorporen molt millor.

Volia preguntar-te, pel que fa a les mesures per acollir a un nano que ha estat absentista, que ja te una historia diguem-ne, d'absentisme, com es produeix la reincorporació d'aquest nen a l'aula?

Normalment, bé, normalment això passa alguna vegada, alguna vegada d'algun nen d'aquells, que precisament per aquesta problemàtica, que és per causes familiars el problema aquest, doncs, aquests nens que li costa venir cada dia i en tot l'horari, doncs nosaltres normalment aquests nens passen per la professora d'educació especial, i, doncs se parla amb les famílies, se li diu que és obligatori venir. Tenim una professora d'educació especial, en el nen se li dóna hores d'atenció per... per a que esté sol, ben atès, i bueno, molta paciència en principi per totes parts. Després, lògicament, se torna a parlar amb la tutora, Hi ha un treball conjunt de la tutora i el professorat d'educació especial, bueno, molt. Això és lo que tenim previst. A vegades hi ha trimestres que sí, que veus que canvien, que ha merescut la pena, però després aquells nens és que, com que el problema està a les famílies, doncs en el moment que les famílies tornen a anar malament, doncs ja està. A lo millor tant contents el segon trimestre, per exemple, i després el tercer trimestre tornen una altra vegada a fer aquestes irregularitats, o sigui que...

Quan es tracta d'un cas recurrent hi ha algun tipus d'informació que feu arribar a serveis socials o serveis socials fa un seguiment de la situació de la família?

Sí. Normalment serveis socials passa per l'escola, parla amb els tutors, i sí que tenen... i hi ha informes.

Alguna altra intervenció específica contra l'absentisme que vulguis destacar?

No, jo crec que més o menys és tot lo que t'he explicat.

Hi ha alguna comissió específica que treballi aquest tema dins l'escola?

Es que no és un problema per a l'escola com per que hi hagi una comissió dedicant-se. No, no. Aquí pensa que l'assistència social pràcticament truca alguna vegada al trimestre o tal, però més que res intenten intervenir en el cas d'aquell nen que t'he explicava que la mare està malalta.

Sí?

Doncs truquen per dir què fem que no podem pagar lo del menjador perquè no venen aquí, què tal?, com va?. En fi, coses d'aquestes, que inclòs no venen per l'escola.

Ja. I la via de contactar i parlar amb la família dintre de l'escola?

És molt, és molt... Saps què passa?, venen les famílies, te diuen que sí, que sí, que sí, però després no. O sigui són... És que és aquest tipus de famílies que és que, és que són molt difícils. Per a elles és molt, és molt complicat. Per exemple, un nen d'aquests que t'explico de, que bueno, té problemes i que va, que al primer trimestre hem tingut problemes i problemes que no hi ha manera, doncs aquest nen hem vist clarament que té un problema en la família, tenia com una mena de por a que la mare, que la mare se marxava a treballar, i ell, no sé, l'agafava una por, no sé què... i, bueno, no hi havia manera de fer-lo entrar a la classe.

I quina edat té aquest nen?

Un nen de cinquè. O sigui una cosa rara. Es donen casos que, mira, si no estàs dins de les famílies, no, no, no t'ho creuries. Un problema de sobreprotecció o dependència molt forta.

Ja.

I clar, són coses que són desbordants. I això a lo millor, mira, després al segon trimestre va anar força bé, aquest nen. I ara una altra vegada comença a... comença a tenir comportaments d'aquest tipus.

Efectivament. O sigui, que són casos molt puntuals i jo penso que és que a la família, quan passen aquestes coses, les persones que primer capten les problemàtiques són els nens. I clar, les mares que no tenen força suficient, mares o pares, en aquest cas principalment són les dones les que han de tirar endavant si no tenen força, que moltes no tenen, doncs, tota la família va malament.

Hi ha algun tipus de normativa o en el vostre Reglament es contempla el tema de l'absentisme d'alguna manera?

En la normativa de l'escola l'únic que se contempla, però clar, ja són coses més que res, que d'alguna manera pot influir, és que han de venir els nens puntuals, han d'arribar puntuals, que a i deu se tanca la porta i que el que no ha entrat abans, doncs no s'entra. Que després si es queda al servei de menjador, si fa ús del servei de menjador, pot entrar a les dotze i mitja, i si no doncs a les tres.

Això de deixar-los entrar al menjador?

Perquè, perquè clar, si és nen que fa ús del servei de menjador... Es

quedaria sense menjar, es que ha d'entrar a menjar, perquè ha pagat, o sigui, a de tenir els dinars coberts, no? Doncs, clar. I això, doncs, da un bon resultat en el sentit de que si és un nen que per sistema, doncs mira les famílies d'aquelles que no hi ha manera de ser puntuals i que queden tan tranquil·les, i que se dormen i tal, doncs saben que s'han d'espavilar perquè sinó el nano no entra. I da bon resultat en aquest sentit, perquè va haver un temps que se deixava entrar i que el que arribava tard no pujava després a la classe, no podia entrar fins a les deu, que era la segona classe. I bueno, va semblar que aquí al vestíbul havia vegades que estaven vuit nens, sis nens. Doncs el consell escolar va acordar de que no, de cap manera, que això, si el nen ve tard perquè ha d'anar al metge o per una problemàtica, que si ha d'anar al metge ja porta el paperet del metge, el justificant conforme ve del metge. I si hi ha una altra cosa, i és una vegada, doncs, simplement la conserge diu, doncs mira, que passi per direcció i que l'expliqui i a veure, i si el director i la directora, en aquest cas, consideren que, bueno, que no s'ha de repetir i que el nen amb normalitat assisteix, doncs passa i punt. Però sí que se l'adverteix a les famílies de que no ha de tornar a passar. I ja està. O sigui, que la normativa, que d'alguna manera afavoreix, penso jo, per a que no passi aquest absentisme i, bueno, no se posin les escoles com una guarderia, que a vegades les famílies s'han d'educar en aquest sentit.

Hi ha algun tipus de recurs que es pugui utilitzar des de l'aula per evitar les situacions de recurrència d'absentisme?

Des de l'aula l'únic que parla la senyoreta, efectivament. Ja t'explicava lo de l'agenda, doncs hi ha aquella comunicació entre la mestra...

I per a la comunicació de la tutora amb la família que es fa una carta?

Bé. A l'agenda s'anota. Porten l'agenda cada dia del nen. Cada nen té la seva i li explica.

I la tutora també demana a la família justificació a través de l'agenda?

Sí, sí, sí. Les famílies ja ho saben perquè entra dins de la normativa de principi de curs, doncs, se'ls hi explica i ja està. I clar, la tutora quan ja passa l'avís a la direcció, és quan hi ha aquesta manca de comunicació. Doncs això sí, des de la tutoria es fa.

Voldria que m'expliquessis una mica les característiques de l'absentisme que teniu. Per això es tractaria que em classifiquessis el vostre absentisme segons tipus. El primer és l'absentisme que nosaltres diem esporàdic o aleatori, que és el que està vinculat a una freqüència baixa. Em comentaves que tindríem uns tres casos d'aquests. Després tenim altres tipus que són l'absentisme recurrent, que serien nens que no assisteixen a l'escola de manera reiterada. Sobre tot és un tipus d'absentisme que capta més la realitat de nanos que falten amb una certa freqüència, o sempre els mateixos dies...

Aquest tenim un.

Teniu un cas d'aquest?

Si, la mare, el que passa és que la mare me ve que està malalt, que no se que...

És un nen?

És un nen. Que la mare m'explica que està malalt, que no se què. Però la realitat, jo crec, és que molts dies se va amb la mare

I casos de nenes que se n'ocupin de la casa, que assumeixen tasques domèstiques?

No. De la casa?

Si.

No, no, no. No tenim, no tenim. Cap, cap.

El tercer tipus que tenim apuntat és l'absentisme crònic, és allò, un nen que desapareix i que ja difícilment torna.

Això pot ser el de P5. I l'altre nen del que et parlava al principi, si..., aquest pot ser un altre.

Que és un nen, també?

Una nena.

Ah! Una nena. El fet de ser P5?

No és obligatori. Això és clar, però, bueno, està matriculada i bueno.

I la intervenció la feu igual?

Igual, igual.

Vull dir que tot i que no sigui obligatori?

Sí.

El quart tipus és un tipus que... ens va aparèixer quan vam fer el pilotatge de l'estudi i per això l'hem contemplat en el mateix. Es tracta d'un absentisme vinculat a la no assistència a l'aula, no al centre. És a dir, el cas que a mi em van explicar era un cas que una nena a primària, es tractava d'una nena doncs que no volia entrar a l'aula, vull dir, estava al passadís i es negava a entrar a l'aula. Vosaltres en teniu algun cas d'aquests?

No, a mi em sembla que això no es dona.

Pel que fa a les vostres intervencions es fa en els termes que m'has dit, però a més a més hi ha alguna cosa pensada, jo què sé, doncs, una mica per actuar, en funció de les característiques d'aquests tipus actuar d'una forma diferenciada?

No. Pensa que és molt difícil. Inclús, inclús aquest, com que li justifica tant la mare, és allò que ni assistència social pot intervenir tampoc perquè, no. La família en aquest cas tendeix a sobreprotegir. I bueno, aquell que dius, o sigui, per qualsevol coseta li justifica, i la mare sí, sí, sí, m'he n'adono que no pot faltar però... trobem que sí, que sí, que és massa. Jo em penso que és una superprotecció, no sé per què raó.

Això és un tret cultural de famílies d'ètnia gitana, aquesta qüestió de la sobre protecció?

Aquí no, aquí no, no.

Parlem de la relació del centre, el suport que teniu com a centre de serveis externs. Ja hem parlat una mica de serveis socials, em dona la impressió que per a vosaltres és...com diríem... allò... la pedra angular sobre la qual baseu la vostra intervenció?

Sí, sí. Res més, aquí, res més.

Res més?

Res més. Perquè abans teníem aquells que venien, no sé com es deien?

El professorat de compensatòria?

Compensatòria, sí. Però ara ja no intervenen.

No?

No.

I Com és?

Perquè no teníem massa gitanos amb problemes, o sigui que no, ho van deixar. Que no podien assistir a totes, que cada vegada havia menys i que no podien venir.

Perquè com funciona? Sou vosaltres qui feu la demanda com escola al servei?

És que ja fa dos o tres anys que van dir que, ells mateixos, que no, que no podien assistir a totes les escoles i que havien de prioritzar les escoles que necessitaven més ajut. D'alguna manera a de ser així.

Això ho decideix qui?

De on venen? D'Ensenyament? Doncs possiblement sí, perquè aquests professors li paguen el departament, m'imagino que és així. Bueno, nosaltres en principi com que no els necessitàvem, en aquell moment tampoc, i ara tampoc els necessitem.

No?

Per gestionar lo que nosaltres tenim no els necessitem. La veritat és esta.

I què teniu, professors d'educació especial?

Sí, sí, sí.

En teniu una?

Tenim dos.

Dues.

Dues.

I el suport de l'EAP?

Si, de l'EAP en tenim una persona.

Que ve, un dia a la setmana?

Sí.

I quin tipus de suport us dona?

Ens ajuda a fer adaptacions curriculars....

En teniu algun cas d'EAIA, d'atenció a la infància?

Ara no. Hem tingut algun any però ara no.

Perquè, jo és que no conec molt poc, bueno la zona no la conec excessivament.

De la zona, dins de la zona nosaltres som possiblement els que estem una mica millor. La veritat és aquesta. Perquè després ja cap a la Mina, más para allà. A nosaltres venen casos de la Mina però possiblement siguin els que donen menys problemes... penso, penso que pot ser. Perquè nosaltres de la Mina, hi ha gent com a tot arreu, de tot, però... no és una cosa..., les persones que venen de la Mina a vegades inclòs... es podria dir que tenen més interès que altres que no considerem tant, de tanta necessitat.

Sí?

Sí. En els nanos sí.

En casos d'absentisme crònic la relació entre vosaltres i la família passa també per serveis socials?

Sí.

Hi ha altres situacions en les que deriveu?

No, nosaltres no. L'únic que després aquest absentisme, l'experiència era constantment de "machacar" a través, no sol assistenta social, des de direcció, a la família, la família, i trucar, insistir i insistir, perquè clar, assistència social penseu que va una vegada, però aquí el que ha de "machacar" cada dia és la direcció.

La direcció?

Si, la direcció. Es que cal insistir, i trucar, i "llamar", i dir-li a la mare que passi, i parlar, escolti. El que passa és que, a vegades te cremes perquè dius és que... A mi, per exemple, un cas d'aquests que te deia de que era la família que sempre sí senyoreta, lo que vostè digui, no, té raó, ara, a partir d'ara ja no faltará més, perquè és que ara el problema que hem tingut és que la iaia ha estat malalta. I després veus que, no sé, que al dia següent, a los dos dies, torna una altra vegada a faltar el nen. Doncs és així. És que jo em canso... i a base de bones paraules i bueno, però a l'hora de la veritat doncs, és que jo, per mi, no li donen el valor que li han de donar. I això, la lluita aquesta ha de ser des de l'escola, des de dins de l'escola, perquè l'assistenta social, sí, te pot en un cas molt concret anar allà a ver què passa, no vas a anar tu a trucar a la porta.

Quina valoració faries del suport que rebeu des de l'administració?

Jo, des del departament jo diria que molt poc. I des d'assistència social jo diria, continuo dient, que estan molt bé allà instal·lats en el centre social que elles tenen, però que per les escoles passen poc. La veritat, jo és lo que veig.

Què et sembla que caldria en casos d'absentisme, tant des del departament d'ensenyament com a l'administració local?

Una mica més d'intervenció... de personal que es dediqui. Però jo, és que, insisteixo que és molt difícil d'arreglar el problema, perquè el problema s'arreglaria si fem canviar les famílies. Lo primer seria intervenció a les famílies per a ensenyar-les a que els fills, doncs, tenen una necessitat, i aquestes necessitats, lògicament, i obligacions que tenen, que elles no sé si les famílies aquestes concretes entenen de que com pares tenen l'obligació de portar als seus fills a l'escola amb regularitat, perquè lògicament després si no fan això, doncs poden venir problemes de qualsevol índole, perquè clar, si elles se troben que, clar, un nen petit en seguida pot agafar el ritme i ve content, però en el moment que es fan grans, que perden el fil ja del treball, doncs ja hi venen les baralles entre els nens... doncs jo, "ahí", si no, el problema quedaria si les famílies, un seguit de les famílies seria lo ideal. Jo, amb totes aquestes famílies estic parlant cada dia.

Ja.

És clar. O sigui que és així. Verbalment els hi dic cada dia, i no responen. Doncs lo que es pot fer és, bueno, depèn de les famílies... però és que... no responen, clar.

La idea aquesta de que l'absentisme es troba associat a determinats col·lectius i a determinades minories ètniques com poden ser els gitanos?

En aquesta escola lo de l'absentisme de nens gitanos no.

No?

No, no, no. No és... no, no. O sigui... nosaltres aquí hi venen igual, o sigui, els nens que són aquí gitanos... venen igual.

Hi ha una altra idea, que també associa a aquest col·lectiu amb el fenomen de l'absentisme de les nenes gitanes a partir de certa edat...?

A veure, depèn. Aquí, jo l'experiència que tinc és: fa vuit anys que alguna nena gitana, però tenia germans a sisè quan va començar, l'any que va començar la reforma Bé. Fa un parell d'anys. Doncs, la nena estava a cinquè i, al no venir el germà gran, ella ho va deixar. No sé el que... I tenim famílies gitanes, que quan teníem EGB que acabaven als catorze anys, que, va acabar la germana amb catorze anys, va treure el graduat escolar, va estar, va estar estudiant. O sigui que depèn.

I tenim germanes d'aquestes que continuen igual. Vol dir que jo no faria aquesta associació, depèn de les famílies, siguin com siguin. En altra escola que la majoria siguin gitanos no sé si podríem parlar d'una altra manera. Jo aquí l'experiència de gitanos i de païos, de veritat, és que no. Ja de plantejament és que aquí, no en tenim gaires, a nivell nostre ja no parlem de gitanos ni de païos... aquí no es fa la distinció entre... saben que si venen a l'escola han de

tenir... han de respectar les normes Han de complir les normes tal com lo cumplen tothom, lo complim tothom, per tant, i d'aquesta manera ...evitem distincions. Jo te diria inclòs aquí, que jo no, no en faria més distinció. Perquè es pot donar igual que en qualsevol família. Sí, sí.

Que et sembla que caldria per evitar l'absentisme?

Jo lo que principal demanaria que el organisme X, el que sigui, que contactara amb les famílies, que parlessin amb les famílies, amb mare, pare, i d'alguna manera que entenguessin de que, que , que, no sé, informar-los de que tenen l'obligació aquesta i que el que més va a sofrir d'alguna manera no assistint a escola és el seu fill o la seva filla, i que, per tant, s'hauran d'esforçar al màxim, que si no li poden deixar, doncs mira, o comprat per reis, una joguina X de que, de deu mil pessetes, o de quinze, o de vint, que això és igual, que lo més important és que estén pel nen, que, no sé, que el cuidin, que es preocupin de que tingui els llibres al setembre, en fi, aquestes coses. Que a vegades porten joguines i porten històries, i no li donen importància que té el que vinguin al setembre amb les llibretes i els llibres.

Les situacions de les famílies, en termes econòmics, són situacions difícils?

Sí que hi ha alguna, sí.

I en aquests casos quin tipus de recursos addicionals tenen?

Estan les poques beques del menjador, estan les beques dels llibres, que sí, se demanen. Però nosaltres no tenim els recursos, eh, no tenim de recursos. Els que pròpiament si una mestra, per exemple, a vegades passa que veu que una família està tant, i ella té, coneix el cas i diu doncs mira jo puc donar, però ella personalment, i a vegades ni s'entera ningú, i dóna el que. Però això ho puc fer jo, ho pots fer tu, el qui sigui, en cas de necessitat, efectivament. Però els recursos com a escola cap. Eh, cap. Això sí.

Em pots explicar breument com és aquest barri en quant al tipus de gent, és població treballadora, quines característiques?

És més bé, és treballadora a nivell baix, però normalment les famílies, les mares principalment, estan empleades de neteja i tal, però se respira, en general, pot ser aquestes, que jo te diria de tota l'escola, de 300 famílies, no sé com dir- te, de..., perquè són nanos, tenim 390, doncs que siguin germans, que siguin, no sé, 350 famílies o 330, bueno, però que trobis, doncs, en aquesta problemàtica vint, que no tenen bé definit, des del meu punt de vista, no sé el valor que li han de donar a l'educació dels fills, doncs la resta volen per als seus fills una bona escola i... escola, i cultura, i que es preocupin, i tal. Sí, en general sí. O sigui, que és gent que, que d'alguna manera vol que els seus fills estudiïn ja que ells no han pogut estudiar.

Una altra qüestió li volia preguntar, a veure si ho trobo aquí. Hem fet una tipologia d'alumnat per a apropar-nos una mica al tipus d'alumnes que teniu les escoles, com que són vint-i-nou escoles i cadascuna és diferent, no? I aquesta tipologia surt d'un estudi que es va fer sobre l'èxit i el fracàs escolar a Catalunya, clar, en aquell moment era. A nivell de l'ensenyament obligatori, la EGB, però bueno... Es tractaria que d'aquests tipus que sortien de l'estudi, que

són aquests de la tarja que et deixo per tal que la puguis llegir, i... veus sortien un, dos, tres, quatre cinc grups, cinc grups, quatre grans grups i un cinquè que és més petit des del punt de vista numèric, però que també sortia, no? O sigui es tractaria que em diguessis per a cada tipus quin percentatge diries que hi ha a la vostra escola. El primer grup és un grup que era considerat "limitats, sense expectatives", era un grup de nens i nenes que es caracteritzaven per tenir problemes de rendiment, és a dir, mitjanes d'insuficient, amb alguna assignatura aprovada i repeticions fonamentalment, però mitjana d'insuficient. Eren considerats pel tutor o tutora com a poc capaços, i que a més a més, una altra tret que els caracteritzava era el fet de no voler treballar a l'escola, amb una vivència difícil a l'escola però no conflictiva, aquest seria un primer tipus. Un segon tipus ja és, diguem-ne, l'alumne que, a més de tenir uns rendiments també negatius, són considerats conflictius... és a dir, és un nano, doncs, que manifesta una actitud de conflicte, de rebuig escolar i comportaments conflictius. Normalment tenen una relació negativa amb l'escola, tenen una vivència negativa i una relació emocional negativa. El tercer tipus, que seria l'alumnat que a l'estudi eren denominats "Aplicats amb moderació" eren alumnes doncs que van fent a l'escola.

A aquest grup hi aniria el 50%.

Si? Després tindriem els alumnes virtuosos, els alumnes que excel·leixen

Quina és la última classificació?

La quarta, és a dir, els molt capaços, els bons estudiants, els que treuen bones notes.

Aquesta? a veure... (mirant la tarja)

Mira: Aplicats amb moderació un 50%. I a aquests d'aquí... deixam pensar.

Val, aquí són el 50% de nanos aproximadament. Després tenim els virtuosos seria, no sé, un 25, aquells que van molt bé, i després tindriem, a veure, aquests, alumnes en conflicte, jo penso que aquí seria, no sé, pot ser, un 10%?

Un deu per cent?.

Si, d'aquells que sempre estan barallant-se i tal.

I alumnes limitats sense expectatives?

Aquests no són tant, no són conflictius però tenen problemes de rendiment, mandrosos.

Jo aquí posaria algun més... posem 20%.

Un 20 per cent?

Si, posem un 20%, i així ja ens queden 20, 30

Faltaria un 5%

Doncs així no se....

Per últim hi hauria els "desconeguts difícils", aquells nanos que no assisteixen a l'escola... Aquests serien nanos que pràcticament l'escola ni coneix, es matriculen i desapareixen tot seguit.

D'això no tenim.

Tres frases que m'expliquin, en les que em pugis explicar, de forma clara, quins són els trets pedagògics d'aquesta escola.

Com?

Si, es tractaria que m'expliquessis tres o quatre trets, frases, tres o quatre característiques de l'escola des del punt de vista pedagògic. Si jo fos un pare o una mare què em diries? Com és l'escola des del punt de vista pedagògic? Què m'explicaries si fos un pare o una mare que porta els seu fill o filla a l'escola?

Primer jo diria que ... és una escola, en principi, activa, jo diria. Activa, participativa, i és pedagògica però el respecte el cuidem moltíssim. Entenem que en una escola si "hay orden", doncs les classes es poden desenvolupar molt millor, en general. I després, lògicament, pedagògicament fer les coses, experimentals, la part de ciències i tal, doncs estem al programa aquest de ciències i ... experimental. Precisament perquè creiem en aquestes experiències. Estem, per exemple, en el d'audiovisuals preparant material audiovisual precisament perquè pensem que els nens quan aprenen és quan estan feliços a l'escola, i una manera és aquesta, preparar el material, que lo vegin atractiu

Treball per racons?

Sí, nosaltres normalment ho fem però des del principi, o sigui, ja des del parvulari fins a tota la primària.

Em podries dir, de l'u al quatre, el nivell de motivació del professorat en relació a la línia pedagògica i a les característiques de l'escola?

Doncs jo diria un tres.

Algun exemple de com donar resposta a la diversitat de l'alumnat dins de l'aula?

Ara ha canviat molt, i jo tiraria prop del quatre, perquè això ha canviat molt a l'escola. La gent ja està molt conscienciada. Arrel de la nova llei, de la nova normativa, és molt diferent el tractament a la diversitat ha canviat moltíssim i per a bé.

Quin tipus de recursos teniu per a donar resposta a la diversitat?

Tornem a lo mateix. El professorat és la peça clau, perquè lògicament de contar amb tres i quatre professors per a fer grups flexibles per a nens, doncs això, per a atendre la diversitat, molt bé.

Heu fet algun assessorament o alguna experiència de formació de caràcter col·lectiu?

La formació del professorat varia... en funció de les necessitats de l'escola, últimament, doncs aquestes necessitats han sigut, principalment, informàtica educativa, perquè és una manera, són eines noves i t'has d'incorporar, i a més que les trobem molt bones per a

l'alumnat, a nivell d'audiovisuals "lo mismo", per aquell motiu de que estem en el programa

En quin programa?

En lo d'audiovisuals.

Ah, Que es tracta d'un programa fomentat pel departament d'ensenyament?

Sí. A més a més que ha sigut una escola premiada, i que el dia vint-i-set serà el lliurament del premi.

Enhorabona.

Gràcies. A més tenim el segon premi i optem pel primer, per al primer del dia vint-i-set.

I és aquest programa d'audiovisuals del departament?

Sí.

Què heu produït?

Hem reproduït un tema, precisament de ciències. Sobre la vida i la reproducció dels cargols. L'evolució del tractament que se li dóna a aquest tema des del parvulari fins al cicle inicial de primària.

Fins a quin punt hi ha una coordinació a l'escola per àrees... per cicles...?

Normalment s'ha de treballar per cicle en primària.

Perquè és més adient?

Sí, és la llei. No, no

Ah, és que és la llei?

No, és la normativa i lo trobem més just. Tal com funcionem ara, la coordinació ha de ser cicles e intercycles.

Intercicles també?. I la coordinadora de cicles?

I els intercycles després per a que tota l'escola pugui participar.

Alguna experiència innovadora d'integració dels aprenentatges entre àrees que vulgis destacar? Alguna experiència vinculada a algun eix transversal d'àrees?

Ara en aquest moment no te puc dir. No. En aquest punt possiblement hagin coses, però en aquest moment no sabria dir-te.

L'última qüestió seria la lligar el tema de la funció tutorial, com definiries les funcions de la tutora?, Em pots explicar una mica en què consisteix?

La tutora és, precisament, primer ha de tenir molt clar, la funció principal és conèixer als nens. Després donar-los l'ajut que vegi que necessiten, i després està el contacte amb les famílies, per a donar-li l'ajut que necessiti cada nano, perquè en definitiva ha de ser la

tutora de cada nano, perquè cada persona és diferent, és claríssim.

Perquè així com a secundària hi ha el tema de les tutories, de l'hora tutorial, això a primària no es fa, no?, o sí?

Home, tenim una hora... Els nens, no és precisament que hagi de ser una hora, però sí en actuacions puntuals deu minuts, estan. Cinc, deu minuts. Molt sovint sorgeixen, doncs mira, pujant a la fila fulanito m'ha donat una empenta o tal, doncs ja està, sobre el respecte, etc. Doncs està fent tutoria, d'alguna manera. I després amb les famílies els dijous es va citant i venen les famílies a parlar amb les tutores.

I si una família no ve, què es fa?

S'intenta. Recorren a l'avorriment de dir-li ha de venir, i clar, després, és que estic treballant, doncs acudeixes a què, pues miri, si treballa fins les dues i la reunió normal és de dotze i mitja a una i mitja, doncs miri, vingui a la tarda que li espero fins les cinc, me quedo una mica més. "O sea", sempre el professor ...tot i que és el seu dret, d'alguna manera, no està ja..., bé, bueno, queda hores que a les famílies li vagin bé. Sí, sí, és així. La realitat és aquesta. Sembla que no, sembla que no hauria de ser en el sentit de que tenim un horari, però en primària, al menys els professors, "recorrim" a això, perquè trobem que mereix la pena

Quines característiques te la plantilla de professorat des del punt de vista de l'estabilitat?

Aquesta és una plantilla molt estable. Pensa que hi ha gent de fa vint-i-sis anys. Vint-i-sis, o vint, o sigui que...

La tutora, què és: tutora de curs, de cicle?

De curs. Cada curs té la seva tutora. Les coordinadores és la que és una per cicle, una coordinadora per cicle.

I la tutora... es fa canvi de curs en curs?

Alguna vegada. Alguna vegada sí perquè és necessari per canvi d'horaris. Es preveu que esté el màxim nombre d'hores en el mateix grup del que és tutora.

Molt bé. Doncs això és tot, moltes gràcies.

CEIP 27

(Presentació de l'estudi)

Hem deies que teniu pocs casos d'absentisme?

Sí són molt esporàdics com si diguéssim, perquè hi ha algun cas en què dius ui aquest nano si hagués vingut més... ha desaprofitat no? Però ja et dic et puc parlar d'un cas a cinquè, un cas a quart i poca cosa més, no sé algun a parvulari però que tampoc hi pots fer molta incidència perquè com que no és ensenyament obligatori doncs no... ja et treu que no pots fer quan estan més amunt perquè amb els alumnes es pot fer poca cosa, sota el meu parer, sí.

Explica'm una mica quin control feu d'assistència, com ho feu per detectar casos d'absentisme.

El control d'assistència es fa des de les tutories, passar llista matí i tarda i si hi ha un cas molt greu doncs falta d'assistència que no és justificada doncs llavors m'ho passen a mi. I ja et dic són molt poca cosa. Normalment la primera via per solucionar-ho és la tutoria, el tutor es posa en contacte amb la família i pregunta "què passa amb el nen que està malalt, que tal...?" i la família doncs si veu que hi vas al darrera de seguida modifiquen la conducta. Només en dos parell de casos molt excepcionals que van fent el tonto, però sinó quan veuen que vas darrera els agrada "ai m'ha trucat el professor i tal vinga anem" i a la tarda ja estan aquí. I es modifica, normalment es modifica, sinó ... llavors ja ens anem a l'Assistència Social, a l'educadora social no? I es comenten, periòdicament ens trobem i comentem no solament casos que puguin ser greus d'absentisme, que algun any si que hi ha hagut algun cas greu que no és de la tipologia 1 sinó que seria de la tipologia dos o de la tres inclòs, sinó que es comenten casos de risc social. A vegades observes nanos que per les conductes que estan tenint, o quan els veus que surten a la tarda, o quan veus amb qui marxen, o què comenten i dius al tanto que amb aquesta família pot haver problemes perquè saps que la família treballa tot el dia, el nano està tot el dia sol i no saps què fa.

I aquesta realitat de nanos en "risc social" és més freqüent a l'escola que els casos d'absentisme o tampoc és molt rellevant numèricament?

Tampoc. Aquest any n'hem comentat tres, i tenim uns quatre-cents deu alumnes vull dir que no...tampoc eh! El que passa és que quan hi ha un intentes de fer una mica de seguiment, no? Normalment es donen aquests casos en famílies que han arribat tardanament a l'escola, normalment sí. Que van una mica, van sent rebotats de l'escola a una altre, i la família com que van provant perquè li sembla que no s'entén al seu nano, i és el seu nano el que realment no funciona ni aquí ni allà ni...

Però són famílies estables en el territori, que van provant escoles?.

Bueno algun cas ens està arribant de gent que s'està uns mesos i marxa. Vam tenir un cas fa un parell d'anys, que realment no sé què ha passat que tenien força absentisme també, van arribar a començar tal curs i abans d'acabar el curs ja van marxar. I clar per fer un seguiment de la paperassa acadèmica d'aquesta família era horrorós, jo encara no ho vaig arribar a tenir tot que ja van marxar i no m'ho han demanat d'enlloc. O sigui que no sé d'aquests nanos que se n'ha fet d'ells. I amb la família molts problemes eh! Amb la situació familiar, amb un quadro familiar d'aquells que no t'acabes d'aclarir, saps qui és la mare però després els altres lligams que hi ha de germans,

tiets, els pares impossible ja no saps...perds la pista.

No et consta que s'hagin matriculat a ...?

Ja fa un parell de cursos, i de cap escola m'han demanat la documentació acadèmica, vull dir que no sé on han anat a parar. L'assistent social de P. N. perquè una família que venia de P. N. també es va perdre la pista perquè com que van voler actuar una mica ja ficant-se amb l'assistenta tutelar per posar-li una mica de por a la mare no? I intentar que els nanos havien d'anar a l'escola...doncs es van posar de molt males maneres, no els deixaven entrar a casa, els contestaven de qualsevol manera fins que un dia van desaparèixer. Tenien als veïns amenaçats de que no obrissin la porta de baix de l'escala perquè no volien anar a la presó. I van desaparèixer, i mai més s'ha sabut res, jo no he sabut res més. Vull dir que arriba una moment que la família, segons de quina mena és, quan es sent molt amenaçada fuig perquè no vol cap tipus de control. Després vam tenir un cas l'any passat que també va venir rebotat d'una altra escola, va venir a fer sisè, un nano molt desmotivats amb germans grans implicats en coses de...

drogues?

de delictes no? I el nano s'enganxava una mica a la roda dels germans, i al nen per a ell l'escola no significava res. A part de que venia per una any i totalment desmotivats sense pertànyer a cap grup i va faltar moltíssim i al final no res...

Va abandonar l'escola?

Sí, no volia fer res a l'escola ni que fossin activitats esportives i tal ...res. (...)

Estaves comentant el cas aquest del nano desmotivats, que va venir un any només i...

Vam parlar amb Inspecció d'Ensenyament, vam parlar amb l'Educadora de carrer perquè era un cas molt greu, igual que els altres que t'he explicat que es va arribar a Inspecció, jo vaig fer un escrit a la delegada territorial on comunicava la gravetat del cas, jo no he rebut resposta de la delegada territorial en cap moment com d'altres coses no? I la única comunicació amb l'inspector era d'anar fent, intentar, que no es pot? No hi ha més mitjans, perquè no es fa...temps enrera es feia d'enviar la guàrdia urbana a casa a buscar, a recollir als nanos que hi haguessin pel carrer. Tot i que s'ha creat, segons m'han dit últimament, una policia comunitària que sembla que ha d'ajudar a resoldre casos...del que sigui, des qüestions que tinguem que fer una paperassa d'un qual o no se que...si sabem que els caps de setmana hi ha grups de nois que entren a l'escola o...que no tenim massa problema tampoc però qualsevol cosa d'aquest tipus no? Però en quant a l'absentisme pues no.

No hi ha intervenció?

Vaja en aquesta moment..., al no tenir massa problema tampoc no se'm va ocórrer trucar-los. Els casos dels que t'estic parlant doncs clar eren molt extrems i aquest any no els tenim, i no se'm va ocórrer. Però no m'ho van referir, vull dir que tampoc no deu ser una fita que tenen ells proposada. Antigament sí, jo vaig estar vuit cursos treballant a les escoles de la Mina i teníem aquest recurs, fa anys, ara no. A nosaltres el que ens funciona és primer el contacte amb la

família, si és un cas ja més greu l'assistenta social i ja està. Perquè ni amb Inspecció ni res, vull dir s'han rentat les mans.

Quan la tutora detecta una falta d'assistència quan és que posa llum vermella i pensa que d'una falta d'assistència pot haver-hi una situació més complexa? Vull dir quan us poseu en contacte amb la família? I quan es que detecteu un cas, al passar llista?

Sí, normalment ja hi ha famílies que truquen i diuen "mira que el meu nen ha faltat per això" moltes famílies ja tenen costum, que a vegades dius bueno no cal, que si està malalt quan vingui doncs portes el paper del metge, o un justificant explicant que l'han vingut a visitar a casa, el que sigui no? I amb una nota li expliques a la mestra i no hi ha problema perquè normalment no hi ha problema. De vegades les faltes es donen sistemàticament, faltar cada setmana dos o tres dies a la setmana. És molt significatiu per exemple un nano que falti tots els dilluns al matí, dius home és estrany que tots els dilluns al matí es fiqui malalt i a la tarda vingui no? I amb aquest de tant en tant li has de tocar el crostó, que dic jo, i els hi dic "va ja està bé què et penses que som tontos?". Aleshores fa unes quantes setmanes fa bondat i després es torna a relaxar la situació. Bueno són, ja dic, uns casos molt puntuals. L'alarma és aquesta quan un mestre, per exemple aquest cas que et comentava de quart, que hi ha un nen que fallat cada setmana sistemàticament dos o tres dies, inclòs ha arribat a faltar deu dies seguits, ve dos dies, torna a faltar una setmana i és d'aquests sobreprotecció perquè s'ha parlat amb la mare moltes vegades, s'ha parlat amb l'Assistència Social i no treuen l'entramat. És una mica, no és tant problema de la nena com de la mare, que és una nena que té una mica de problema de cor i la mare la que li sembla que la nena, ja et dic fa un estornut, doncs se la queda a casa la setmana sencera, fins que no s'assegura de que...i a la nena doncs ja li està bé. És una nena que si vingués cada dia, és una nena intel·ligent que donaria molt, molt més de sí, però com que no ve va més justeta. Llavors a nivell social, a nivell d'Assistència Social arriba un punt que tampoc no tenen més recursos em sembla a mi, perquè un cop han fet la visiteta a la família i li han dit el què i tal i qual, la família respon durant un temps i després torna a fallar ja no saben què fer.

Perquè aquests casos, no són casos de PIRMI o alguns d'ells ho són?

No, aquesta família en concret que et dic no. El marit té una feina de guàrdia jurat, té un sou fix i tal i qual i van fent, l'únic que hi ha aquest problema, llavors arriba un moment que Assistència Social que tampoc ho veu com un cas perquè hagi d'enviar a ningú més de més amunt. Hi ha casos que hi ha retirades de custòdia i històries no? Tampoc es veu tan fort, llavors es deixa a llibertat i consciència de la família, hi ha un moment en què es trenquen les possibilitats de fer res. I ja et dic aquest cas és un cas una mica perdut.

Quan la tutora en qüestió detecta un cas es posa ella en contacte amb la família?

la tutora truca, truca i s'interessa a veure què ha passat que la teva filla fa tant temps que no ve, està malalta, mira que m'han dit...I en canvi a vegades la família et diu que està malalta i la veus per exemple aquest cas que et deia de quart va estar a la feria de Abril, i portava dies que no venia i va tardar a venir, i va estar a la Feria de Abril, i tots els nanos van xerrar perquè t'ho xerren de que la van veure.

Teniu acordat allò de... a partir de un nombre de faltes... una

definició d'absentisme?

No, no ho tenim tant definit. Jo suposo que si veiéssim que hi ha molt de problema tens la necessitat de definir-ho més no? Però no, hi ha una mica el criteri del mestre de com vegi l'actitud de la nena dels pares, si veuen o sospita de que hi ha algo més al darrera llavors ja en parlem.

I el canal d'informació cap a aquí, cap a la directora quan es produeix, quan no hi ha resposta de la família?

Sí clar

Registre protocol d'absentisme, del control de les faltes d'assistència?

No, quan fem la memòria a final de curs, cada tutor si que especifica si hi ha hagut algun cas de faltes injustificades constants no? En la memòria sí però ja et dic...

Però sistemàticament un buidat de totes les faltes d'assistència de la setmana, del més...no ho feu.

No, la feina que tenim no ens porta a fer-ho. A veure no hi ha un interès de fer un seguiment tant acurat perquè no és...no tenim tants casos.

Des de que s'aplica la Reforma fa tres anys a secundària i quants a primària?

Més. Els que estan... aviem els primers em sembla que els primers van passar a la ESO fa tres anys ja havien començat, aviem la ESO s'ha aplicat fa tres anys, però a Primària la Reforma es va aplicar a l'any 92 em sembla o així.

Des d'aleshores quina perspectiva tens tu de les variacions que s'hagin pogut produir en l'absentisme?

En absentisme poques, en quan a fugues de la pública a la privada moltes. No en absentisme no, no crec jo que hagi tingut cap incidència. En absentisme no he trobat jo cap incidència, ara amb les presses de gent que busca plaça a la privada perquè ja no es vol preocupar quan els nens acabin sisè sí.

El fet de que de que no s'hagin produït variacions a Primària a què ho atribueixes?

No sé a què atribuir-ho suposo que a l'edat dels nanos i a l'interès dels pares perquè aprenguin unes coses bàsiques penso que és el mateix no?

Explica'm una mica com es fa l'acollida a una família, la primera acollida sigui d'Infantil o en el cas de Primària, suposo que el més freqüent deu ser Infantil, a P3 no?

A Infantil es fa l'acollida important a P3 perquè és el grup que entra de nou bloc no? Es fa una reunió al juny abans d'acabar les classes, reunió explicant doncs com serà el tema de l'entrada al setembre, com s'adeqüen els horaris a l'edat, els primers dies, el tema de l'educació, el que han de portar i els que no han de portar, citar tres o quatre hàbits que encara no tenen massa assolits i es creu que

són importants, a l'hora d'entrar se'ls insisteix perquè hi ha alguns aspectes que les mares han de canviar.

Com per exemple?

Els bolquers, també hàbits alimentaris, menjar aliments mastegant, n'hi ha que ho porten tot triturat i porten papilles i els porten amb cotxet...es que n'hi ha que encara tenen dos anys perquè no fan els tres fins a final d'any no? Quan comencen al setembre. Després els que els porten amb el cotxet i es van prenent el "bibe" encara amb els cereals no? Clar han d'esmorzar abans d'entrar a l'escola, i coses d'aquestes. O si parlen o no parlen estimular una mica més el llenguatge, i tot això sobretot en P3. Després en els altres cursos, com que jo tinc costum de rebre'ls al moment de venir a buscar els papers a la prescripció, al moment de portar-los, al moment de la matrícula.

Ho fas tu, com a directora?

Sí, tres cops parlo jo amb ells, qualsevol dubte que tinguin referent a l'escola, qualsevol cosa que se'ls hi presenti de l'escola, fem una jornada a portes obertes. O sigui amb els altres cursos és més delicat, sí. I amb P3 tot i que això també hi és, es fa...

A més a més en via conjuntiva diguem-ne.

Sí al juny, ara la tenim el dia quinze de juny em sembla que és.

I s'explica també qüestions de normes, la importància de l'obligatorietat de l'escolarització a l'escola i tot això?

Sí perquè per exemple hi ha pares que es pensen que a parvularis estan tot el dia pintant, o jugant i cantant i ja està. O tot i que facin això no li donen la importància que té fer-ho.

Informes de l'EAP en casos de que hi hagi una necessitat una mica especials?

El que passa que cada vegada més per part dels EAPs hi ha més reticència a fer informes que puguin en un moment donat marcar en una criatura no? Llavors el que passa és que com la normativa diu que hi ha d'haver dos nens amb una instància educativa especial per grup, encara que la tipologia sigui molt diferent l'una de l'altre, pot ser que... Tinguis a l'aula situacions diverses, per exemple un nen amb problemes caracterials, o de conducta, o a un nen psicotic. Llavors com poden ser tant diferents doncs imagina't una persona amb vint-i-cinc nens a P3 en el que tingui...

Vint-i-cinc?

Sí vint-i-cinc en el qual tingui dos nens d'aquest és per tornar-se bojós. Llavors hi ha pocs recursos, hi ha pocs reforços, llavors tot i que hi hagi una mestre de reforç per tot parvulari, doncs una mica s'ha de distribuir entre les sis aules que hi ha de parvulari. Tot i que pugui dedicar més part d'horari allà on hi hagi més problema, però bueno lo ideal seria tenir una altra persona i que els nens que tenen problema poguessin tenir aquesta persona més permanent no?

Casos de suport i coses d'aquestes feu?

Sí tenim més gent d'Educació Especial però que tampoc s'arriba a tot.

Tu compta que a Primària hi ha dotze aules, són sis cursos dobles, o sigui dotze. Però només tenim deu persones de Primària, aleshores aquestes dues aules més s'han de cobrir amb gent que són especialistes que perden hores de la seva especialitat per fer la tutoria i per fer altres matèries.

I això ja és habitual?

Això és la normativa. Lo ideal seria, tens dotze aules de dotze persones que facin bé la seva tutoria que puguin estar per anar emmarcant una mica la problemàtica de cada nano i poder fer aquest seguiment individualitzat que vol la Reforma no? Aquesta atenció individualitzada, l'atenció a la diversitat i tal. Però si la persona que és un tutora d'una classe resulta que ha de fer l'educació física de mitja escola, tenim dos especialistes una en fa mitja i l'altre mitja, la mitja escola vol dir que ha de sortir x hores de la seva tutoria que no estan els seus nens i que no els pot atendre. I si no ha de fer la gimnàstica en la qual està especialitzat per dedicar-se a la tutoria aquella gimnàstica tampoc l'estem fent del tot bé. I tothom es sent prou capacitat, i hi ha gent que diu "eh! eh! que jo de controlar com fan la tombarella i si es torcen el coll, no vull responsabilitats"

La vostra estratègia contra l'absentisme escolar com la definiríeu? Podríem dir que hi ha una intervenció específica contra l'absentisme escolar o s'emmarcaria diguem-ne dins altres tipus d'actuacions, en el marc d'altres problemàtiques com més amples?

Es que com que no hi ha massa problema no tenim una estratègia així molt... Oi Eulàlia? És que l'Eulàlia és la cap d'estudis, (...) llavors parlàvem de l'absentisme, no hi ha una estratègia definida, quan hi ha algun cas parlem amb els pares des de la tutoria, com a molt parlem des de l'Assistent Social però...una estratègia així com em deies a partir de quantes faltes una persona...vull dir que això és molt segons el tutor veu el cas.

Del que sí m'havies parlat és que hi ha reunions periòdiques amb l'Assistent Social.

Sí amb l'Educadora, ella vol que li diguem educadora, si amb aquesta sí, almenys un cop al trimestre i si s'escau doncs més no?

A iniciativa de ...

Aviam jo no sé des de quan, jo quan vaig agafar la direcció ja era, ja acostumava a passar. El que passa és que és curiós que essent que d'alguna manera la problemàtica, d'alguna zona eh! De la zona 5, està creixent per altra banda la quantitat de persones que s'hi dediquen al tema a mi em sembla que ha disminuït brutalment.

Sí?

Perquè fa uns anys hi havia tres o quatre educadors i ara només hi ha una, m'entens?

En que consisteix aquesta reunió de la que parlaves?

Llavors no sé si, clar com que hi ha molta població que ve d'allà de la Mina, però van dir no com no és població d'aquí que s'encarreguin els d'allà, però em sembla que allà també han perdut personal, vull dir que...

I aquestes reunions les feu l'Educadora Social amb tu com a directora, la Cap d'Estudis?

En principi amb mi, és que hem de lligar les hores que poca gent pot lliurar de classe per estar-se aquí amb una reunió, llavors com que jo sóc la té més hores de despatx, doncs sóc jo la que vaig aglutinant. Després si hi ha coses importants a comentar amb algun tutor doncs ja la traspasso.

I les problemàtiques fonamentals que són nanos amb situació de risc social o amb indicis de risc social, algun cas d'absentisme, quina altre problemàtica...problemes de convivència en les famílies o problemes d'allò ...

No, també problemes econòmics, de manca de recursos qüestions de beques i tal.

Sí?

Sí. Es que va tot lligat. Els últims tres casos que hem comentat a l'Assistentia Social són casos amb una desestructuració familiar molt gran, i que va tot molt lligat amb el comportament que tenen aquí tu intueixes què fan a fora o el que sents que expliquen i va tot junt.

Com s'intenta acollir a un nano que ha tingut situacions d'absentisme, com es el retorn d'aquest nano, com ho viu el retorn a l'aula i quin paper... com s'intenta mediar amb la família?

És que no sé què dir-te

El nen absentista, quan torna hi ha algun tipus d'activitat, com es fa per que recuperi el temps perdut?

És que no són períodes molt prolongats, si són dos o tres que ha faltat quan torna amb què es posi davant de la matèria que s'ha donat, aviam si diguessis un nano que ha faltat dos mesos

Se l'incorpora immediatament a classe o se'l fa treballar a part?

No perquè entenem que no és el nano que no ha volgut venir o que té poca motivació en aquest cas i en els casos que tenim normalment sembla que és per part de la família llavors que el nano es vegi separat del grup, jo trobo que no està bé.

Què es pot negociar amb la família perquè el nano... per reenganxar-lo, que es el que es pot fer o es podria fer?

Doncs no sé, sempre li parles del futur no?

(Dc) Tindria molt a veure també que les famílies ho tenen molt interioritzat que tenen que justificar assistències, que han de venir... (CE) Però quan hi ha algun cas sempre li parles de les oportunitats que està perdent aquella criatura i que una mica se'n facin més responsables, vull dir que quan una família diu "o es que le cuesta mucho levantarse" exemple del cas d'aquesta altre nano que et deia, que l'any passat va venir a fer sisè i no va acabar el curs. Dius home però si un nano amb onze anys, tu que ets la seva mare no ets capaç de fer-lo aixecar del llit per anar a escola si tu tens clar que l'escola per a ell és més important, és beneficiós pues que malament no?

(Dc) Tot i així...amb tot..., vull dir... una mica fas la reflexió i si hi ha gent que quan parles amb ells i els situes una mica en aquest d'allò els enfonses en la misèria. T'has de donar compte de que home no, que per aquí no van bé, que què estan fent no? Però no tenen recursos, ells mateixos no tenen recursos, vull dir que et donen la raó "sí sí tiene razón y tal y cual pero no puedo".

Algun tipus de mesura de prevenció?

(Dc) La millor prevenció penso que és motivar als nanos, no? Llavors no solament des d'aquí sinó des de casa. Hi ha famílies que per circumstàncies x molta desestructuració de separacions, de canvi de parella a vegades bastant constant amb algunes dones i tal, doncs els homes acaben tant atabalats que els és ven igual vint com trenta. Aleshores no estan per a ells o treballen moltes hores fora de casa i no els hi fan una mica de seguiment, quan arriben els nanos ja estan al llit, no saben què han fet aquell dia ni aquella tarda ni amb qui han estat ni res, i quan al cap de setmana si tenen festa els pares tampoc els dona per conversar amb els nanos i veure què han fet i què no han fet, se'n van a escampa la boira i ja està.

És molt freqüent això que m'estàs explicant?

(DC) Hi ha casos, jo ho veig nanos que no estan massa motivats, a vegades veus a la família que ve aquí com a exigir. És allò de que no és l'escola l'únic organisme o l'única entitat o diga-li com vulguis que tingui una missió d'educar, no l'escola és un complement no un substitut de la família. Jo quan vaig a les botigues a comprar i sento a les iaies aquelles que diuen "no si en la escuela ya no enseña com se enseñaba antes" jo penso no, no és l'escola la que està fallant, també però...socialment tot ha canviat molt. I a mi em sembla que això comença per no estar clar a la família què es fa una mica de... Quan tu els estàs dient als nanos que quan tenen un conflicte t'ho diguin, no es barallin, no s'hi tornin i des de casa els hi diuen "si te dan, dale"

Es donen missatges contradictoris?

Clar quan estàs, amb qui estan més hores teòricament amb la família, en qui s'han de fixar ja sense...

model de referència?

Sense model, si. Tu estàs aquí les hores, amb els de menjador estàs dos i mitja, nosaltres cinc a les lectives. Diem els que els papers es tiren a la paperera, està la mare o el pare o la tieta o l'àvia a la porta amb el bollycao "toma niño el bollycao" pum paper a terra. Què han de fer els nanos, si que hi ha una època en la que els nanos "ah! doncs la senyoreta m'ha dit això".

Sí però això dura poc no?

Això és a parvulari, dura poc. Quan la mare li diu "...." "a no, la senyoreta ha dit que no, que tal" "nena doncs té més raó la senyoreta que..." però no arriba un moment que no. I tenim poca cosa a fer si hem de lluitar contra...lo ideal seria que els pares en la majoria d'ocasions ens fessin més costat, però costa, costa. I a vegades tot i que saps que hi ha un bon nombre de pares que t'estan fent costat, a vegades et trobes amb entrebancs, amb qüestions que diries doncs estem discutint per una cosa que...és ben lògica, el raonament, i veus que

t'estàs enfrontant i que no val la pena no? I a vegades per quatre gats que en un moment donat pensin que estan sempre, que han d'estar oposats a tu, perquè hi ha gent que pensa que han d'estar en contra del mestre, i que vaja som sempre un col·lectiu poc valorat i que sempre..."tenen moltes vacances i no sé què..." i a vegades la opinió d'aquests quatre que parlen doncs et fa més mal que en un moment donat saber, callen, saber escoltar.

Aquells que et donen més suport?

doncs home però si entenen el que estem fent, entenen el que diem perquè no ho diuen també? Perquè callen no? Això també fa mal

En casos d'absentisme, em podries valorar una mica la relació, de fet ja me la valoraves, amb l'Administració?

No hi ha res a fer. Jo he escrit en un parell d'ocasions i ja no he escrit més perquè he vist que no, la delegada no m'ha contestat. La delegada i derivat a l'inspector, però l'inspectora tampoc m'ha solucionat res, l'inspector diu "parla amb l'Assistència Social"

Quin paper et sembla que podrien bellugar?

Home jo crec que com a mínim haurien de citar a la família, que es veiés una cosa una mica més oficial, i més...no sé. Jo...aviam també trobo molt fort dir ficar-los la por al cos no?, però és que arriba un moment que no saps com fer-ho, són gent que a vegades té molts recursos alhora de buscar-se com sortir-se'n d'alguna situació, com buscar alguna subvenció...I dius home, si a nivell social per aquesta banda se'ls està ajudant perquè no hi ha manera de fer-los complir també amb els seus deures no? Però no hi ha manera.

I amb els EAP's quina relació, com la valores, bueno dintre del que em comentaves.

La qüestió de l'absentisme no l'hem treballat, que jo sàpiga mai. Absentisme no, més en qüestió de casos de nens més difícils per comportament, per deficiències o tal no? I el que et deia hi ha dos, per norma ha d'haver dos com a molt a les classes, però com que hi ha aquesta reticència a fer dictàmens doncs no només dos, a vegades set o vuit. Que dius es que no arriba a ser aquell grau de, però que juntes mig grau d'aquí tres quarts d'allà, quatre cinquens d'aquí

Una altra cosa que... en tot cas després te la comento. Valora'm la informació de nanos de dictamen i nanos que no són dictaminats però que podrien ser susceptibles de dictamen.

Ah! Bueno, no sé. Però això en tot cas t'ho apuntaré com que et surt a la graella Però això que... jo diria que és el mateix, això d'aquests nanos que en pots tenir quatre o cinc a la classe tot i que només són dos amb dictamen, és el mateix que quan hi ha baixes de mestres si no arriba en una setmana, abans era en quinze dies, doncs no t'envien substitut

No?

No. Fa un parell d'anys havia de ser quinze dies, tu imagina't quinze dies sense aquell mestre, vull dir has d'anar fent torns per anar suplint, ara hi ha aquest llibre ara deixa-t'ho, ara hi ha l'altre ara deix l'altre. Difícilment pots seguir una programació si cada hora hi ha un persona diferent. I la meva reivindicació era d'escurçar aquests

quinze dies, ara ja amb una setmana ja envien algú, ara falta que coincideixi amb el dia que hi ha nomenaments, perquè si tu et poses malalt diumenge i dilluns abans de les dotze ho has pogut comunicar, a les dotze nomenen algú, però si et poses malalt dilluns a la tarda...

una setmana?

fins dimecres a les dotze no hi ha ningú.

vol dir que dos dies sense ningú?

O si et poses malalt dimecres a la tarda, no ve ningú fins dilluns a la tarda perquè no hi ha nomenaments. Llavors aquí ens vam trobar a les èpoques de grip, i a vegades per una grip el metge et dona una setmana però no et dona quinze dies, llavors fa un parell d'anys quan estaves quinze dies ens vam trobar aquí amb cinc persones amb grip. I allà em deien no, no però és que no són quinze dies, no, no...però si en tinc cinc d'una setmana, ajunta-ho i almenys enviem dos i mig. D'això passa una cosa semblant ni que sigui més en plan falta pues ja substituiré al conserge i em presento a dalt.

Amb l'EAIA teniu algun tipus de...bueno seria amb Inspecció, amb Inspecció quin tipus de relació hi ha?

En quant a aquest tema...

Si.

Home jo de tant en tant li comento perquè hi ha molt bona relació, parlem de tot una mica i tal..."per cert tinc aquest cas que..." Però això ja és allò per norma que...Ensenyament aquest tema no... és que està delegat als Serveis Socials, a l'Ajuntament, igual que per exemple el manteniment de l'escola és cosa de l'Ajuntament i també el que són despeses de funcionament és de la Generalitat i són competències, llavors ja està. Aviam l'únic que jo recordo que va fer l'Inspector l'any passat és amb el cas d'aquest nen de sisè és queda la mare i dir-li que...plantar-li el què i la mare va dir "es que me cae muy lejos" viu aquí al Ceip 258 "me cae muy lejos" llavors el van canviar d'escola i el van posar al Ceip 23, l'últim més de classe, llavors l'inspector va fer els passos per canviar-lo d'escola l'últim més de classe però tampoc hi va anar, vull dir que ja està tot. No és...

I amb compensatòria que teniu algun tipus de suport?

No. L'àrea de suport de compensatòria ja fa anys n'hi havia hagut perquè hi havia un parell de famílies gitanes que hi havia molts germans i tal, però va arribar un moment doncs que van dir que compensatòria limitava les seves ajudes i tal i qual i llavors...li enviava la subvenció que arribava per aquestes famílies, aquestes famílies van marxar i ara en tenim d'altres de gitanes però la veritat és que no hem tornat a posar-nos en contacte, no sé si ens podrien ajudar ara perquè van tancar l'aixeta.

I quin tipus de servei hi ha, quin tipus de servei ofereix?

Pues si vols que et digui la veritat no ho sé, perquè jo no estava de directora en aquell moment, sé que enviaven diners per algo, per llibres o pel menjador o algo així. I sé que en el servei de compensatòria hi ha uns mestres que fan seguiment a les escoles de portar en un moment donat voluntaris per nanos d'ètnia gitana per

exemple que no segueixen normalment l'escolaritat o una escolaritat tardana o així, però la veritat és que cada vegada van sent menys els casos d'escolaritat tardana de famílies, a no ser que siguin famílies d'aquestes que són... nòmades...

Però no en tenim cap, I la veritat és que la família de gitanos que tenim, excepte d'un cas que vam tenir fa dos anys, estan venint cada dia, es porten bastant bé...Ara tenim aquesta família de la Mina que estan faltant una mica però vaja són dels que...

Quin nombre d'alumnes de minories com per exemple d'ètnia gitana o altres teniu?

d'alumnes...? De nens gitanos? No arriba a deu, potser set o vuit, jo diria que set o vuit.

Pel que fa Serveis Socials, com valoreu la intervenció de Serveis Socials en quant a l'absentisme?

Jo tinc molt bona relació amb l'Educadora i parlem molt obertament de tots els casos, jo li transmeto tota la informació que tinc i ella tota la que em pot també, i jo penso que més no pot fer perquè no té més eines, no té recursos, no té forma de...ella sola per tot el Besòs. Vaja i jo li dec passar els casos menys complicats, vull dir que jo aviam valoro molt positivament la seva feina però no la puc valorar millor perquè ja entenc que no...

Quina demanda faríeu a l'Administració Educativa?

Limitat a l'absentisme?

Sí.

Hi hauria tantes...Jo només dic això que s'impliques una mica més alhora de fer-nos costat, que sembla que ens tenen una mica...ho hem de fer tot, tot de tot. Inclòs aquest any hem hagut de recollir comprovants de que els nanos s'han vacunat i tal, és que es té que fer de tot. Llavors arriba un moment que dius bueno...jo ara mateix a direcció jo no he estudiat per moure'm entre tants papers. A l'Institut tenen una sèrie de personal que t'ajuda, hi ha un administratiu que t'ajuda, i podríem fer graelles i estudis i tal i qual però és que és impossible perquè has de fer tasques burocràtiques mil, i deixes de banda el que tu voldries fer que és estar a l'aula amb els nanos i...Llavors normalment que si no és massa problema aquest tema pues t'ho penses més.

Quan temps fa que estàs a la direcció de l'escola?

Aquest és el cinquè curs, encara que em sembla que l'any que ve acabem...

Quins requisits destacaries, o quines condicions escolars creus tu que caldrien per preveure l'absentisme?

Condicions escolars per preveure? No sé què dir-te, no sé si no entenc massa bé la pregunta

Què et sembla això de com es podria preveure l'absentisme, què es podria fer per preveure l'absentisme?

Doncs l'únic que t'he dit abans, penso que en la motivació però tu

quan tens davant un nano que et falta un parell de cops no pots preveure que aquell nano acabarà sent absentisme o és absentista. Aleshores si coneixes una mica la família, a mida que va passant el curs i vas veient el procés pots pensar això derivarà en, ja si ja ho veus abans de que arribi, intentes fer algo però és molt difícil, vaja no sé. I quan un nano ha faltat x dies i torna a venir, doncs a aquell nano el tutor li pregunta "escolta'm tal què ha passat" però intentes al màxim suposo que això de...segons cadascú més o menys la seva, intentar motivar-lo quan ha fet una cosa bé "ostres doncs mira t'ha sortit bé i tal , i això que no has vingut que si haguessis vingut..." vull dir una mica treure al nano a flote no?

La major part de famílies d'aquesta escola són famílies de classe treballadora?

Sí.

Quines característiques socio-econòmiques?

Home ara tal mateix no és que hi hagi unes problemàtiques particulars ...un marc especialment dur fora de l'atur, però si que hi ha molts casos de Sida. I també uns horaris laborals bestials que a les famílies se'ls fa fer uns tripijocs que és massa, molta intervenció d'avis. Això ho estic notant molt. Aquest any a la pre-inscripció de matrícula han vingut molts avis, els pares ni s'atreveixen a demanar permís a la feina per a venir a preinscriure o matricular perquè estan amb contractes d'aquests que ojo!

Això repercuteix de quina forma?

És que no és el mateix un nano educat pels pares que pels avis no? És un típic tòpic però els consisteixen molt més, vull dir que...

I en quant a capital cultural aquestes famílies?

Home fa molt de temps que no passem una enquesta per renovar dades en quant... als nivells educatius de la població però... no t'ho sabria dir però vaja, d'estudis mitjos cap a baix la majoria, ni mitjos ni...mitjos molts però i superiors no.

I famílies d'altres ètnies que no sigui gitana?

Ara ens estan arribant bastants àrabs.

Sí?

Sí, ara la població àrab em sembla que dobla a la gitana.

En aquesta escola?

Sí

què parlaves de set o vuit, nens gitanos?

I àrabs doncs que arriben sense parlar ni papa. Vull dir que també és un problema aquí al departament hauria d'estar algú de suport.

No hi ha res en aquest sentit?

No, hi ha res.

No hi ha un servei d'acollida?

No, aviam els nanos tenen la sort de que de seguida s'adapten, de seguida ho capten tot, de seguida comencen a...però de vegades la comunicació amb els pares tampoc no és tan fluida, perquè a lo millor el pare entén una mica el castellà però la mare res, i normalment és la mare la que té més...aviam el contacte amb els nanos és més de la mare. Després hi ha el passos també que segons lo interioritzat que tinguin les seves tradicions, el seu integrisme...o la seva...doncs clar veus més al pare o veus més a la mare. Però si el pare és el que està treballant tot el dia fora de casa i la mare és d'aquestes que no poden sortir quan hi ha llum del dia...

I no veus al pare ni a la mare?

dius com em comunico jo... ara mateix he trucat amb una que el nano el tenim a primer i a la nena la havien preinscrit per P3, a la pre-inscripció ja van venir un dia tard, i ara a la matricula no han vingut, he trucat i la dona només parlava en francès, i no ens hem entès perquè jo no el recordava i en francès com li havia de dir les coses. I bueno l'altre dia també va venir una a preinscriure una a P3 i un altre a P4 i ha vingut, les dues vegades ha vingut ell, perquè a més va venir fora de termini també ha vingut dos cops i no sé per tal i com vaig veure-ho jo no sé...viuen a més en un sotano i em sembla que a la dona no l'arribaré a conèixer perquè deu ser d'aquestes que...la foto la vaig veure en el carnet aquest que tenen ells, aquelles del mocador i tal, suposo que deu ser d'aquestes que surten quan no hi ha llum de dia no? He conegut altres casos que...és molt fort.

Els nanos parlen àrab i francès com a molt amb la mare.

Aquests nanos són molt recents, vull dir nanos de sisè? d'aquesta edat? Nenes?

No grans no, són petits. El més gran està a primer.

Van venint regularment no? Suposo

Van venint sí

No es donen casos d'absentisme?

Aviam són molt més disciplinats, en aquest nivell són molt més disciplinats, a nivell de l'escola, de relacions, que...com per exemple el de la ètnia gitana que en un moment donat són més capaços de posar-se en "merders" provocar-te alguna baralla o alguna cosa.

Hi ha una qüestió que et volia preguntar...el tema de les nenes, l'absentisme de les nenes, i particularment en casos de nenes gitanes, es donen?

Jo ho havia viscut en l'altra escola.

Allò de que quan es fan grans deixen de venir?

Jo ho havia viscut a la Mina, nenes d'edat de setè i vuitè que ja les casaven inclòs, aquí no ho he viscut això. Aquí abans d'estar jo a la direcció, uns anys abans, si que hi va haver una nena d'aquesta família que et deia que venien els de compensatòria, per aquesta família, que aquella nena era de la família la que més valia per

estudiar, i ella estava molt motivada i volia, això m'ho han explicat, i que ja no sé si va ser a setè la van treure de l'escola i la van casar.

I en aquests casos com es pot intervenir?

Ara com ara no es pot. De seguida jo el que recordo és que ho havíem parlat allà a la Mina de seguida el que et deien és que respectessis les seves tradicions i la seva cultura.

Qui ho deia això?

Els gitanos, la família. Jo m'he trobat inclòs d'anar a demanar a una família "home deixi venir a la nena a les colònies o a una excursió d'un dia" és igual, i que..."no, no, yo encuentro muy bien que tu hagas esto porque es tu deber y tu no te pares, y la familia que quiera pero nosotros pensamos así y ..."

Una altra qüestió. Aquesta tipologia d'alumnat Està associada a una sèrie de variables. Es tracta d'una tipologia d'alumnat de cinc grups Extreta d'un estudi sobre èxit i fracàs escolar A Catalunya, per al nivell d'ensenyament obligatori. Es tractaria que sobre cent alumnes en la mesura que sigui possible ... doncs em donessis uns percentatges d'aquests tipus. El primer tipus són els alumnes que defineixen en l'estudi com alumnes limitats sense expectatives d'estudi sense expectatives. Les característiques eren: un grup de pre-adolescents amb presència significativa de rendiments problemàtics, amb una mitjana d'insuficients, que la tutor/a considerava que eren poc capaços i que difícilment podien millorar el rendiment, perquè a més tenien el problema...diguem-ne que eren poc treballadors i que tenien una relació amb l'escola difícil tot i que no dramàtica, aquest era el primer tipus, com deia l'etiqueta que van posar era "limitats sense expectatives".

Però és clar, m'estàs parlant de l'EGB

Sí, sí ja ho sé.

De dos anys després eh!. Que acabés la EGB amb catorze anys... que aquí se'ns van que molts no han fet els dotze encara. A vegades a aquestes edats de sisè tampoc no pots dir massa...tot i que vegis que és un nano que li costa, que no està massa motivat, que mai acabarà certs estudis de...no sé.

Aquests serien els que bàsicament suspenen per dir-ho d'alguna manera. El segon tipus seria alumnes amb conflicte, aquestes són situacions de conflicte escolar, rebuig, són nanos en conflicte amb l'escola, és a dir lligat amb això també tenen problemes de rendiment, però el tret definitori seria el conflicte escolar, el rebuig. El tercer són alumnes que van fent, van aprovant i el quart seria els que excel·leixen, els que treuen excel·lents és a dir els "bons estudiants". I després hi ha un cinquè grup que són desconeguts pels tutors, que aquests bueno, són nanos matriculats però absentistes. Ho tens en aquesta tarja.

D'aquest no en tenim cap

No en teniu cap?. Llavors es tractaria de saber quants casos de cada tipus sobre cent. (li demana ajut a la cap d'estudis)(...) CE (pensa) a veure deixa'm pensar en una classe..

En un sisè potser (pregunta la directora) CE: home agafem un quart perquè els de sisè no els conec; a veure amb un quart més o menys (tinc aquí les llistes) a veure diguem

Alumnes amb conflicte CE: en conflicte de quin tipus?

En situació de conflicte escolar, nanos que tenen problemes de conducta... CE.

Dins l'escolarització obligatòria?

Si. En conflicte personal i institucional que es caracteritzen per: ser considerats conflictius i insociables pel tutor, el rendiment acadèmic podria millorar si l'alumne només dóna importància als estudis, particularment mandrós, el resultat són notes insuficients o amb alguns suficients C.E. No és que d'això no hi ha, no? n'hi ha que són rebutjats però que tenen bones notes

La experiència escolar és viscuda com a dramàtica i tenen vinculació emocional negativa amb l'escola CE: home és que això és molt fort, si estan rebutjats ...

No. No vol dir que estiguin rebutjats sinó que ells rebutgen l'escola. CE: Si bueno però també no estan adaptats, i a sobre tenen resultats dolents...d'aquests en tota l'escola no n'hi han; perquè jo per exemple estava pensant en un nen que té problemes... Dc...El Jhonatan és molt dolent de notes però no és un nen en conflicte(...) jo això la veritat no en veig cap, però en canvi per exemple a tercer potser si que podríem dir ... vull dir que sí que potser hi hagi un en un curs, hi hagi algun d'aquests però (...)

I que excel·leixen? CE Potser aquests só més fàcils d'identificar, no?

Són nens i nenes molt capaços, bons estudiants, gens mandrosos, assisteixen a classe, història escolar positiva. CE D'aquests...aviam podríem posar de cinquanta per cent cap amunt? Dc Perquè un tan per cent també bastant elevat seria aquest " Aplicats amb moderació"

Sí?

Dc: Els que van fent.

CE Aviam, els repartiria bastant eh!

Entre aplicats amb moderació i aquests tres?

CE Sí, amb els nens aplicats en moderació... Sempre hi ha nanos poc motivats, nanos que no...que els seu rendiment és bastant fluix però...

No aquí és més que fluix eh! Aquí és que gairebé no aproven res. CE Doncs s'hauria de repartir entre aquests tres Per tant diríem, un cinquanta per cent de virtuosos, un percentatge també elevat d'aplicats amb moderació... ...i algun d'aquests d'aquí dalt

I d'aquests que dèiem en principi, alumnes en conflicte?

CE Home, no sé...potser tres. Si pogués canviar tres de l'escola...

O sigui que el cent per cent es distribuïria entre el grup tres i quatre, entre els aplicats amb moderació i virtuoses, i alguns casos d'alumnes limitats sense expectatives? Seria això?. CE Posa-hi un deu per cent aquí, partint de cent posa-hi un deu, i lo altre repartit ... repartit entre les altres dos.

(Dc) Perquè.. home podies ficar aquí... un u per cent... ... o un dos.

Molt bé, doncs deixem-ho així. A veure la bateria de preguntes... les preguntes eren de caracterització del centre. Si tu haguessis d'explicar a uns pares quins són els trets pedagògics que més caracteritzen aquesta escola, el que us dóna identitat com a centre escolar.

No tenim res que sigui massa característic.

no?

pedagògicament farem més o menys el que poden fer en qualsevol centre, o sigui que res així molt característic, no. A més nosaltres ens estem posant a to, fa uns quants anys, perquè en aquesta escola no estava clar, ni per part de l'anterior direcció, ni per part de la Inspecció que també hi havia anteriorment, no estava clar l'impuls de la llengua catalana.

No?

No, més aviat no, frenant. Llavors fa cinc, sis anys que estem tirant això endavant de manera que les dues línies que s'aconsegueixi que l'aprenentatge sigui amb llengua catalana.

En total, llavors què hi havia una en llengua catalana i una en llengua castellana?

Clar, i què es donava doncs que des de la direcció del centre es feia la doble oferta però quan s'omplia el grup... o sigui els primers que arribaven s'apuntaven al grup A, i els que no arribaven a temps estaven en el grup B. Hi havia lliure elecció però no era tal perquè si no arribaves a temps d'apuntar-te al grup A estaves en el B.

Diem que el primer grup era de llengua castellana i el segon...

El primer era de llengua catalana i el segon de llengua castellana. Llavors si que podia haver gent que et demanés la castellana però no tant com per omplir un grup...dic jo des de queestic a direcció ningú m'ha demanat llengua castellana, que hi ha la possibilitat també per llei de que t'ho demanin. Llavors estem una mica impulsant això però diguem que és una cosa normal que ho impulsem, aquí ens estem posant a to amb la normativa, m'entens? Llavors no... tret característic pues el de tots, el de qualsevol escola no... Tu creus que hi hauria algun tret definitori de la nostra escola?

Ho dic per pedagògic.

Jo penso que no hi ha res així que ens caracteritzi molt especialment. Estem intentant impulsar coses però no...A no ser que quan et fan la oferta de places i ve la gent a coneixe'ns i tal els hi donem un resum del que tenim en el projecte educatiu

I què seria...

Dc. Són Quatre línies.

CE: són quatre coses molt normals i corrents, no hi ha res molt especial suposo que més o menys a totes les escoles... Dc. Tot el que pugui fer referència a l'aplicació de la Reforma i tal, vull dir que...

I pel que fa el nivell d'implicació del professorat, de l'u al quatre...

Implicació en què?

Pues en la línia pedagògica del centre De mitjana que podríem posar? Del u al quatre, Intentant generalitzar.

CE: hauríem de contar quins estan implicats i quins no i... home potser hi ha més d'implicats que no implicats.

Més de la meitat?

CE: El que passa és que els no implicats fan més soroll i bueno dos i mig no? Perquè són els que t'emprenyen. Dc. No però la veritat és que si la majoria de gent no funcionés no, no funcionaria suposo. La veritat és que la cosa en part va funcionant, anem avançant poc a poc però anem avançant.

El tema de l'estabilitat de les plantilles...diguem persones en plaça definitiva...

Aquesta és molt estable

És estable?

Dc. Si, han canviat dos o tres persones però de vint-i-quatre. Llavors és molt estable CE: Quasi tothom és definitiu ja l'únic que no ho són de definitius ... són els que estan en funció de serveis perquè pel que sigui, perquè tothom és definitiu. Dc.

Sí però bueno són dos o tres de la plantilla no ho són. N'hi ha dos o tres que poden canviar però que tampoc canvien cada any. A vegades la persona que venia a cobrir aquesta comissió de serveis s'està dos o tres anys també.

Un exemple de les vostres respostes de... d'atenció a la diversitat d'alumnat?

CE: Ho tenim una miqueta... ho tenim una mica pendent. Aviam estem intentant impulsar lo dels grups flexibles, que no s'està donant a tota l'escola però s'ha començat en alguns cicles, i després el cicle que per exemple no està seguint amb això està cobrint una sèrie de reforços amb els nanos que tenen més dificultats en hores lliures, vull dir que...

I les feu a les instrumentals aquestes classes de reforç? De les àrees...instrumentals?

Sí.

I lo dels grups flexibles? Quins són els criteris? com ho teniu pensat?

Doncs s'agafa per exemple el grup de primer amb les dues tutores i una

tercera persona i es fan tres grups.

Com es fan aquests grups internament? Es fan per nivell de rendiment?

Per nivell CE: Per nivell d'aprenentatge de la llengua. Es fan unes proves de llengua, són de llengua per primer i a segon... A primer i a segon...a cinquè i sisè també és de llengua.

Tots són de llengua?

Si. Llavors es centra en la possibilitat oberta de que quan un nano supera aquell nivell en el que ha iniciat que pugui canviar de grup, o al contrari si un s'adorm canvia.

I això funciona de que... el traspàs d'un grup a l'altre...realment funciona? CE: Durant un temps. Després els deixem estar sinó seria un continu, si... durant el primer trimestre sí que hem fet alguns canvis, a començament de segon també però ara ja vam dir que no els tocàvem més perquè es clar...

I al següent any es torna a considerar...

CE: Es torna a passar la prova perquè ara els que han passat per primer doncs ara ja s'han quedat definitius i hi ha algun que ha passat al grup dos que, potser estan millor que el grup u, però bueno ara ja els deixem perquè realment tots tenen el mateix objectiu que és saber llegir i escriure. Llavors l'any que ve si que tornarem a passar la prova.

Com ho viuen això els nanos d'estar en un grup o en un altre?

CE: Bueno ells bastant bé, el pares són els que a vegades ho viuen pitjor, els pares de seguida veuen quin és el grup dolent, llavors ja no els hi dius que és el grup dolent, llavors diem el grup ràpid, més lent, i diem això. Els nanos doncs bé...algun pare és amb el que més hi ha hagut algun problema però vaja no gaire (...) se'ls hi explica bé doncs que és pel seu bé... Perquè de fet el grup ràpid és el que surt més perquè a l'altre ja surt menys, surt un grup de tretze o així, i el grup lent és el que surt més pocs. Llavors és clar pues també en part veuen que si van en un grup més lent també estan més ben atesos perquè són més pocs....

Dc: Treballes més al seu ritme, no es perden tant. CE: Hi ha alguna reticència però bé nosaltres ja els intentem explicar que és pel seu bé i que tots tres grups de fet pretenem el mateix, no és que aquí...volem que aprenguin alguna altra cosa, el que passa que és clar lògicament el grup bo va més de pressa i doncs clar acabaran amb un nivell de llengua més alt, però no vol dir que els mínims els han d'assolir tots tres grups, tots tres.

Heu tingut alguna experiència de formació permanent de caràcter col·lectiu?

Sí vam fer un assessorament. Ara hem estat dos cursos fent constructivisme, però... a l'hora de la veritat tampoc no ho fa tothom, l'interès de...no és interès de tot el claustre. Sempre és d'una majoria i per això s'aconsegueix que fem un curs aquí a l'escola no? Ara de cara a l'any vinent hem demanat formació precisament de grups flexibles perquè hi ha llacunes no? En cobrir, en quant a aplicar-ho, i s'ha comptat també amb un nombre de gent, però vint-i-quatre no.

Sobre algun altre tema, que hagueu fet alguna activitat de formació així com més col·lectiva?

CE Sobre constructivisme i sobre grups flexibles. Però en sí tant en tant en grup gran...No.

No?

Dc. La gent va fent la formació a nivell de la oferta que fa el centre de recursos més...després més individual...molta gent que s'ha format a aquest curset d'informàtica i tal, intentarà posar en marxa l'aula d'informàtica de l'escola i...no depèn tant d'aquell que sap més se t'emporti el grup sinó que al ser més capaços... ser més autònom, però...bueno.

Fins a quin punt hi ha una coordinació per àrees o per cicles amb l'escola?

CE: Per cicles, molt més per cicles.

Alguna experiència innovadora d'integració d'alguna àrea així de manera interdisciplinari? o algun projecte transversal o...que vulgueu destacar?

CE: Jo crec que no, en principi... ens Ho havíem plantejat, que si que es podria fer algun projecte però em sembla que al final no s'han dut a terme.

Dc. Mira un canvi molt important que es va fer és amb l'anglès, un canvi de dinàmica que es portava amb les classes, del llibre, de...ara és molt més actiu no?

CE: Sí però projecte com a tal...així interdisciplinari d'àrees...doncs no. un projecte, projecte no.

Home projecte... o experiència, no cal que sigui oficial.

CE. Els racons?... Podrien ser? Fem racons en alguns Cursos, a infantil i primària.

Ja per acabar, que em podeu explicar una mica com es defineix el pla d'acció tutorial, i quines són les funcions del tutor... aquestes coses. Dc. La veritat és que lo de l'acció tutorial també és molt segons qui, llavors hi ha cicles que s'ho prenen amb més interès, i hi ha cicles doncs que donen per fet que no és tant important perquè... Quins cicles són més els que estan com més... pujats al carro?

Els que estan treballant més és cicle inicial en aquest moment no?, després de tercer en amunt cadascú una mica fa la seva.

I això a què ho atribuïu?

La veritat és que no es poden d'acord en fer un pla. CE: Això de l'acció tutorial nosaltres el que tenim més és el que marca la llei, o sigui nosaltres ens hem cenyit per a tot al que diu la llei que s'ha de fer i això és el que en principi es fa. O sigui la gent sap què ha de fer el que passa que és clar cadascú de més i de menys no? Llavors en certa manera nosaltres el que volem que sàpiguen que el tutor és el responsable d'aquell nano, no és el que ha de coordinar totes les àrees, és el que ha de fer els informes i és en certa manera quan hi

ha el problema a l'institut perquè s'han de fer responsables. Això...això que intentem que la gent tingui ...que assumeixi aquesta responsabilitat.

Al cicle superior sempre s'ha tendit també més a fer activitats de... grup, o tutories més aviat individuals?

DC. Sí, grupals, de treball xcol3lectiu. Llavors quan ja passen a sisè de cara a quan passin a l'Institut, de cara a la ESO, tenim unes xerrades, converses més amb ells, estem una mica...en això.

De què depèn de la sensibilitat de cada professor/ professora?

CE. Home és clar perquè encara que sàpiguen que tenen uns deures i tot, perquè són els que han de connectar amb els pares, i són els que han de fer el seguiment per si hi ha algun problema, i això després ja alhora de la veritat...

Quina relació tenen amb els pares?

CE: S'entrevisten amb els pares un per un, una o dues vegades, hi ha qui no. Vull dir és clar si que hi ha unes coses més o menys marcades però és el que passa, no tothom... hi ha qui ho fa de seguida molt ben fet i saben cada nano si té un problema es preocupa i hi ha qui doncs passen més...

El trànsit de la Primària a la Secundària com es fa, què es fa?

Es fan les jornades de portes obertes...

CE. Si. L'ha de fer Secundària és clar. L'institut és qui ho fa. Aleshores primer venen aquí a fer la xerrada amb els pares.

Quin és, quins són els IES als que hi van?

Al IES 27 i al IES 28, el que passa és que l'IES 28 que és el que està allà a la Rambla ... aquí ens ha tingut poca clientela, és un Institut que ja venia de ser de Formació Professional i d'entrada de la forma que estava dirigida la Formació Professional doncs algun tipus de gent que s'hi adreçava doncs no tenia massa bona fama. El de BUP que és el que tenim aquí al darrera tot just travessar el carrer que és el IES 27, doncs tenia més bona fama i d'alguna manera s'han treballat més la relació amb el barri i tot, i ha fet que sempre tinguin més clientela nostra, i normalment els nens quan acabaven de fer vuitè se n'anaven a fer el BUP allà, i la FP era molt diversificada, no hi havia masses que se n'anessin a una FP d'aquí, anaven a la Barceloneta, al Cl buscaven una mica. Però els de BUP sí, els de BUP es quedaven aquí. Llavors normalment en bloc els nostres nens passen a fer la ESO a aquí al IES 27, a l'Institut 27. El que passa que a mida que passen els anys la gent busquen altres alternatives, el primer any no hi va haver cap fuga cap a la privada, van anar la majoria aquí i dos van anar a l'altre, vuit o nou o deu. I llavors el segon any si que hi van haver dos o tres fugues, l'any passat hi va haver cinc o sis i aquest any n'hi ha hagut onze.

I això com ho expliqueu?

DC. Això és gent que veient l'experiència de les altres tres generacions a l'Institut doncs busquen altres alternatives doncs de poder buscar algun lloc on certa tipologia de nanos segur que no hi

aniran, m'entens? Aquest Institut com també té adscrits en centres de Primària, doncs que et comentava del IES 27 i el d'allà a baix, doncs clar la tipologia de nanos que arriben també és la que tenen ells allà, van venint cap aquí i llavors arriba un moment que la gent es busca una alternativa, a la privada, inclòs cada vegada més no se la busquen en acabar sisè sinó que la busquen abans, diguéssim fugues de famílies que se'n van per la qüestió de la ESO. Mira aquí en tinc un...dos, aquests són canvis de domicili però se'n van a la privada, tres, quatre per la qüestió de la ESO, cinc, sis, set, vuit, vuit. Aquest any vuit de moment, quan ens acostem al juny hi haurà algú més que dirà "eh! Que no t'ho havia dit però que m'han donat plaça, me'n vaig" Doncs aquests vuit forats a vegades es cobreixen o a vegades es cobreixen pues amb gent d'aquesta que va passant, ...vull dir que abans no es donava tant, pujaven els grups més estables des de pàrvuls, no hi havia tants canvis i no tenies la necessitat de cobrir aquests forats. Perquè es clar si tens un forat vingui el que vingui que t'ho demani, doncs tens un forat, vull dir que no... I en aquest sentit pues hi ha certa tipologia de gent que difícilment tot i havent de saber, que les coses no se saben, que igualment amb una privada concertada no tindrien perquè pagar res, però ja no s'hi acosten per la por de que si tenen que pagar, i la pública no s'hi paga, no? Aleshores et vas ajuntant amb gent amb problemes d'aquest tipus.

Quin tipus de demandes faríeu a l'Administració en aquest sentit?

Home d'entrada que es controlés una mica més la preinscripció i matrícula en els centres privats.

Perquè lo de les comissions de matriculació no tenen...les seves funcions... no?

Haurien de ser això. Però aviam la comissió de matriculació agafa les dades que el centre li dóna, i quines dades li dóna? Les que vol. Jo m'he trobat amb gent que ha vingut rebotada aquí, que ha volgut fer pre-inscripció primer en un privat, el que passa que clar ja no fiques la denúncia, la família tampoc no vol, que ha vingut rebotats perquè ja d'entrada només veure'ls la cara en privat els hi han tret del pensament, m'entens? Jo mai demano que hem portin els nens quan venen a fer preinscripció o matrícula, i hi ha llocs que els hi demanen i els hi fan proves.

què vols dir... proves de nivell?

abans de fer les llistes. I hi ha escoles que ja et diuen oh! Pensi-s'ho que aquí cobrem tant, aviam si no ho podrà pagar. Què passa també, que el pre-escolar no és subvencionat, molta gent ve a fer el pre-escolar aquí i després se'n va. Llavors el que es paga a la Primària ja ho pot assumir, i hi ha gent que "uy yo si pudiera pagar cinco mil pesetas pues me iría" perquè? "a pues porque allí ya sabes tienen otro tipo de gente que no..." m'entens? Hi ha una selecció natural i per sort hi ha gent convençuda de que la pública pot funcionar, hi ha gent que et fa costat i hi ha gent que..., jo sempre hi dic jo treballa a la pública les meves filles van a la pública i jo vull que la pública funcioni, i jo penso que no tinc que pagar dues vegades per un servei. Jo sé que a l'Administració li va millor subvencionar la privada, li porta menys mals de cap, que les despeses que té la pública però si la fes funcionar ve la pública no tindria aquestes despeses i la inversió que faria realment seria una bona inversió. I en raó per exemple del manteniment d'edificis escolars que és cosa de l'Ajuntament jo sempre ho he dit els deu, dotze o quinze

milions que ens ho donin, que sempre ens diuen "ah! Sempre protesteu" doncs ens hem gastat tants milions per canviar panys o vidres o pintar. I diem bueno només que me'n donéssiu un per administrar-lo des d'aquí li trauria el mateix suc que els deu que us heu gastat.

Quin marge d'autonomia teniu al centre per gestionar recursos econòmics? Totes les partides que us donen són finalistes?

Dc. Sí hi ha un sèrie de coses per les que no podem justificar haver gastat aquells diners, en coses que no entren, ara fa un o dos anys que podem justificar la compra de màquines: una fotocopiadora, una multicopista, un ordinador, fins ara no, tot havia de ser papers...

I quan necessitaves la fotocopiadora com ho fèieu?

Dc. Plorar, l'AMPA és la gran subministradora de l'escola pública, si poses un AMPA en una escola que no funcioni ja... i al revés, o sigui una escola sense AMPA... malament. L'AMPA treu molts diners de la venda de llibres, i els diners que treu els inverteix en millores per a l'escola. Aquí els tres ordinadors que hem tingut a l'escola, els tres primers han sigut perquè l'AMPA els ha comprat, la fotocopiadora perquè ens l'ha pagat l'AMPA, han aconseguit que el Departament ens enviï uns diners no tots, tenim un projector de vídeo gran per la sala de projeccions que fa la pantalla gran i està bé també l'hem pagat a mitges amb l'AMPA, i aconseguint que la factura ens la fessin per material fungible. En el moment en què es va comprar perquè no podíem fer desaparèixer uns diners per haver comprat una màquina. Ara el Departament ha enviat dos ordinadors. Antigament quan presentaves projecte d'informàtica et dotaven una aula sencera.

Ara ja no?

Dc. Com a mínim deu ordinadors, deu o dotze. Ara te'ls envien de un a un o de dos en dos, clar per a tenir l'aula sencera... quan estan tots ... ja està obsolet. Llavors nosaltres estem fent informàtica amb els nanos, treballem algunes àrees a través de l'ordinador. No fem informàtica, fem matemàtiques, llengua o l'anglès o el que sigui amb programes del Departament però amb ordinadors que l'AMPA ens deixa, perquè l'AMPA sí que té a nivell extraescolar una empresa que té aquí quatre o cinc ordinadors. Llavors...aquesta empresa cada dia havia d'endollar i desendollar i guardar-los amb un quartet.

Què vol dir que l'AMPA té una empresa? No ho entenc això.

Dc. L'AMPA ofereix com activitat extra escolar informàtica a través d'una empresa que va contractar doncs aquesta empresa no tenia una aula estable on donar la seva classe, llavors cada dia els instal·laven i desendollaven i guardaven en un quartet i vam arribar a l'acord

de que els hi deixàvem un lloc estable a canvi de poder-los fer funcionar amb portes blindades i tal i qual a canvi de que ens els deixessin instal·lats i ens els deixessin fer servir en horari escolar, i aquesta empresa ens va dir que sí molt bé que preferien... que venir cada dia a endollar i desendollar i aquest va amb aquest...i a part el consum de temps no? Per part d'aquell monitor que venia de...doncs no començava les classes les queixes dels pares i tot. Que menys malbé se'ls hi farien... que no guardant-lo... endollant i desendollant i tal. I la veritat és que és el segon any que estem amb aquest funcionament i a mida que el Departament ens vagi enviant ordinadors, que diu que es comprometen a enviar-nos fins a vuit amb un termini de dos anys, pues anirem retirant els d'aquesta empresa i ja

seran nostres però... és un procés que...

Perquè el centre altre tipus de recursos no té no?

Dc. Perquè inclús alhora de poder dir pues hi ha un grup del barri que...una coral que necessita un espai per venir a assajar i tampoc veiem un duro nosaltres.

No?

Dc. Llavors per això ha de ser gestionat a través del districte, i allà al districte en tot cas pot cobrar un duro d'això, nosaltres no.

A no?

DC. No perquè la LOPEGCE ... aquesta llei orgànica diu que és ... són les Administracions locals també doncs ... acabaran de definir l'ús dels espais i hi ha un projecte, que em sembla que encara no l'han aprovat, que l'han criticat molt des de direccions de tot el districte, menys en aquest districte de que no ens semblava bé de que...aviam quan algú volgués demanar un espai era el districte qui ho decidia. I nosaltres dèiem doncs nosaltres també volem tenir algo que dir perquè nosaltres coneixem aquest grup del barri que sabem que quin tipus de gent és i segons què faran i tal i qual, pues igual no ens sembla bé que facin servir aquest espai perquè ens poden fer destrosses, o perquè el material...home el material que hi ha a les aules és un material pagat per la Generalitat, l'Ajuntament no el recolzarà i ho haurem de pagar dels diners que tenim, dels quatre duros, que no ens arriba ni a un milió de pessetes.

De pressupost anual? per quatre cents nou alumnes?

Dc. Nou centes i algo, si ho divideixes entre els quatre cents alumnes...doncs tu imagina't a quan toca per cada alumne. El que passa que hi ha un acord amb les famílies de que pagant un tant de material socialitzat, depèn del cicle en funció de la quantitat de material que es necessita, pues són dos mil o són quatre mil, però és a l'any, i amb això pues vas comprant altres cosetes, a parvulari es compren jocs i coses que..

CE. Amb això més que res compres llapis i pintura...

Dc. O a veure ... tu dius has de fer plàstica doncs abans que dir-li a cada nen:

"Porta un potet de pintura vermella", pues tu compres el pot de pintura vermella amb aquells diners que han aportat totes les famílies, o el tipus de cartolina que vols o el paper... des de la tutoria doncs es fa la comanda amb el material socialitzat de l'aula i també això hi ha famílies que ho entenen més i hi ha famílies que ho entenen menys i a vegades diuen "oh és que hem de pagar quatre mil pessetes" sempre hi ha gent que desconfia tot i que les quatre mil s'hagin gastat en coses, en beneficis pel seu nen, no entenen la socialització. Però clar el que no pots fer és de cada fotocòpia que li passes perquè aquell nen faci un treball passar-li factura de les peles que val aquella fotocopia. Dc. Llavors en relació a l'Administració hi hauria moltes demandes a fer. I en quant absentisme és trist que no es pugui incidir més en què la gent... les famílies que no compleixen se'ls hi pugés exigir... és una llàstima. Perquè ens funciona molt a nivell de drets, socialment es funciona molt a nivell de drets però a nivell de deures anem molt coixos tots plegats.

Voleu afegir alguna qüestió més que sigui rellevant? Ah! Una última qüestió que et volia comentar (en tot cas això t'ho deixo que t'ho havia comentat abans, que és la graella de dades quantitatives, que ja et vindré a buscar, o m'ho envies per fax o per correu...

Com vulguis(...)

Aleshores el que volia que em diguessis és ... quants nanos teniu amb dictamen de l'EAP amb dots educatives especials? Quants nens i quantes nenes en dictamen de l'EAP Hi ha?

CE: Amb dictamen de l'EAP? És que si no són amb no són dels drets educatius especials. Amb un dictamen de l'EAP només hi ha un, no? Dc. Bueno en dictàmens en tenim més, tenim el Miguel de ... tenim el Sergi CE.

Tenim el Sergi, de Primària tenim el Sergi només, no?

Dc. Aviam de p4 també n'hi ha amb dictàmens, i qui més està amb un dictamen?... la Estefania. CE. Però amb la Estefania... La Estefania és una adaptació curricular Dc. Però hi ha un dictamen. Té necessitats educatives especials.

I pot ser el cas que tingueu nanos, per exemple, com els que em deies abans, en situació de risc (de pobresa extrema, de quasiabandó...) que no tinguin dictamen?

Dc. Els que no estan qualificats així, perquè no hi ha dictamen, però en situació de risc, nanos amb molts problemes si que n'hi ha. CE. Això és continu... alumnes en unitats educatives especials bueno, amb necessitats permanents, alumnes que necessiten unitats educatives especials sense dictamen de l'EAP si que hi ha, si. Però no sabria dir-te quants. Bé, hi ha alguna cosa que vulgueu afegir?

Dc. Doncs no. Si vols això també t'ho miraré.

Si, t'ho agrairia. I moltes gràcies per la vostra atenció.

CEIP 28

El centre és un CAEP?

Sí, d'atenció educativa preferent.

I el número de línies?

Una.

(Presentació de l'estudi i de les dades sol·licitades)

Tot això... de fet és redundant amb aquesta informació d'aquí, o sigui que n'omplis una, no cal que les omplis les dues. Si vols ja la faré jo, la suma. És el total de nens absentistes per cicle.

Bé, doncs si vols jo ara el que puc fer és anar-te dient per cursos. A la graella aquesta hi tens els cursos, el total. Mira, de P3 un nen.

Però això és el total de nanos, no d'absentistes.

Com, el total?

Això és per saber quants alumnes teniu.

Ah, i del total, no vols agafar els absentistes?

Sí.

Doncs ho fem ja, si vols.

Val. A veure, de P3. Fem-ho així.

Absentisme ho posem amb una rodoneta.

De P3 hi ha disset alumnes i un absentisme. De P4 n'hi ha 21 i no hi ha cap cas. Aleshores, a P5 n'hi ha 22 i un absentisme. Primer: ni ha onze i un absentisme. Segon: n'hi ha 19 i cap problema d'absentisme. Tercer: n'hi ha 24 i un problema d'absentisme. Quart: 25 i un problema d'absentisme. Cinquè: 25 i cap problema d'absentisme. Sisè: 23 i un problema d'absentisme.

També m'interessa saber si aquests absentistes són nens o nenes.

Això t'ho puc dir.

M'interessarien les dues coses.

O sigui, anem a veure si els absentistes són nens o nenes. Això ho tinc a mà. A veure, de P3 t'he dit un cas i és un nen. De P4 no t'he dit res, de P5... és que me'n falta un, espera. A P5 em sembla que n'hi ha 2, que és el germà d'aquest, i justament... A P5 hi ha dos casos, eh? Perdona. I són dos nens, també. A primer també un nen; a tercer una nena; a quart un nen i a sisè un nen.

A veure, P3 sis nenes; P4: 7; P5:8; a primer 5; a segon 6; a tercer 13, a quart 15; a cinquè 17, i a sisè 5.

Jo he sumat els casos per cicle, sense comptar infantil, que hi ha tres casos, m'has dit. En total sortirien 7 casos menys 3 d'infantil. Serien 4 a primària, i d'aquests quatre... t'ho dic per si poguessis dir-me l'origen ètnic.

Sí, això sí que t'ho puc dir. Mira, en tinc quatre de primària i dos de parvulari.

No, tres, perquè hi ha la de P5 que abans has comptat un, i de fet són dos nens.

Sí, l'Alejandro. N'hi ha tres.

Llavors, d'aquests quatre que hi ha a primària, què hi ha?

Un nen que és d'ètnia gitana.

I després, a tercer hi ha una nena.

I després, els altres dos també són d'ètnia gitana. Antonio J i L. Fernández.

Quines situacions d'absentisme tenen?

A veure alguns pot ser que arribin tard, altres que al matí no vénen, o a la tarda... Això a pàrvuls, a infantil. Saps què passa? És que ara al parvulari no tenim masses nens d'ètnia gitana. No n'hi ha masses, o els que hi ha, n'hi ha molt que ja estan molt normalitzats. El problema és que dels set nens que hem sembla que hem tret en total de l'escola, pensa que n'hi ha tres que són germans. Vol dir que la problemàtica està molt concentrada a nivell de família. A vegades és un absentisme per negligència del nen, sobretot quan són adolescents de secundària, però això ja no t'ho he comentat, perquè... seria l'absentisme recurrent. Allò... "ara vinc, ara no vinc", eh? De manera recurrent. A la primària, normalment, sí que... a veure, doncs un nen puntualment, amb una matèria o amb un mestre, o amb moltes matèries i amb molts mestres... si hi ha un nen que provoca situacions de conducta i tal, llavors dius, a veure, tres segons, un minut fora, però ràpidament el recuperes. O sigui deixar a un nen al passadís, en la nostra escola no és habitual.

Mira, dels set casos en tenim tres, que són els germans Jiménez Jiménez, que a més a més són tres nens, que provenen d'una família d'ètnia gitana però és una família molt normalitzada. El que passa és que com que es dediquen a la venda ambulant, perquè munten parades, i a més coneixen la parada que munten, fins i tot els diumenges, aquí a les cases barates i tal... El problema que tenen aquesta gent és que com que maquinen molt, perquè normalment surten fora de Barcelona, doncs no tenen a ningú que es pugui fer càrrec dels nens. Què passa? Que com que en tenen tres i més o menys seguits... el més gran deu tenir ara nou anys i el més petit en té tres... Clar, aleshores, deixar un nen gran de nou anys perquè vigili als altres dos i es faci càrrec de venir aquí a l'escola, doncs ho tenen molt magre. En canvi, són una família molt maca, molt preocupada per l'escola... cosa que sobta, no? Perquè normalment l'absentisme està lligat a altres situacions, però en aquest cas, aquesta família col·labora molt amb l'escola, vull dir... és una família molt maca, molt preocupada, i bé... El problema és que clar, entre això i que d'altra banda, protegeixen molt aquests nens en aspectes de salut... el petit, per exemple, de P3, ens ha faltat moltíssim al llarg del curs perquè la mare, doncs... "ara està refredat, té asma, té problemes, no sé què, prefereixo no portar-lo perquè no el veig bé..." i el de P5 igual. Però vaja, jo penso que és una família molt tractable i que... Hi va haver una època en la que Serveis Socials els hi havia posat una TF per solventar aquest problema, i la cosa va funcionar. Però Serveis Socials se'n va cansar. El perquè no el sé, vull dir...

I ja no tenen cap tipus d'ajuda?

No, no. Degut a això es provoca aquest absentisme. I clar, a on el tipifiques? Coneixent la família...Clar, se'ls han d'endur al mercadillo, evidentment, però no és... Per període llarg? Doncs en el cas del petit sí... Jo penso que més aviat és un problema d'estructuració familiar, i que realment a aquesta gent sí que els hi aniria molt bé una treballadora familiar, perquè a més a més els nens quan falten, a part del petit que pot estar malalt i això que t'he explicat, són dies puntuals, els dies que han de sortir fora de Barcelona. La resta dels dies no, perquè la mare els porta a l'escola. Però és que sobta, eh? perquè és una senyora molt macota i molt complidora amb l'escola.

I els altres casos que teníem?

A veure, dels altres casos. Mira, a veure (busca) ja l'he trobat. De parvulari també hi ha un nen, el S. Amaya, que està a P5, que també és d'ètnia gitana, i el problema d'aquesta gent és que, a veure, a part de dedicar-se també a la venda ambulant, no viuen exactament al barri, però tenen la família de la mare al barri. Aleshores ells van i vénen, i moltes vegades també s'han d'emportar el nen a les vendes ambulants, i a més a més són evangelistes, i aleshores també han d'anar a predicar, i tenen moltes feinades d'aquesta mena. També són uns pares molt macots, i el nen també ho és, però noia, no acabem mai de fer-lo venir constantment de forma periòdica i regular, vull dir...se'ns escapa una mica, no? Mala gent, deixats? No, ni molt menys. I a més, també són molt bondadosos. És una mica com l'altre de que t'he parlat. També són evangelistes, i són gent molt maca, de veritat.

I en aquest cas, també amb una treballadora familiar es solucionaria el tema?

No, en aquest cas no hi ha res. Bé, hi ha una assistenta social ... Però no tenen cap mena d'ajuda, perquè clar, si deixen aquest nen a casa l'àvia, aleshores el nen no falta a l'escola. Però què passa? Que l'àvia... És que mira, aquests tres estan emparentats, aleshores, aquest és el tiet de tots ells, i està a sisè. Llavors que passa? Que hi ha molta gelosia entre el tiet i els nebots. La família, els pares d'aquests altres, són tots fills d'una família molt desestructurada, amb molts problemes familiars, i amb problemàtiques socials. Llavors clar, la filla, la mare del S. Amaya perfecte, no sembla que sigui filla d'aquesta família. Per què? Doncs perquè ha trobat un home que ...són d'ètnia gitana, però porten un tipus de vida bastant bo, bastant regular, molt preocupats pel Samuel. el Samuel és un encant de nen, a més a més. I en canvi, el J. Laza és fill d'una altra filla, i malament rai, perquè la mare té molts problemes. Se'n va anar del marit...bé. I per què? Doncs perquè la família i l'Antoni, que és el més petit de tots els germans, pertanyen tots a una família molt desestructurada. O sigui, te'ls entrellaço una mica tots. Saps què passa? el Samuel sí, és un absentisme amb consentiment familiar, però com que no s'acaben d'ubicar, existeix aquest problema. Però es preocupen pel Samuel. El J.Laza? La mare no és massa preocupada perquè té altres problemes personals i greus. Què passa? Doncs que ara està vivint a casa del pare.

Del pare del nen?

Sí, perquè estan separats.

Ah, el nen viu amb el pare.

Sí. El nen és una mica... Tots tres serien una mica l'alternança familiar, que es diu. O sigui, com un índex, o com un detonant important alhora d'indicadors de risc, eh? Si es pot considerar l'alternança familiar com un indicador de risc, depenent a on van a caure, a la inestabilitat que això provoca als nens...Es podria dir que aquests tres nens tenen aquesta alternança familiar. Per què? Doncs perquè mira, pare i mare separats. Què passa? La mare va al seu aire, el deixa a casa de la iaia, problemes amb el tiet aquest... M'explico?

Sí.

Aleshores què passa? Que el pare opta moltes vegades per emportar-se'l del barri. I el pare viu amb una germana seva que també té una nena. Aquesta tieta és la que realment el cuida, la que realment se'n fa càrrec. La tieta ve i paga el menjador, la tieta ve i no sé què...Són dos cosinets. Però quan està amb la mare, es provoquen situacions d'aquestes que el nen no ve, que el nen aterra a l'escola a les dotze del matí, que si hi ha una sortida el nen no hi participa, i coses d'aquestes estranyes. O sigui que és un nen amb molts indicadors d'alt risc.

Per tant, així com en aquests tres casos que em comentaves, amb una treballadora familiar que pogués portar els nanos a l'escola, això es podria resoldre, amb aquestes situacions és complexa, no?

Sí, és més complexa perquè aquests dos...o sigui, tots aquests casos estan seguits per serveis socials, eh?

Sí?

Tots, i tant. Tots estan seguits pels Serveis Socials, el que passa és que bé, el tipus de seguiment que fa Serveis Socials potser no és del tot meticulós. Diguem-ho així. Aleshores no sé tampoc el que poden fer ells, perquè clar, quan hi ha tants enrenous familiars, la cosa també és complicada. El Joan, mentre que estigui vivint amb el pare i la tieta, la cosa li pot anar bé. Ara, quan aterra a casa de la família de la mare, ja hi han problemes.

En aquests casos hi ha algun problema d'EAIA, o no? Perquè la tutela del nen la deu tenir algun dels dos.

O els dos. Si no estan separats oficialment la tutela la tenen els dos. Clar, aquest és l'altre problema que ens trobem les escoles, amb aquestes problemàtiques...quan hi ha una separació lliure, sense papers, doncs tots dos són tutors dels nens. A menys que hi hagi una demanda judicial, o nosaltres tinguem un paper on es confirmi qui és realment que té la custòdia del nen. Sinó mira, per nosaltres, té un pare i una mare, i d'entrada, si no hi ha cap paper pel mig, tots dos són tutors dels nens. Aquest és el problema. Aleshores és igual, perquè a vegades ve el pare, a vegades ve ella... vull dir que depèn. Però clar, el nen està...molt des- ubicat. Aleshores, aquest cas seria un cas d'absentisme amb consentiment familiar, jo crec, perquè la mare sap perfectament que l'ha de portar, però si es queda dormint, no el porta.

Ja.

Quan està amb el pare és una altra història, d'acord? Vull dir que jo posaria... això sí que per mi queda molt clar com a absentisme amb consentiment familiar. El mateix cas està passant amb l'Antoni, el

tiet. Aquest nen és un caos, perquè com que és el més petit d'un matrimoni amb molts problemes familiars i amb moltes discussions i enrenous entre la parella... Què passa? Que generen situacions amb les que el nen en surt greument perjudicat, perquè les ha vist tota la seva vida, i aleshores és un nen que sempre com molta tirania cap als seus pares i cap a la seva família, i llavors ell fa la jugada del xantatge. Aleshores què passa? Que com que la mare té família a Itàlia, moltes vegades la mare, quan es baralla amb el marit, i sense dir-nos res a l'escola, ni comunicant-nos, agafa el nen i se l'emporta a França o a Sardenya, i s'està allà un mes, o un mes i mig. I quan li dóna la gana, doncs la senyora torna i te'l torna a l'escola. O sigui, és una mica això. Què passa? Que això ens ha passat a quart, ens ha passat a cinquè, eh? O sigui que també seria un període crònic i amb consentiment familiar, les dues coses. I ara, aquest any, què passa? Que com que el nen és més gran, porta moltes temporades que si la mare... ja saps que aquestes famílies normalment el pare diuen que no pot caminar bé i que no pot treballar massa, que al senyor d'altra banda ja li està bé, perquè llavors és ella, la senyora, qui ha de sortir a treballar molt d'hora, també de venda ambulant, deixa el nen a casa, i el nen no ve a l'escola. I no hi ha ningú que se'n faci càrrec. O sigui, tornem un altre cop amb el consentiment familiar, perquè en aquesta casa hi deu quedar un pare, o un germà, o una germana, i el nen doncs ve a l'escola. O sigui que també és personal, a més a més. Però d'altra banda, quan es torna a reincorporar a les classes...vam estar el primer i el segon trimestre que el nen anava funcionant perquè s'anava tornant a agafar al fil com podia...i bé, això si no t'ha perdut la motxilla amb tots els llibres de text a dintre, i coses d'aquestes, eh? O sigui, l'Antoni és un cas de molta inestabilitat emocional, un cas de bloqueig d'aprenentatge en moltes situacions, i clar, l'absentisme l'hi ha fet molt de mal. Fins i tot pensa que s'ha quedat, en períodes, en que no teníem, amb la fitxa d'observació sistemàtica de l'alumne a classe, allò cada dia, que vas fent observacions dels aprenentatges o dels nous coneixements, moltes vegades no teníem ni arguments per poder-lo avaluar. Ens ha passat moltes vegades, amb l'Antoni, perquè ens ha faltat molt. Clar, per això et dic que pocs, però que els pocs que hi ha... La Carmona, que és la nena, ens ha faltat molt. També pertany a una família desestructurada, amb problemes familiars...És la més petita de tres germans, tots són nois, i bé...problemes familiars entre parella, la mare torna a estar embarassada...i dic que torna a estar embarassada perquè fa poc va perdre una altra criatura. La mare no pot amb tota la càrrega que li suposa els problemes amb els fills, els problemes amb el marit, l'embaràs...aquesta nena és la única que l'ajuda, que la recolza. La nena veu situacions que...doncs bé, que si la mare està malalta, és la nena qui ha de córrer i acompanyar-la al metge... Aquest és amb consentiment familiar, evidentment, però és que clar, després de molts mesos que la nena no venia a l'escola, nosaltres hem passat el cas a Serveis Socials com a urgent de dir: alerta, comunicats a la família i la família no ens dóna resposta. Si vosaltres no responeu haurem de comunicar-ho a Inspecció, fins i tot, perquè després, alhora de justificar el curs, què ens passarà? Aleshores vam engegar el circuit que tenim establert amb Serveis Socials, i aleshores bé, finalment vam aconseguir que la mare anés un dia a Serveis Socials amb una citació per part de Serveis Socials i de l'escola. La vam poder recaptar, i llavors va ser quan ens va abocar aquesta problemàtica.

Us va explicar tot això?

Sí. Perquè no porta bé l'embaràs aleshores clar, una mica...a veure, ella emocionalment està molt destrossada, el primer que va demanar la

mare va ser l'assistència del psicòleg de Serveis Socials per poder-la atendre, perquè tenen molts problemes. Era conscient totalment que havia utilitzat a la nena per resoldre-li problemes a ella, personals, però clar, era la única dona que li queda a la família, i la única que té sensibilitat com per poder atendre una demanda puntual de la seva mare. Amb el qual clar, entens perfectament que en casos d'aquests tant crítics sigui la nena la que ajudi, però d'altra banda penses, alerta perquè és una nena petita que està fent tercer, ens està faltant moltíssim, i pensem que aquesta responsabilitat en aquesta nena no li toca. Per tant, buscarem els mitjans com perquè tu estiguis o intentis tirar endavant.

I ara està més o menys resolta la situació?

Mira, va faltant a dies, no? Ara s'ha fet mal a un peu, però està pel carrer, la veuen els companys pel carrer, "senyo... que mira, ahir vam estar jugant amb l'Ariadna, però l'Ariadna no ve a l'escola perquè no sé què i no sé quantos". A veure, aquesta setmana va faltar dos dies, i vam enviar una carta per part de la tutora, i ahir ja va venir. O sigui, l'anem recaptant.

I amb Serveis Socials teniu algun tipus de seguiment d'aquest cas dels altres? De treball conjunt?

Mira, costa molt amb Serveis Socials tenir un seguiment. Costa doncs perquè ells sempre et diuen que estan molt atapeïts de feina, i aleshores clar, el seguiment que tu necessitaries no sempre és àgil, la paraula és aquesta. O sigui, que el circuit no és prou àgil, m'entens? Jo no dic que ells no facin res, perquè en el cas de la Carmona, de l'Ariadna, sí que ens hem hagut de trobar varies vegades abans no hem pactat i hem dit el dia i l'hora que citàvem la família i tal. Ara, per exemple, darrera d'aquella trobada, si la mare hi ha anat, si l'han atès, si l'han ajudat...tot això ara mateix jo no ho sé, i jo sóc la que ho centralitzo. Que el cas està seguit? Sí, i el de l'Antoni Fernández també, m'entens?

No hi ha un traspàs d'informació?

Regular no. Sempre és quan hi ha algun detonant greu, però sinó la cosa es va deixant, perquè ells també estan molt atapeïts de feina i tal, i per molt bona voluntat, que això sí que cal remarcar-ho que li posen, de vegades no és del tot eficient.

Perquè hi ha alguna Comissió Social dins l'escola?

No. A veure, el problema està en que això es va intentar fer. O sigui, donat el volum de nens que tenim, o de famílies que tenim, amb risc de marginació social, i que treballem molt regularment amb compensatòria, i fem realment moltes demandes conjuntes a les institucions pertinents. L'any passat i l'altre vam intentar engegar aquestes comissions socials, és a dir, ens vam intentar trobar tots plegats per dir, a veure, definim les feines i aclarim què fa cadascú. Perquè sinó, consideràvem que era improcedent marejar a una família per part de tantes institucions. Aleshores, del resultat d'aquestes comissions, va quedar més o menys la cosa bastant clarificada, quina era la parcel·la que ens tocava a cadascun de nosaltres. el que passa, és que el grau d'implicació d'algunes institucions no és tampoc molt eficaç. M'explico? Aquesta és la greuja.

Jo tenia dues informacions que me les van passar l'altre dia. Una és que hi ha una espècie de protocol de prevenció del risc de marginació,

que no sé fins a quin punt l'utilitzeu o no, on es defineix l'absentisme i les intervencions...

Sí, això és bàsicament el que nosaltres vam intentar fer conjuntament amb el programa d'educació compensatòria, i una mica el que aquí explica és com l'escola, o sigui, com centralitzem nosaltres tota la informació dels detonants, dels indicadors de risc social. I els vam definir una mica. Miratel's.

Sí, aquest ja me l'han ensenyat a una altra escola. Això sí que ho teniu compartit totes les escoles.

Clar, home, és que si es tracta de posar-nos d'acord i parlar tots del mateix, em sembla que hem de tenir clars...

I això és una iniciativa de compensatòria amb vosaltres, amb les direccions de les escoles de la zona?

A veure, amb la direcció o amb la persona que sempre...Qui sigui el referent de cada escola. Hi ha escoles que es centralitzen en la direcció. Jo abans, per exemple...jo porto molts anys en aquesta escola i fa molts anys també que estic a la direcció, però no com a directora, el que passa és que la nostra manera de treballar o de funcionar, del Ceip 7 és sempre en equip. Amb el qual sempre hem portat una direcció tripartida, amb el qual jo, malgrat que ocupés un altre càrrec unipersonal, doncs jo me'n feia càrrec i era sempre el referent dels Serveis Socials i de tractar famílies amb problemes. Per tant, jo sempre he sigut el referent. Ara dóna la casualitat que sí, que sóc directora, però és igual, jo m'he quedat amb aquest paquet de feina, la continuo centralitzant jo, però això no vol dir que ho faci sola. És a dir, tot el que és escola, nosaltres tenim els nostres canals interns com perquè cada tutor estigui implicat en el grau que li correspon com a tutor, i aleshores mantenim aquestes reunions tots plegats en quan ens demanen o en quan ens hem de plantejar informació d'aquest tipus de famílies i d'aquest tipus d'alumnes. O sigui que els tutors hi estan tan implicats com jo, el que passa és que jo els centralitzo perquè sempre va millor. Perquè sinó també valorem que, com a escola, donat el volum que tenim d'aquest tipus d'alumnes, que si les transmissions de les informacions passen per moltes persones, intermediaris, això es perd, es perd una mica el purisme de la informació, m'entens? Per això a Can Clos sempre hem intentat centralitzar-ho tot en una sola persona. Però això ja et dic, no vol dir que els tutors...

Que ho porti una sola persona?.

Exacte. Això és fruit del treball de les escoles amb compensatòria. Després, aquest document era de la comissió que s'havia organitzat fa dos o tres anys, que és aquesta, que és una comissió que va donar fruit a quatre subcomissions, però això no funciona, ja. Aquesta comissió general, a nivell de districte, ja no funciona.

I per què no funciona?

Jo la informació que tinc és que es va deixar estar.

Fins i tot hi havia recomanacions i propostes, no?

Sí, però mira, es va deixar córrer, vull dir...va funcionar durant un temps, durant un any, i l'any següent no es va continuar, no va tenir continuïtat. Jo no sé si és perquè la gent...a veure, jo la informació

del perquè tampoc la tinc molt clara, a veure, penso que potser no la devien trobar prou operativa, o potser no el que calia era un grau d'implicació de la gent. Jo el que penso és que quan veus les situacions més globalment, que penso que és la que ens toca, des dels càrrecs que ocupem, no sé... nosaltres, la nostra escola, per exemple, sempre tenim com una espècie de...el nostre claustre és bàsicament molt humà, som gent molt preocupada per coses que puguin passar als nostres alumnes, i aleshores de seguida col·laborem. Ho deixem estar tot, si cal, per resoldre el que sigui, i ens hi impliquem. Ens impliquem a totes per intentar treure l'entrellat, fins on podem o fins on ens deixen. Què passa? A veure, a mi no m'agradaria ser prepotent ni pedant, però com que estem treballant cada dia amb els nens, i com que cada dia s'han de patir les conseqüències que a vegades queden sense resoldre perquè les altres institucions...O sigui, ho definiria dient: el grau d'implicació de totes les institucions que poden estar al voltant d'una escola, no totes són iguals. Aquest és el problema. Que moltes vegades et quedes sol, i que nosaltres no volem caure, i això ho tenim clar com a claustre, no volem caure en les situacions còmodes. Perquè moltes vegades la gent mira, ignorant o deixant de banda un problema, no hi ha problema, d'acord? És la part més còmoda, més fàcil i més senzilla, eh? No tenim problemes. I dius, ostres, doncs com és possible, no? Perquè a veure, hi ha un sector de la Zona que és difícil, però clar, que passa? Doncs que nosaltres ens preocupem, i si ens toca fer més papers o més feina doncs la fem, però pensem que això ha d'anar on calgui que vagi. Vull dir que no podem estar sempre, constantment, amagant les coses. Perquè? Doncs perquè les estem treballant, i si les estem treballant, val la pena donar-les a conèixer. I si ens hi hem d'implicar ens hi impliquem, i et parlo en veu de quinze persones, vull dir que és així, no? ja portem molts anys. Som un claustre en aquest aspecte molt implicat, ja et dic, portem les coses fins on cal. Allà on calgui les portem, i sense por. És a dir, a veure, nosaltres detectem això, i com que ens preocupa, doncs ho elevem en la potència que sigui necessària.

Seguint el guió de l'entrevista hi havia una primera part en la qual demanem a les escoles que ens expliquin una mica com controleu les absències, i si teniu algun tipus de registre on, bé, com el que ara mateix em consultaves. En el cas de detecció de l'absentisme, quan poseu la llum vermella, i quin circuit intern teniu d'intervenció fins que arribeu a la família?

L'absentisme cada matí es controla. O sigui, jo centralitzo l'absentisme global de l'escola, però a totes les aules, tots els tutors, hi ha una llista d'absentisme diari que registra tant les entrades del matí com les de la tarda. Amb el qual cada tutor té aquest registre, el passa cada dia i després fa un buidat mensual. Aleshores què passa quan hi ha un detonant que et diu "ep, alerta!". Aleshores, què passa? A veure, hi ha dos problemes: el tipus de família majoritari que tenim els costa escriure, perquè nosaltres, a principi de curs, sempre passem com una espècie de petita informació en la qual assessorem a les famílies de quin full ens han d'omplir per justificar l'absentisme, i aleshores és clar, a les famílies els costa molt de fer, aquest paper. Després, amb els nens grans de cicle mitjà i superior, tots tenen una agenda amb la qual ens intercanviem també les informacions entre pares i mestres, i aleshores allà sempre hi justifiquen les absències puntuals dels nens. o sigui, la gent que ho justifica cap problema, perquè igual un nen s'ha posat malalt, la família no t'ha avisat ni per telèfon ni per carta, i els mateixos companys t'ho diuen: "ep, és que està malalt", i després, quan es torna a reincorporar, porta el justificant de que ha estat malalt i tal.

La major part ho justifiquen?.

Sí. Quan nosaltres ja considerem un cas d'absentisme tipificat, allò, com un cas que ens hem de preocupar...com aquests set nens, per exemple, o altres nens que diem "ep, alerta, perquè és una família amb problemes", i això ens pot portar a... Què passa, aquí? Que aleshores el tutor, passat un parell de dies, deixem marge entre un dia o un dia i mig que el nen no ha vingut a l'escola, aleshores el tutor fa un comunicat a la família que si ha passat alguna cosa, que el nen no ha vingut a l'escola, que si us plau es posin en contacte amb nosaltres, i que ho justifiquin. Això és el que fem. Si després d'un o dos avisos de la pròpia tutora a la família, que ha comunicat als pares (que moltes vegades, el canal perquè arribi aquest paper a la família és a través de la conserge, que ho porta en mà), i això no ens funciona i la gent no ens dóna la devolució d'aquest escrit, aleshores som nosaltres, com a direcció, que fem una carta dient: "la direcció de l'escola..." O sigui, deixant ja paral·lelament al tutor, nosaltres fem un escrit com a direcció, que ens ho justifiquin. I aleshores, si ja veiem que això tampoc dóna resultat, és quan truquem als Serveis Socials, que pensem que tenen competències plenes en el cas de l'absentisme, i aleshores ja establím el circuit. Que és el que hem establert, per exemple, en el cas d'un Carmona, o d'un Antonio F. que és el circuit establert ja per Serveis Socials.

Teniu un registre dels buidats de les absències.

Sí. per mesos.

Tu fa anys que estàs a l'escola, em deies?.

Sí.

Em podries donar certa perspectiva de com ha anat variant, si és que ha anat variant, el tema de l'absentisme?

L'absentisme...a veure, sí que ha anat variant, però...a veure, nosaltres tampoc hem tingut...Hem tingut casos molt crítics...hem passat a extrems. hem tingut casos puntuals, esporàdics, i després hem passat a tenir casos ja més crítics. Però aleshores també han estat alumnes que han estat itinerants, bàsicament, i després també d'ètnia gitana, i d'altres ètnies.

D'altres ètnies també en teniu?

Sí. I aleshores, això sí que ens ha provocat, a vegades, casos doncs que ho hem hagut de comunicar fins i tot al Departament d'Ensenyament, perquè ens han afectat a cursos escolars sencers. Hem passat d'aquest extrem a un extrem més controlat, diguéssim, al llarg dels anys. Ara es podria dir que bé, potser, de tot el volum d'alumnes que tenim, tenim set casos d'absentisme, i que són absentistes però que bé, estan controladets, doncs pensem que no estem en una situació greu d'absentisme.

Aquest canvi, evolució que comentaves, de l'absentisme puntual a situacions d'absentisme que han afectat a col·lectius importants, i la situació que teniu ara, aquests canvis són atzarosos o els atribuiríem a algun factor?

A problemàtiques familiars, bàsicament.

Socials. Bàsicament són factors familiars i socials, o sigui, en quan a aspectes econòmics...

O sigui que quan heu tingut molt absentisme ha estat per que s'ha donat molta concentració de problemàtiques socials?

Sí, bàsicament sempre són problemes socials i familiars, sempre.

El fet que suposa que ara a primària no tingueu setè i vuitè, és un element que fa disminuir l'absentisme?

No, perquè en els casos de setè de vuitè, nosaltres no teníem casos greus d'absentisme escolar, és a dir, els nens...A veure, a aquest tipus de nens l'escola els hi va molt bé, són nens que sempre han estat...Clar, fa tres anys que no tenim setè i vuitè, fa molt poc, però els nens de setè i vuitè, malgrat els agradés més, o anessin més malament o més bé a nivell escolar, en el seu procés d'aprenentatge, eren nens que a l'escola s'hi trobaven molt bé. L'escola en aquest cas, en aquest barri, sempre ha estat una escola on la gent s'hi ha trobat molt bé. Per a ells venir a l'escola era un fet acollidor, s'hi trobaven bé, i et deien (fins i tot ells ho verbalitzaven, quan eren més grans): "és que em sap molt de greu perquè amb els mestres hi ha molt bon rotllo, i a la zona ens hi trobem bé, el que passa és que clar, senyo, a mi no m'agrada estudiar", o "a mi no m'agrada això", però mai eren problemes de dir mira, ara no vaig a l'escola perquè no vull. No. L'escola sempre ha estat un nucli on ells s'hi han trobat bé, vull dir que no és per això, ni molt menys.

Per tant, no és un absentisme de rebuig escolar.

No, que va!.

Parla'm una mica de les estratègies contra l'absentisme, a nivell d'escola. Abans de parlar de l'absentisme, si em poguessis explicar, fer cinc cèntims de les mesures generals d'acollida de les famílies quan comencen P3 i a primer. Perquè nanos d'incorporació tardana en teniu, vosaltres?

En tinc molts, sí. A veure, jo t'explico com acollim nosaltres a les famílies noves. A veure, d'entrada sempre es fa una reunió general amb els pares implicats de nova recepció a l'escola. Sempre se'ls hi fa una entrada doncs una mica per conèixer-les, per tenir un primer contacte. Aleshores fem una reunió abans que comencin els nens, les classes. Truquem a totes les famílies, i fem una reunió ja amb l'equip de mestres que tindran. Amb el qual se'ls explica una mica el funcionament de l'escola, després...es fa del general al particular, o sigui, primer comencem pel funcionament d'escola i després ens n'anem al funcionament ja més particular del curs, centrem més l'interès en el curs, i llavors és clar, quan parlem de curs ja comencem a parlar d'integració del nen, que o bé prové d'una escola bressol o bé prové de casa; de com es fan les acollides d'aquests nens, com es fa la primera integració dels nens en una escola de primària, que seria l'apartat més pedagògic. Se'ls explica què es fa amb aquests nens, quins són els continguts més globals. Se'ls explica tot l'apartat aquest més pedagògic, més puntual, i després una mica tot l'apartat d'hàbits i de la col·laboració que necessitem per part de les famílies a l'escola. Aleshores, els primers dies del mes de Setembre, les acollides dels nens de P3 són sempre amb horaris més curts que la resta de l'escola. Fins i tot s'aconsella sempre que els primers quinze dies d'escola no es quedin ni al menjador escolar, que se'ls emportin a casa, perquè sinó són masses hores aquí a l'escola.

I les famílies que no vénen? O en general vénen totes?

No. A veure, les famílies que no vénen...aquest és un gran problema que ens trobem, doncs aleshores mira, ens convertim en perseguidors d'aquestes famílies, i quan ells vulguin, i amb safata de cinc estrelles. "Cuando ellos quieran, en el horario que quieran", perquè el que ens interessa és poder arribar a parlar amb tothom. Per això deia, el grau d'implicació, o sigui que no les deixem estar i diem bé, doncs ja s'informaran, o ja esperarem...sinó que insistim, insistim, insistim. Mecanismes per insistir? Molts. De mecanismes en tenim bastants, des de la gent que té telèfon doncs vinga intentant trucar, i fins i tot fora del que és el nostre horari de treball intentem trucar fins a aconseguir-les localitzar. O bé enviant escrits a les famílies a través de la conserge dient "ei, si us plau, a veure quin dia, quina hora us va bé, perquè...".

Perquè clar, quan un nano comença, vosaltres informació prèvia no en teniu, si no és l'entrevista amb la família.

Clar, per això una mica ens interessa molt. si el nen prové d'una escola bressol sí que la tenim, aquesta informació, perquè tu pots demanar tranquil·lament l'informe de l'escola bressol, i aleshores bé, amb els informes et fas una idea de com és el nen. Però sempre va molt bé el primer contacte amb la família, sempre, és bàsic.

Aquí l'EAP no hi juga cap paper, no és fins al trànsit de primària a secundària que l'EAP pot intervenir?

No, no. Aquí l'EAP també hi intervé, al parvulari. Específicament fent diagnòstic de necessitats educatives especials, sinó també amb altres tipus d'informació. Durant els primers mesos la persona de l'EAP passa per les classes de parvulari, fa observacions dels de P3. De P4 i P5 ja no perquè ha tingut un any més de marge, però a P3 es fan entrades, es fan observacions dels nens...Vull dir que l'EAP treballa de p3 fins a sisè.

Per tant, els nanos que vosaltres teniu a l'altre edifici...

A l'altre edifici què vols dir, a l'escola bressol?

Sí, a l'escola bressol. Aquests nanos que us passen, vosaltres ja els coneixeu, coneixeu les famílies. A primer ja teniu bastant informació, no?

Sí, sí. A més el barri és molt reduït, és molt petit. La major part vénen aquí, evidentment.

Elaboreu algun tipus d'historial familiar dels nanos, o un petit dossier que a part del seguiment acadèmic...

En principi sí, el que passa és que això no ho tenim del tot consensuat. No tenim un format allò..."historial familiar de l'alumne". N'hi havia un, anys enrera, que l'anàvem complimentant, però després és clar, al ser un barri molt tancat, la informació la tens molt latent cada dia, m'entens? O sigui, tots coneixem molt bé la tipologia del nen, el perfil del nen, el perfil de la família... Que si no és una cosa puntual, tots n'estem una mica al cas.

Bé, per tant, tornant a la situació de detecció m'explicaves que hi ha la detecció de la tutora, després la intervenció de la direcció, si la

família no respon, ja directament es a una demanda cap a Serveis Socials, no?

Sí.

Un cop el nano retorna, quin tipus d'acollida se li fa a l'aula?, si se li fa algun tipus d'acollida. Perquè clar, per exemple, el cas aquest del nano que se n'anava a vegades a Itàlia o a França, i que igual estava un temps llarg a fora...

És que és molt difícil, perquè moltes vegades no deixem de poder-nos agafar a la pataleta de que no pots fer-ho, però moltes vegades penses, ja està bé, vull dir, a veure. Què passa? En el cas d'aquest nen, és que marxava obligat. Ara estic parlant d'aquest cas concret: quan tornava, clar, a veure, quins arguments tens tu com per fer-li dir a un nen que ha hagut de marxar obligat, i que després ell sap que quan torna s'ho passa malament perquè veu que ha perdut el fil de la classe. Doncs aleshores és qüestió de dir, a veure, espavila't tu també per part teva una mica, demana ajut també als companys sobre les coses que s'han fet, tornes a quedar-te amb ell en espais que tu pots per intentar que aquest nen recuperi materials o part del que ha perdut... Però clar, això també implica un esforç per part de l'alumne. A veure, o sigui, és un esforç per part del mestre per tornar-lo a resituar com es pot, i d'altra banda també li demanes que ell també faci un esforç personal. Observació, de dir, "mira, escolta, si et torna a passar això doncs intenta quedar-te aquí, a casa d'una tieta, o a casa..." En aquest cas, t'estic parlant. Amb els altres casos, com que no han estat mai temporades tan llargues, doncs bé, no passa res, és més fàcil. Però potser, dels set, l'Ariadna i l'Antoni F. són els dos que més temporades llargues han estat. I en el cas de l'Ariadna bé, mira, com que ja es va parlar amb la mare i tal, doncs normalitzat. En l'acolliment la tutora va estar parlant amb ella, li va dir que intentés no tornar a faltar, i aleshores bé... Clar, recuperar el temps perdut a vegades no és tan fàcil, perquè quan es tracta de dos o tres mesos és molt difícil. Aleshores és clar, què et plantejes? Doncs una possible repetició, per no fer passar malament més estona a la nena. O sigui, perquè la nena no s'ho passi malament i tal, què recomanes... doncs un repetició, no? Perquè a més a més, és que també són nens que per aquestes casuístiques personals i aquestes problemàtiques familiars estan malament. Estan malament, els nens. Pensa que estem parlant de nens amb problemes d'inestabilitat emocional, estem parlant de nens que tenen bloqueig en l'aprenentatge... i sobretot, el que és més clar, és la inseguretat personal que tenen aquests nens. Què troben, a l'escola? És que nosaltres hem de ser una mica el suplent, en aquest barri hem de suplir moltes coses. Hem de suplir el paper d'educador, que és el que ens toca, però alhora també hem de suplir el paper afectiu, de donar-li afecte... perquè has de suplir les carències, bàsicament seria suplir carències. O sigui que aquí, es podria dir que molta de la funció que fem, a part d'ensenyar, és educar. Aquesta paraula que he dit de suplir l'educador és perquè a casa no l'eduquen. Nosaltres, a part de formar persones, hem de suplir el que a casa no fan a tots nivells, tant d'educació, de posar límits, de formar persones, d'afectivitat... Se'ns fa difícil, moltes vegades, eh? No et pensis que és tan fàcil. Per això abans et comentava aquest grau d'implicació del claustre, perquè penses, "Déu meu, és que si algú no ens ajuda, nosaltres sols no ens en sortirem". De vegades també tires la tovallola i penses, a veure, la nostra responsabilitat arriba a un punt, també arriba a un límit. Tampoc ens tirem terra damunt de nosaltres mateixos, perquè sí que hi ha gent que ens auto-inculpem, moltes vegades, com a mestres, de dir no ens en sortim. Aleshores

pensem, bé, fem una mica d'auto-teràpia, també. A veure, nosaltres no podem suplir-ho tot. O sigui, tenim estadísticament un 35% de la responsabilitat de l'educació d'una criatura? doncs és això, o sigui, tampoc ens auto inculpem de si un nen... no ho arreglem. A veure, no ho arreglarem, què és el que arreglem? Doncs que els nens, quan marxen de l'escola Can Clos, al Setembre els tornem a tenir a tots aquí que et vénen a veure. "Que diferent, senyo, perquè això a l'altra escola, a l'institut, això no ens passa...". bé, ja ens està bé, això és la gratitud màxima que nosaltres podem tenir, que ens tornin a venir a veure. I que aquests nens de vuitè, que molts d'ells ja són pares, i fa tres anys que han sortit de l'escola, ens porten els fills a Can Clos. Això és la gratificació que tens, i penses que ja t'està bé.

El tema de menjadors és un pal·liatiu a l'absentisme?

No.

No és una eina per lluitar contra l'absentisme.

No.

Hi ha alguna altra eina que es pugui utilitzar per preveure, per pal·liar, des de l'escola...?

Ah, des de l'escola? No. Per pal·liar ha de ser una institució de Serveis Socials. Per part de l'escola penso que no es pot fer més del que t'he dit i t'he explicat, vull dir...

Per tant, parlem ja dels serveis de suport extern. Si vols podem distingir els casos d'absentisme incipient dels casos d'absentisme més crònic. Pel que fa a la prevenció, a part del paper que pugui tenir l'escola, hi ha alguna instància que jugui algun paper en la prevenció? Per exemple, la Guàrdia Urbana...

No, nosaltres no tenim col·laboració de la Guàrdia Urbana.

No n'heu tingut mai?

Sí, sí. A veure, això és una cosa que val la pena remarcar-la, perquè a nosaltres en concret ens havia anat molt bé. Potser vam ser de les primeres escoles que van utilitzar aquest servei. T'estic parlant de fa ja tres o quatre anys enrera. Fina fa quatre anys el teníem i ens anava molt bé perquè hi havia unes persones de la Guàrdia Urbana que col·laboraven amb les escoles per la prevenció de l'absentisme, o col·laboraven amb les escoles per ajudar-te. Aleshores era molt fàcil, perquè quan tenies un cas que sabies que hi havia una negligència familiar o hi havia un problema familiar, trucaves a aquestes persones col·laboradores i els hi deies "mireu, nois, ja hem trucat a tots els nostres pals possibles i el nen no ens ve, la família no ens ha repòs. Parleu amb Serveis Socials, però si vosaltres podeu fer visites domiciliàries". Això ens anava perfecte. Es presentava un dia la Guàrdia Urbana a casa de les persones implicades, i això era com donar la culleradeta del xarop. L'endemà venien aquí.

Sí?

Home, clar. Perquè a més a més eren persones que també sabien molt bé com tractar aquest tema. El que està clar és que un uniforme impacte i que de cara als pares, això els feia posar un límit de dir a veure, ja n'hi ha prou: "Tu què fas aquí a casa teva quan et toca estar a l'escola?" Què passa? Que obligaven a les famílies a donar-se compte

que no era aquest el camí per resoldre els seus problemes personals, i que els nens havien d'anar a l'escola. Tenien molta mà esquerra, amb això, que es diu. Eren persones molt preparades i que ho sabien portar, sabien el que tocaven. I al menys a Can Clos ens havia donat un fruit profitós.

I això per què va desaparèixer?

Per què? Doncs bé, l'excusa...i això sí que t'ho puc dir, perquè nosaltres, implicats personalment, vam demanar a la intendent del districte que a veure, com és possible que això hagi desaparegut quan ens anava tan bé. I la resposta va ser que no tenien personal per poder utilitzar-lo per aquest servei. O sigui, ara tenen un personal, en aquests moments, per l'educació vial a les escoles, però en canvi no tenen personal per ajudar-nos a pal·liar el tema de l'absentisme.

Ja.

I a més a més anava molt bé perquè serveis Socials es posava... O sigui, la Guàrdia Urbana també anava a parlar amb Serveis Socials, i conjuntament, per tripartida, fèiem una pinya que ens anava bé.

Passem a valorar... pel que fa a altres serveis, el Departament d'Ensenyament mai ha tingut competència respecte l'absentisme, directament?

A veure, nosaltres estem obligats, quan hi ha casos d'aquests greus d'absentisme escolar, a comunicar-ho a l'inspector, o fins i tot a la delegada, si s'escau. O sigui, quan ja veiem casos com aquest que t'he explicat abans, de nens del Paquistán, que teníem molt regularment aquí a l'escola, i que de cop i volta ens van deixar de venir. Aleshores penses, què passa? Aquí ha passat alguna cosa. Clar, si tu tens els nens matriculats en un centre i no et vénen, alerta, perquè això ho has de comunicar als teus superiors. Vull dir, aquí ja no són institucions les que s'impliquen, sinó que a més a més s'hi han d'implicar els teus superiors immediats, i ho has de comunicar a inspecció i, si s'escau, a la delegada territorial. De dir "ei, alerta, perquè tenim uns nens matriculats a l'escola que no ens vénen."

Però aquesta comunicació és ja quan estan totes les vies esgotades?

Sí, clar, quan ja has deixat passar...o paral·lelament als Serveis Socials, no s'exclou una cosa amb l'altre. No té per què excloure's, perquè a fi de comptes tu tens aquella implicació de responsabilitat indirecta, o no sé com es diu, i per tant penses a veure, jo també necessito tenir les meves espatlles cobertes...

Per tant ho feu, això de comunicar a inspecció.

Sí.

Per tant, cas que passa per Serveis Socials i va també a inspecció.

Depèn. Si són casos que es poden arreglar o que hi trobem solució no, però si són casos d'aquests que ni Serveis Socials ni a l'escola ens fan cas, evidentment sí, l'escrit paral·lelament se'n va al Departament d'Ensenyament.

I el paper diguem-ne com a escola...

Nosaltres, com a escola, estem obligats a fer el comunicat. L'ús o el que ells en facin, d'aquests comunicats, jo particularment no ho sé.

I a nivell d'afectivitat, tampoc...T'és difícil valorar-ho, o ho podries valorar?

A veure, et podria parlar del cas d'una família del Pakistan que va marxar, va estar un any i pico, un cursi mig, sense venir i tal i comunicar-ho, i no passa res. M'imagino que ells igual es posen en contacte amb Serveis Socials, Serveis d'Assistència Primària... A veure, jo això no ho sé, tampoc ens informen, a nosaltres, del que fan.

Estàvem valorant, de fet, els serveis de suport exterior de l'escola. Faig una mica el recorregut, eh? Del Departament d'Ensenyament de la Generalitat, algun suggeriment en quan a demanda per a la intervenció per la prevenció de l'absentisme? Directament, o amb altres qüestions que indirectament puguin afectar a l'absentisme.

Clar, és que jo no sé si és una competència d'ells, directament. Partint de la base que tots els nens tenen el dret d'estar escolaritzats i de venir a l'escola, clar, ells han de vetllar, conjuntament amb tu, perquè això sigui així. Però clar, jo no sé si ells directament tenen la competència com... A veure, hi ha altres serveis que s'han de fer càrrec de l'absentisme. En tot cas, el circuit, un cop l'escola fa la detecció i el comunicat al Departament d'Ensenyament, sí que crec que ells han d'agafar aquests comunicats i transmetre-ho a la institució que li pertoqui, vetllar perquè això sigui. Perquè sinó, la responsabilitat també és a mitges. A veure, això ha de ser bàsicament de Serveis Socials del districte, d'atenció a primària. Són ells que han de vetllar i han de fer la intervenció directa. Jo no sé si el Departament d'Ensenyament pot fer res... A veure, pot fer, sí que pot fer, és clar que pot fer. Bellugant-se perquè ha rebut un comunicat d'un centre dient "escolteu, tenim aquests problemes". Però vull dir, en tot cas també hauríem de derivar-ho al Departament de Serveis Socials, perquè clar, d'alguna manera són ells, els que han de fer la intervenció directa, parlant clar i català. A veure, un mestre no pot anar...

Almenys amb el tipus d'absentisme que vosaltres teniu.

Clar. A secundària sé que hi ha altres mecanismes. Vull dir, amb un rebuig escolar d'un centre respecte a un nen o una família, sé que el departament d'Ensenyament s'hi implica en tan i en quan pot buscar centres alternatius per aquest nen, de la mateixa manera que nosaltres també hem rebut nens rebutjats d'altres centres i imposats pel Departament. Per què? "Perquè la vostra escola és molt acollidora, i per tant hi estarà molt bé, aquest nen, aquí." O sigui, que per tant ha estat el Departament qui s'ha implicat amb l'escolaritat d'aquest nen. Jo penso que cada institució deu tenir les seves funcions més clares o més delimitades. Jo sempre penso que a la funció docent hem de vetllar per garantir una sèrie de coses, però vetllar per un absentisme escolar a nivell de fer una intervenció directa, penso que és a Serveis Socials a qui li toquen. De ple, a més a més, no?

Pel que fa a l'EAP, quin tipus d'intervenció fa en relació a l'absentisme, i quin tipus d'intervenció podria fer?

A veure, a l'EAP nosaltres hi tenim dues persones. Una és la psicòloga i l'altre és l'assistent social. Respecte a l'assistent social, ella d'alguna manera intervé, sempre i quan a demanda del centre. Aleshores

aquesta persona doncs bé, pot pactar amb la família: pot trucar-la, es pot posar en contacte amb la família, i aleshores, a partir d'aquí, mantenir entrevistes aquí a l'escola. I una mica, intentar canalitzar la problemàtica d'aquesta família per garantir l'escolaritat del nen. La funció de l'assistent social de l'EAP és aquí, dins de l'escola. Cita les famílies a l'escola per garantir que el nen estigui bé a l'escola. I què passa? Que quan es tracta d'una família amb problemes i d'un nen amb problemes, clar, aleshores les dues persones de l'EAP sí que es posen d'acord entre elles. Aleshores clar, conjuntament amb l'equip de mestres i amb la direcció, es fan ja les estratègies per tal de tornar-la a recaptar i per tal que el nen estigui bé, atenent a les demandes i fent el diagnòstic.

Els professionals de l'EAP fa temps que estan a l'escola?

Sí.

Teniu casos d'EAIA?

Sí, i tant "tenemos de todo."

En aquests casos l'EAIA com intervé?

Com intervé? A veure, l'EAIA, com que està per sobre dels Serveis Socials a nivell d'institució, perquè seria com un apartat de la DGAI. A veure, l'EAIA és qui agafa els casos de les persones doncs que Serveis Socials ja han arribat a fer el seu sostre, diguéssim. Amb el qual l'EAIA té competències plenes per tractar casos de custòdies, casos de quan els nens es treuen de les famílies, casos d'internament en centres... l'EAIA pot fer les propostes i les valoracions d'aquests casos. Aleshores, tenim de tot. El problema és que l'EAIA no dóna a l'abast. És una pena perquè l'EAIA té pocs professionals, no dubtem que són professionals predisposats, però estan col·lapsats. O sigui, que perquè t'agafin un cas, és possible que t'estiguis més d'un any esperant, i aleshores això és una pena. És una pena perquè hi ha famílies que com no els hi facis una intervenció immediata, les coses es perden.

Casos de DGAI també en teniu?

Sí.

La DGAI com intervé? Quina relació hi ha entre l'escola i DGAI?

Amb DGAI tinc de tot. Des de retirada de custòdia dels pares, intervencions dels Mossos d'Esquadra a l'escola, fins i tot una persona de DGAI que fa el seguiment d'aquest nen, que la custòdia la té un familiar, i ve a l'escola i ens pregunta... Sempre una mica l'escola assessora. L'escola diu, a nivell escolar, com està l'aprenentatge...tot això. Aleshores hi ha aquests seguiments puntuals.

Amb el CAPIP?

També. No directament, sinó a través de l'EAP. Bé, sí, si l'escola també, perquè a vegades juntament amb la persona de l'EAP hi va el Santi, que és el mestre d'aula d'educació especial.

Aquest circuit suposo que fa més complex el paper de l'escola, no, en quan a relació amb tants dispositius d'intervenció? DGAI, EAIA...

Home, però és que tampoc es donen tots junts, en un mateix cas, perquè sinó ja seria massa.

Ja. Per l'escola, per la família i pel nen.

Per la família, sí, sí.

Ho deia per si tens alguna suggeriment en quan a agilitzar i millorar l'eficàcia...

Totes. Tots aquests processos i institucions, totes, jo crec que estan col·lapsades, i que ja arriba a un punt en que no dóna l'abast a atendre totes les problemàtiques socials que han de decidir. Això és el que sabem, eh? No donen a l'abast, aquesta és la paraula, truques a DGAI i et diran això, truques a l'EAIA i et diuen això...i per tant clar, moltes de les coses es perden, i això és la pena, aquesta és la crítica. Que com que no hi ha intervencions en el moment que calen, en el moment en què s'han detectat, la cosa es va degradant, degradant, fins que arriba a un punt que, fins que no delinqueixen, no hi ha intervenció directa. Tot és la greuja de l'escola. O sigui, l'escola pot tocar tots els pals, pot tocar totes es intervencions, pot trucar a totes les portes, pot fer cinquanta mil comunicats en pla urgent, però com que totes et donen aquestes respostes, què passa? Que fins que l'alumne no comet un delicte, no hi ha una intervenció ni hi haurà, i aquesta és la greuja. La poca agilitat en aquests circuits, aquesta és la greuja que tenim.

I millorar l'agilitat passaria, suposo, d'una banda, per augmentar el número de professionals...

M'imagino que sí, si per la implicació d'aquests, també, d'altra banda. Perquè el grau de competència potser fos un mica més ampli, no? Perquè sinó tothom et diu "ah, això a mi no em toca". El problema és esglaonat, o sigui, quan un ja creu que això no li toca, aleshores et passa a un altre, quan l'altre et diu que no li toca, doncs a l'altre... Nosaltres, aquí, per arribar a vegades a solucionar un problema, hem hagut de trucar a molts graons de la jerarquització que ells tenen muntada. I això et fa perdre una mà de temps! i què volen? Marejar tant la perdiu que al final tu diguis "ja estic cansat, ja no truco més, ho deixo córrer." Això, per mi, és l'objectiu que tenen més clar. T'estic parlant sempre davant de casos greus. O sigui, et fan marejar tant la perdiu, et fan donar tantes voltes et fan donar tants passos, per què? Perquè arribi un punt que tu et perdis. I llavors clar, arriba a un punt en que estàs cansat, estàs marejat, estàs tip. Tires la tovallola, i el cas és perdut.

Amb això vols dir que no hi ha una bona política per resoldre aquests casos?

Penso que no del tot. Perquè això ens ha passat, eh?

I això què seria, tant en l'administració local com...

Sí, sí, tant. Però bé, bàsicament el Departament de Benestar Social, aquest és el que s'emporta la palma.

Sí?

Jo penso que sí, que s'emporta la palma.

Quin paper té realment? Quina paper juga, quin paper hauria de jugar?

Home, Benestar Social no té plenes competències amb la part de Serveis Socials, amb la part de DGAI...tot això depèn de Benestar Social.

No, els Serveis Socials són de l'Administració Local, de l'Ajuntament. I després, DGAI i tal serien de Benestar Social i Departament d'Ensenyament.

Però jo després no sé si després el Departament de Benestar Social té algun pacte amb l'Ajuntament local, m'entens? Per tal de transferir coses d'uns als altres, perquè això ens passa, en algunes coses, i com que això ja no ho tinc clar... jo aquí ja em perdo.

Jo també, sí.

Però és una vergonya. O sigui, la conclusió final és que és vergonyós. És vergonyós que haguem de deixar deteriorar tant socialment als infants, aquest seria l'eslògan, perquè no hi ha prevenció. Per què no hi ha prevenció? Perquè la gent no s'implica. O per què no es pot fer? Perquè no hi ha recursos, o no hi ha diners. Diques-li com vulguis, però la prevenció no es pot mai acabar de portar a terme. Perquè es pot iniciar en una escola, però l'escola x, que ho tramet als departaments que l'envolten... tothom està "quieta parado":

"oh, jo només puc fer fins aquí", o "la intenció és bona, però jo no em puc arriscar a"... (...)i aleshores què passa? Que tot això fa que... jo t'ho dic per experiència, perquè el que sí que hem tingut aquí a l'escola són casos greus a nivell de...i deu ni do. I aleshores, molt bé per Justícia, perquè quan el jutge dictamina...per això estem tan avesats a aquesta mena de treball...i fixa't que ha hagut de delinquir, per això. Per això t'ho refereixo, perquè tu has tocat els pals, no t'han fet cas, no s'ha arreglat el problema, i ja arriba un punt en el que... pum! L'alumne delinqueix. I quan l'alumne delinqueix es fa un judici, com que és un menor el jutge dictamina un DAM i a partir d'aquí, la cosa ja té solució. És que és curiós, eh? i el DAM va venir a l'escola i mantenir xerrades, un seguiment súper acurat.

Però clar, el DAM fa el que el jutge li diu. Si el jutge diu sis mesos, el DAM està sis mesos. Clar, aquesta és la pena, que amb sis mesos no s'arregla res, ni amb un any! Però bé, la intervenció del DAM ja és positiva, per mi. La meva valoració és positiva. Tots els DAMS que hem tingut han estat sempre positius, perquè són gent que saben treballar amb el perfil de persones amb el que van a treballar. Saben el que tenen entre mans i saben donar-li sortida.

SÍ?

Oi tant! La pena és aquesta, que clar, potser tota la vida no hi poden ser, són temps molt curts. Però en aquests temps que hi ha, molt curts, periòdicament han vingut a l'escola, treballem conjuntament tots els recursos que se li han d'oferir a aquest nen, o a aquesta nena... La gent sap molt bé el que té entre mans.

Una altra cosa és la reinserció d'aquest nen, no?

Però el DAM també se n'ocupa, d'això, eh? Vull dir...el DAM fa un paper bo, penso que fa un paper bo. Però el DAM sempre està depenent de la sentència judicial.

En una situació extrema, ja.

Clar, és el que et dic, per això et deia.

El DAM et ve aquí i et diu que la pena és aquesta, "Que haguem d'arribar aquí. Què s'ha fet abans, perquè això no passi? A on s'ha perdut, la cosa?" Això t'ho diuen, els DAMS. "Què passa, que han hagut de fer-la grossa i delinquir perquè jo estigui aquí?" Per què? Tot va en funció del mateix, perquè no hi ha una bona prevenció en res. I a més a més hi ha coses que nosaltres no ens hem tallat un gram de dir "aquesta família no funciona, aquesta família és un desastre, aquesta família és especialista en espatllar les criatures que tenen." Això ho has denunciat on sigui, jo porto quinze anys en aquesta escola i la cosa continua igual.

I què hi influiria més?

A part de la implicació de les institucions que li pertoquen.. Perquè a veure, escolta, què passa, tu fins aquí al colli després veus als altres que diuen que no es pot fer. I penses bueno, de què anem? Amb bona voluntat les coses no s'arreglen, m'entens? Nosaltres del que ja estem cremats és de trobar-nos i trobar-nos i no resoldre la problemàtica final. Això crema al personal, a veure. Per què? Perquè uns et diuen "jo puc arribar fins aquí", els altres et diuen "doncs jo només puc arribar fins aquí"...i què passa? Doncs que no hi ha efectivitat. Quan s'han de prendre decisions, aquí és on la gent ja no es mulla. Decisions vol dir amb la part implicada, perquè per fer seguiments a base de fer informes del que l'escola et diu, o per enviar una carta a una família...Això no és cap seguiment, alerta! Que aquesta és la nostra crítica. O sigui, quan tu veus que hi ha hagut moltes negligències, que s'han pogut manifestar a través de l'escola, a través de serveis Socials, a través de Compensatòria...i dius a veure, valorem-ho, això. I si no podem, passem el cas a l'EAIA. però nosaltres portem una proposta clara. Aquí costa. Per part nostra no, però per part d'altres institucions sí.

Vosaltres heu fet denuncia directament a DGAI?

I gràcies a això (mira, se'm posa la pell de gallina) els Mossos d'Esquadra van fer la retirada d'aquestes nenes a aquesta família. Al cap d'un any, la mare morta, destrossada pel Vallès, i el pare tancat a la presó. I això és molt greu. Si no arriba a ser perquè a l'escola diem "ens hi posem o no?", com sigui, val?, la gent com sempre.

Clar, perquè saps què passa? Que el que passa és que ...patim molt per les coses, potser massa, això ens ho han dit ells, i clar, això de vegades no és positiu. Perquè quan tu truques vols una devolució més o menys immediata, ells no te la poden donar, tu estàs patint aquí les conseqüències diàriament... Aleshores, com es pot definir això? Doncs com a circuits poc àgils. És que el circuit que fan ells és poc àgil, ells sempre diuen "coordinem". Però clar, nosaltres...està molt bé que es coordinin, nosaltres també ens coordinem, però què necessitem? Respostes més immediates, un altre tipus d'implicació. Com es pot aconseguir aquest altre tipus d'implicació? Doncs que ells puguin fer-ho. Si ells no poden fer-ho, jo ja puc estar demanant. Jo i qualsevol altre persona, ja podem demanar, que si ells no t'ho poden fer... Nosaltres ens hem molestat a nivell molt particular, com a Escola Can Clos, ens hem molestat a fer... A veure, quan tu fas una demanda, nosaltres som dels que pensem que aquesta demanda ha d'estar justificada i argumentada, tu no pots fer una demanda així com així, i ala, mira, "somos los que más protestamos i los más guapos". No anem per aquí. O sigui, nosaltres quan fem demandes les fonamentem o les basem en varis apartats. Si vols t'ensenyo una mostra que va ser un treball "largo y tendido" de totes les problemàtiques familiars que

vam tenir l'any passat aquí a l'escola, i veuràs lo implicats que estàvem, i veuràs el tipus de demandes de l'escola Can Clos, que això no se sap, o si se sap se sap potser malament, va fer. I després et diré la resposta, perquè te'n donis compte. (...) Mira, això va ser un treball de l'absentisme de l'any passat que vam fer juntament amb Compensatòria. Començo per aquí, perquè és un dels teus temes. Recollíem, de tots els mesos, dels dies que hi havia lectius, les faltes d'absentista i aleshores com eren: si eren esporàdics, regulars, crònics o intermitents. Les causes? Doncs aquí estan numerades amb un codi: venda ambulant, desplaçament familiar, tasques de llar, permís familiar, malaltia de l'alumne, malaltia d'un familiar, canvi de domicili, altres causes i sense informació. Les tipificàvem així, segons els mesos. Això va ser un treball que nosaltres vam fer, no sé si t'ho has trobat en altres escoles...

No.

Veus? Quan detectem a principi de curs el risc de marginació social ho fem així.

Sí, això sí, que és el protocol que he vist.

Val. Bé, i després la graella aquesta, que pots matisar si és matí, si és tarda o tot el dia. Amb el qual l'any passat va ser anual.

Això ho vau fer l'any passat?

Sí. (...) Tinc molts informes, de l'any passat, com pots veure (...) De cada família...mira, t'explico un exemple. Per exemple, el de l'Antoni Fernández. Aleshores, fixa't quin tipus d'estudi...Que tot això se'ls hi va grapar, se'ls hi va enviar, i van ser les demandes de cara a aquest curs.

A qui vau enviar aquestes demandes?

A Serveis Socials. Tota la informació de l'escola, els nens de les famílies, les dades familiars, factors de riscos psico-socials, quina era la problemàtica detectada per l'escola, quines eren les intervencions que l'escola havia fet, les dues assistents socials, serveis especialitzats si és que n'hi havien (o sigui, casos d'EAIA i altres), i full de valoració general. Això es va fer al curs 95-96, després t'ensenyaré el que es va fer l'any passat. Aleshores posaves què ha passat aquí, quina és la valoració que l'escola fa d'aquesta família, i quines necessitats veiem que s'han de detectar, i per tant, quines són les intervencions. O sigui, aquesta és la nostra justificació. A veure, què valorem, nosaltres, com a escola? Quines necessitats generen, aquestes deficiències o mancances? i per tant, quines són les institucions que han de vetllar per cobrir aquestes necessitats junt amb nosaltres. Perquè no ens desmarquem mai, nosaltres sempre hi som pel que vulguin. O sigui, no és allò de traspassem la merda però nosaltres no fem res a canvi, no. Nosaltres allà, també. "De esto no hubo nada"

"No hubo nada" què vols dir, que no hi va haver resposta?

No. Porten el cas, però bé, el porten de la seva manera.

I això ho heu de fer amb tots els nanos amb problemes?

Sí. I n'hi ha molts, eh? Un altre cas, per exemple. Una altra tipologia. A veure, per nosaltres poder fer una demanda, que aquí

també estava fonamentada, la vam intentar millorar i vam dir a veure: germans alumnes: un, dos, tres. Factors de risc psico-social, quins són? Un, dos, tres. Conseqüències: què li passa a un, què li passa a l'altre i què li passa a l'altre. Aquestes són les conseqüències que l'escola detecta, ja les pots mirar: manca d'higiene, alimentació, hàbits, absentisme, inhibició personal, estructuració mental, i en el cas del nen, inestabilitat emocional greu. Aquests nens després van estar ingressats en un centre, eh? Necessitats derivades; Sheila: abordatge de l'absentisme escolar, suport emocional i menjador escolar; Joaquim: garantir treballadora familiar i continuar amb els avis paterns. Quina intervenció calia, en els tres àmbits. Quins són els tres àmbits, per nosaltres? El psicològic, el social i el pedagògic. El psicològic: hi ha el suport emocional. Això ho fem a través de l'EAP i MAE (mestre d'aula d'educació especial). El pedagògic ve una mica...no el vam especificar perquè ja teníem els fulls amb aquests nens. El social: garantir menjador escolar, garantir una ATF, un seguiment familiar. Institucions externes i demandes de futur: què demanàvem als Serveis Socials: seguiment familiar per evitar desestructuració i control de menors, intercanvi de la informació a partir de les actuacions fetes. Això és un altre model de demandes que s'han fet als Serveis Socials. Com pots veure, són per famílies.

Això fa temps que ho treballeu?

Anys!

Fa anys que treballeu així, amb aquest model...?

No, no, això és tot d'un any, ja has vist que un any fem això, un altre any ho abordem d'aquesta forma, però has vist els àmbits...O sigui, que la demanda està justificada, a més. Tu dius, a veure, nosaltres no fem res, a canvi? Sí, sí, l'escola està fent això, això, això i això. (...) Mira, veus, això van ser unes demandes que l'any passat vàrem fer amb aquesta gent. Anava encapçalat amb una espècie com de referent de dir a veure, per què fem aquestes demandes? Aleshores posàvem que nosaltres ens responsabilitzàvem a dir que l'Escola Can Clos... O sigui, quan tu parles de seguiment escolar, què vols dir, amb això. Perquè si no ho especifiques, pot ser que parlem de coses diferents. Que jo estigui parlant de seguiment escolar i que ells interpretin una altra cosa. Nosaltres ens vam implicar i ens ho vam definir: què entenem per seguiment escolar? Per tant, aquí els hi feia tota una sèrie d'aportacions. nosaltres mira, entenem per seguiment escolar el conjunt d'accions que permeti als nostres alumnes gaudir d'una educació igualitària i no discriminatòria, intentant normalitzar, en la mesura en que se'ns faci possible, el seu entorn escolar. Exemple d'accions: activitats complementàries a les acadèmiques, com culturals, de reforç o esportives; colònies d'estiu, campus, esplais; adquisició de materials escolars i ajuts de llibres de text; garantir la implicació de la família; aportar les informacions necessàries per aconseguir una beca de menjador escolar pels seus fills; derivacions mèdiques exteriors a l'escola; suports psicològics i psiquiàtrics; medicina general; neurològics; control de l'absentisme escolar conjuntament amb l'escola... És a dir, tots aquests punts són les accions que necessitem per garantir un bon seguiment escolar. En resum, podríem dir que tots aquests punts a tenir en compte ajudarien a l'escola a facilitar un bon àmbit de treball, que com a claustre tenim clar i assumit on els alumnes serien els beneficiaris. D'altra banda, per intentar garantir una eficàcia en el treball conjunt, caldria establir uns criteris clars i definits d'actuacions per part dels Serveis Socials, envers l'escola, que es

pugui complir absentisme i seguiment escolar i altres. D'aquesta manera sempre sabríem fins a on podem arribar amb els Serveis Socials, que repercuteixi directament al centre. D'això, en el dia d'avui, no en sabem res.

No?

No, només sabem l'absentisme. Dels altres punts res. També l'escola proposa de fer unes trobades, dos o tres al cap del curs escolar, conjuntament amb la resta d'institucions que treballen amb el centre referent al tractament dels nostres alumnes amb aquesta problemàtica. Finalment, l'escola sol·licita una resposta per escrit a les nostres demandes de cara a poder començar un nou curs escolar 98-99 de forma més operativa, i sabent en tot moment quines són les competències que poden assumir i quines quedarien sense satisfer. D'això, res. Nota: "L'escola romandrà a la vostra disposició per tal d'aclarir-vos qualsevol qüestió que no hagi quedat clara." O sigui, nosaltres mai ens volem mantenir al marge, perquè si hi som implicats, hem d'actuar conjuntament. O sigui, em sembla que la introducció queda prou clara. Doncs d'això, després et diré la resposta del planing que ells van elaborar. Molta cosa, copiada de les escoles.

Sí?

De coses de risc i de Compensatòria, clar. bé, els hi passàvem també unes despeses econòmiques. Si volem satisfer llibres, imports i materials i ajudar a les famílies, doncs...

Trets pedagògics de l'escola:

Atenció individualitzada de l'alumnat com posa de manifest els informes detallats que elaboren sobre les situacions familiars de l'alumnat i la detecció de necessitats d'intervenció de caràcter psicològic, pedagògic i social.

Es tracta d'una escola molt integradora, molt acollidora en la que el factor humà adquireix una gran rellevància i amb una clara voluntat de suplir certs dèficits i compensar les desigualtats. La experiència d'aula taller s'ha ofert com a recurs a altres escoles de la zona a través del Centre de recursos pedagògics, dins del pla de formació que ofereix aquest.

L'escola compta també amb recursos complementaris com són la granja i l'hort que es treballa a l'aula taller i permet relacionar el currículum de totes les àrees. Les famílies de procedència de l'alumnat es caracteritzen per un bagatge cultural molt pobre, la qual cosa es tradueix en dificultats d'aprenentatge, i que es tradueix en una necessitat d'adaptació dels aprenentatges a la realitat sociocultural dels nens. En aquest sentit la experiència d'aula taller mitjançant les activitats de la granja i l'hort faciliten l'aprenentatge. Formació professorat: Han participat en diversos programes e iniciatives de formació contínua: Formació col·lectiva. Han participat en un projecte d'audiovisuals del departament d'Ensenyament que els hi ha suposat a més d'un curs de formació per a donar resposta a la diversitat ètnica. En el marc del SEDEC i amb la col·laboració del professor de compensatòria han fet un curs sobre com introduir el català a nens d'incorporació tardana. Altres Projectes innovadors: Col·laboren amb l'ajuntament en un projecte de prevenció de la drogaaddicció i l'alcoholisme, a través de vídeos i xerrades amb els nens. Hi ha hagut certs problemes d'interpretació de les demandes del CEIP per part de serveis socials, com per exemple, recentment en relació al projecte de menjador que va

elaborar l'escola i que plantejava entre les seves propostes la creació d'una comissió de menjador formada per pares, professorat i algun representant de serveis socials que pugés aportar criteris d'intervenció social que assessorés l'escola en casos de necessitats de beques , la responsable del districte va considerar que la representació en l'esmentada comissió corresponia al representant municipal.'

PAT

Es fan tutories individuals i col·lectives. Hi ha molta atenció tutorial. També cal destacar que el seguiment individualitzat de l'alumnat és molt alt (informes de casos individualitzats per famílies i detecció de necessitats)

La coordinació del professorat es fa per cicles.

Molt be, doncs moltes gràcies.

CEIP 29

Observacions: Després de 40 minuts d'espera hem començat l'entrevista. La interlocutora estava poc favorable a la mateixa i ha expressat la seva manca de temps i el volum de feina que té. En aquest sentit conforme li he explicat en que consistia la entrevista i la graella ha comentat que no era la seva feina anar omplint qüestionaris. La trobada ha estat inicialment tensa fins el punt que li he comentat de deixar-ho corre per un altra dia. La interlocutora no ha volgut i hem començat la entrevista però s'ha negat a que l'enregistrés.

1. Definició i formes de control de l'absentisme

L'absentisme es definit com la falta d'assistència de l'alumnat a l'aula no justificada.

L'assistència es controlada per la tutora que al matí i a la tarda passa llista. Si la tutora detecta un cas d'absentisme es posa en contacte personalment amb la família mitjançant una trucada telefònica o una nota. Si no obté resposta ho posa en coneixement de la direcció (normalment a la Cap d'estudis) i des de la direcció es procedeix a enviar una carta o a fer una segona gestió telefònica per tal d'obtenir una resposta. Quan això passa sense èxit (no s'obté resposta) la professora de compensatòria o, segons com, la pròpia directora, es posa en contacte amb la família i amb serveis socials. Una vegada (en un cas) la directora es va posar en contacte amb l'EAIA a través de Serveis Socials.

És la tutora qui fa un buidat mensual de les faltes d'assistència. Hi ha per tant un registre de caràcter mensual.

L'absentisme més freqüent en el centre és el de caràcter esporàdic i lligat a la negligència familiar. L'absentisme recurrent vinculat a la realització d'activitats no escolars (productives o reproductives) pràcticament no es dona, segons l'entrevistada. En algun moment han tingut alguna família que ha desaparegut puntualment per a la recollida de la fruita, però és molt poc usual. D'absentisme crònic fa temps que no tenen (tot i que havien tingut) i l'absentisme d'aula no es dona.

Des de compensatòria es va fer un protocol de recollida d'informació i derivació però a la pràctica l'escola no l'utilitza.

Podem dir que, en opinió de l'entrevistada l'absentisme en aquesta escola es manté. Mai ha estat un problema rellevant. Pràcticament no n'hi ha. (La interlocutora insisteix molt al principi de l'entrevista sobre la idea que l'absentisme no és un problema en aquesta escola) No especifica atribució explícita de causes - implícitament pel tipus d'alumnat: "no tenen alumnes pertanyent al col·lectiu gitano".

Pel que fa a la tipologia de l'alumnat un 18% d'alumnes són d'altres minories, fonamentalment algun sud americà, marroquins, hindús, 2 africans i dos xinesos. Hi ha força diversitat d'ètnies. No hi ha una de predominant, a excepció de la població autòctona.

El pla d'acollida de l'escola es fa, en primer lloc, des de direcció. Quan l'alumne es matricula la directora explica als pares la línia de l'escola, les principals normes de funcionament, etc. Posteriorment, durant la primera setmana de setembre es fa una primera reunió amb els pares nous. A principis d'octubre ja es fa una reunió que es divideix en dues parts: una primera part en la que assisteixen els pares i tots els especialistes (que habitualment es fa per cicles) i una segona part en la que la reunió es fa per curs i amb la tutora. En aquesta

segona reunió ja hi ha pares que falten. Aquesta és una fórmula nova. Els pares disposen de l'ordre del dia de la reunió i de les normes de convivència de l'escola per escrit. En opinió de l'entrevistada tenir l'ordre del dia afavoreix la presència dels pares a la reunió. A més, durant el curs, es fan reunions amb la tutora. Al menys una vegada venen.

Pel que fa a altres eines de recollida d'informació sobre les famílies, a més de les pròpies reunions, l'escola té un protocol propi, des de fa dos anys, en el que es recull no només informació acadèmica sinó un historial familiar per a cada nen. Òbviament els nens portats per l'EAP en cas de canvi de domicili l'EAP traspasa la informació a l'escola.

Pel que fa als mecanismes de re-inserció dels nens i nenes que falten de tant en tant a classe no és un problema. Segons l'entrevistada el curs té molts nivells diferents per la qual cosa les mestres ja tenen costum de treballar amb diferents ritmes.

Pel que fa a les valoracions dels serveis externs destaca la crítica que la interlocutora dirigeix al CAPIP. Hi ha, en opinió de la interlocutora, un veritable problema d'acollida del CAPIP als nens i a les famílies, i per tant és un recurs que no sembla funcionar. La interlocutora comenta que en el CAPIP d'aquesta zona tenen criteris d'actuació i diagnòstic que són discutibles. Altra problema és que la primera derivació la fa l'escola però a partir d'aquí és la família la que ha de demanar entrevista, cosa que freqüentment no passa.

Pel que fa a la DGAI només hi ha relació quan aquesta ho demana, no hi ha una relació sistemàtica, ara, de fet, no tenen casos de DGAI. Amb l'EAIA sí que hi ha relació doncs es dona algun cas d'EAIA. En opinió de l'entrevistada el problema amb l'EAIA és que a vegades aquest servei espera que sigui l'escola qui tiri un cas o denuncia endavant. La relació amb serveis socials sol ser freqüent. Al principi era d'un cop al mes. Ara és, aproximadament d'una reunió cada mes i mig, aproximadament. Es reuneixen la directora, el professional de l'EAP, l'educador social i la mestra de compensatòria. Tracten qüestions varies a més de les problemàtiques de les famílies de l'alumnat, com ara les beques de menjador, etc.

En opinió de l'entrevistada tots aquests serveis estan desbordats (caldría tenir més temps o més recursos personals).

A més de les reunions entre el professorat de primària hi ha reunions entre primària i secundària per afavorir el trànsit de primària a secundària favorit per l'EAP i que suposa una entrevista amb la Cap d'estudis.

Un dels trets que més caracteritzaria l'escola és l'atenció a la diversitat. Hi ha molt treball amb les famílies i amb els nens i nenes. Es dona prioritat a les relacions de convivència i els hàbits, queden els continguts en segon pla. També es persegueix millorar la relació de les famílies amb l'escola. En aquest sentit la població de l'escola està canviant, atès que es tracta d'una escola que no té pròpiament barri. Això suposa en negatiu la necessitat de fer molta promoció però en positiu s'ha de dir que no hi ha concentració de determinat tipus d'alumnat.

Pel que fa a les innovacions metodològiques val a dir que al cicle inicial i al cicle mitjà es treballen en racons, la qual cosa permet pal·liar el problema de la integració cultural. Des de pàrvuls fins a

sisè les matèries instrumentals (llengua catalana, castellana i matemàtiques) es treballen en tallers. Per a treballar per nivells de dos cursos es fan tres. Els tallers a pàrvuls són de pintura, cuina, fang, etc.

En relació a les experiències de formació col·lectiva la interlocutora assenyala que per atendre la diversitat l'any passat tot el claustre va tenir un assessorament, per donar resposta a la diversitat ètnica, cultural, social i de ritmes d'aprenentatge. Aquest suport el van fer amb ajut del Centre de Recursos Pedagògics. Aquest any han demanat assessorament per fer el PAT (Pla d'Acció Tutorial), perquè si bé es cert que el treball individual ja es feia, el treball col·lectiu està encara per fer, és a dir, la unificació de criteris com a línia d'escola.

L'entrevistada considera que per treballar amb els nens més conflictius és molt important unificar criteris entre el professorat. En aquest moment tenen un problema de conflicte familiar que treballen conjuntament amb serveis socials. Es troben un cop al mes.